

**Публічне акціонерне товариство
«Державний експортно-імпортний банк України»**

**Річна консолідована звітність банківської групи у складі
АТ «Укресімбаню» та ТОВ «Ексімлізинг»**

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

ЗМІСТ

РІЧНА КОНСОЛІДОВАНА ЗВІТНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ

Консолідований звіт про фінансовий стан (Консолідований баланс).....	1
Консолідований звіт про прибутки та збитки (Консолідований звіт про фінансові результати).....	2
Консолідований звіт про сукупний дохід.....	3
Консолідований звіт про зміни у власному капіталі (Консолідований звіт про власний капітал).....	4
Консолідований звіт про рух грошових коштів	5

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ ГРУПИ

1.	Інформація про банківську групу	6
2.	Основа складання звітності	6
3.	Основні положення облікової політики	8
4.	Суттєві облікові судження та оцінки	25
5.	Ефект переходу на МСФЗ 9.....	26
6.	Інформація за сегментами	28
7.	Грошові кошти та їх еквіваленти	31
8.	Зміни в зобов'язаннях у фінансовій діяльності	31
9.	Витрати на резерви під зменшення корисності	32
10.	Заборгованість кредитних установ.....	32
11.	Кредити клієнтам	33
12.	Інвестиційні цінні папери	39
13.	Інвестиційна нерухомість	41
14.	Основні засоби	41
15.	Нематеріальні активи	43
16.	Податок на прибуток	44
17.	Інші активи та зобов'язання.....	46
18.	Заборгованість перед кредитними установами	48
19.	Заборгованість перед клієнтами	49
20.	Емітовані єврооблігації.....	51
21.	Субординований борг	52
22.	Капітал.....	53
23.	Договірні та умовні зобов'язання.....	55
24.	Комісійні доходи та витрати.....	60
25.	Витрати на персонал та інші операційні витрати	61
26.	Управління ризиками.....	62
27.	Справедлива вартість активів та зобов'язань	78
28.	Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення	84
29.	Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки.....	85
30.	Операції зі зв'язаними сторонами.....	86
31.	Достатність капіталу	88

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (КОНСОЛІДОВАНИЙ БАЛАНС)

станом на 31 грудня 2018 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	18 545 858	19 866 217
Заборгованість кредитних установ	10	569 890	699 739
Кредити клієнтам	11	72 496 358	67 607 544
Інвестиційні цінні папери:	12		
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки		26 653 561	28 072 289
- наявні для продажу		—	48 254 711
- утримувані до погашення		—	96 022
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		35 789 095	—
- за амортизованою собівартістю		49 855	—
Поточні податкові активи	16	161 067	122 321
Інвестиційна нерухомість	13	1 153 243	1 260 398
Основні засоби	14	1 646 102	1 641 013
Нематеріальні активи	15	54 259	49 505
Відстрочені податкові активи	16	2 033 021	2 138 292
Необоротні активи, утримувані для продажу		39 614	42 005
Інші активи	17	2 451 225	767 708
Усього активи		161 643 148	170 617 764
Зобов'язання			
Заборгованість перед кредитними установами	18	24 405 913	23 283 787
Заборгованість перед клієнтами	19	82 163 738	90 502 503
Емітовані єврооблігації	20	42 541 905	38 821 831
Субординований борг	21	3 584 690	3 615 792
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	23	72 625	6 168
Інші зобов'язання	17	423 294	324 620
Усього зобов'язання		153 192 165	156 554 701
Капітал	22		
Статутний капітал		38 730 093	38 730 093
Резерв переоцінки		(816 406)	282 951
Результат від операцій з акціонером		635 104	635 104
Непокритий збиток		(30 260 734)	(25 748 011)
Резервні та інші фонди		162 926	162 926
Усього капітал		8 450 983	14 063 063
Усього капітал та зобов'язання		161 643 148	170 617 764

Затверджено до випуску та підписано

30 травня 2019 року

Голова Правління

О.В. Гриценко

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

МСАКО В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ (консолідований звіт про фінансові результати)

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року
(в тисячах гривень)

	Примітки	2018 рік	2017 рік
Процентний дохід			
Процентні доходи, розраховані з використанням ефективної процентної ставки:			
- кредитні клієнтам		7 790 054	6 908 265
- інвестиційні цінні папери, крім інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки		—	3 934 400
- інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		2 895 190	—
- інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю		11 075	—
- заборгованість кредитних установ		166 564	286 325
Інші процентні доходи:			
- інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки		1 226 335	1 206 683
		12 089 218	12 335 673
Процентні витрати			
Заборгованість перед клієнтами		(3 837 335)	(4 389 681)
Емітовані єврооблігації		(4 184 372)	(3 534 286)
Заборгованість перед кредитними установами		(1 503 708)	(1 307 382)
Субординований борг		(316 019)	(282 454)
		(9 841 434)	(9 513 803)
		2 247 784	2 821 870
Чисті процентні доходи		(778 755)	—
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю			
Парахування резерву під зменшення корисності кредитів	9	—	(666 307)
Резерви під зменшення корисності інших активів та покриття інших збитків	9	—	18 422
Сторпсування витрат за очікуваними кредитними збитками	9	1 261 071	—
Чисті збитки від зменшення корисності за зобов'язаннями кредитного характеру	9	(29 313)	—
Комісійні доходи		997 822	939 545
Комісійні витрати		(370 348)	(333 180)
Чисті прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки		(1 422 103)	258 257
Чисті прибутки/(збитки) від інвестиційних цінних паперів, паявних для продажу:			
- торгові операції		—	(14)
- сторпсування зменшення корисності		—	3 413
- збитки рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні		—	(53 148)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні		(52 803)	—
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з іноземними валютами:			
- торгові операції		478 028	475 807
- курсові різниці		553 897	(907 659)
Чисті прибутки/(збитки) від операцій з банківськими металами:			
- торгові операції		210	682
- переоцінка		(382)	(2 658)
Інші доходи		205 345	186 994
Витрати на персонал	25	(1 333 644)	(949 174)
Знос та амортизація	14, 15	(100 519)	(100 768)
Інші операційні витрати	25	(746 049)	(745 013)
		910 241	947 069
Прибуток до оподаткування		(105 136)	(181 522)
Витрати з податку на прибуток	16		
		805 105	765 547
Прибуток за період			

Затверджено до випуску та підписано

30 травня 2019 року

Голова Правління

О.В. Гриценко

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

МСАКО В.М. 247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2018 рік	2017 рік
Прибуток за рік		805 105	765 547
Інший сукупний (збиток)/дохід			
<i>Інший сукупний збиток, який буде рекласифікований до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати) в наступних періодах</i>			
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	22	—	(144 584)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	22	(1 014 931)	—
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу		—	—
<i>Інший сукупний збиток, який не буде рекласифіковано до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати)</i>			
Переоцінка основних засобів	22	—	(271 333)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу		—	(3 002)
Інший сукупний збиток за рік, за вирахуванням податків		(1 014 931)	(418 919)
Усього сукупний (збиток)/дохід за рік		(209 826)	346 628

Затверджено до випуску та підписано

30 травня 2019 року

Голова Правління

О.В. Гриценко

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ
(КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ)**

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

(в тисячах гривень)

	Статутний капітал	Резерви персоцілки	Результат від операцій з акціонером	Непокритий збиток	Резерви та інші фонди банку	Усього капітал
На 1 січня 2017 року	31 008 092	725 335	—	(26 537 023)	162 926	5 359 330
Прибуток за рік	—	—	—	765 547	—	765 547
Інший сукупний збиток за рік	—	(418 919)	—	—	—	(418 919)
Усього сукупний дохід за рік	—	(418 919)	—	765 547	—	346 628
Ефект від первинного визнання ОВДП, отриманих як внесок акціонера (Примітка 22)	—	—	635 104	—	—	635 104
Амортизація резерву персоцілки, за вирахуванням податків (Примітка 22)	—	(18 029)	—	18 029	—	—
Перенесення резерву персоцілки майна основних засобів в результаті вибуття активів (Примітка 22)	—	(5 436)	—	5 436	—	—
Збільшення статутного капіталу (Примітка 22)	7 722 001	—	—	—	—	7 722 001
На 31 грудня 2017 року	38 730 093	282 951	635 104	(25 748 011)	162 926	14 063 063
Ефект від застосування МСФЗ (IFRS) 9 (Примітка 5)	—	(71 168)	—	(4 743 053)	—	(4 814 221)
Залишок на початок періоду, перерахований у відповідності до МСФЗ (IFRS) 9	38 730 093	211 783	635 104	(30 491 064)	162 926	9 248 842
Прибуток за рік	—	—	—	805 105	—	805 105
Інший сукупний збиток за рік	—	(1 014 931)	—	—	—	(1 014 931)
Усього сукупний збиток за рік	—	(1 014 931)	—	805 105	—	(209 826)
Амортизація резерву персоцілки, за вирахуванням податків (Примітка 22)	—	(13 258)	—	13 258	—	—
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів (Примітка 22)	—	—	—	(588 033)	—	(588 033)
На 31 грудня 2018 року	38 730 093	(816 406)	635 104	(30 260 734)	162 926	8 450 983

Затверджено до випуску та підписано

30 травня 2019 року

Голова Правління

О.В. Гриценко

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

Медко В.М.
247-89-16

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (прямий метод)

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

(в тисячах гривень)

	При- мітки	2018 рік	2017 рік
Рух грошових коштів в операційній діяльності			
Проценти отримані		10 983 793	10 713 255
Проценти сплачені		(9 147 533)	(9 309 660)
Комісії отримані		954 533	940 367
Комісії сплачені		(370 071)	(332 899)
Результат від торгових операцій з іноземними валютами та банківськими металами		478 238	476 489
Витрати на персонал сплачені		(1 297 862)	(884 216)
Інші операційні доходи отримані		125 407	145 951
Інші операційні та адміністративні витрати сплачені		(689 272)	(633 796)
Рух грошових коштів в операційній діяльності до змін в операційних активах та зобов'язаннях		1 037 233	1 115 491
<i>Чисте (збільшення)/ зменшення операційних активів</i>			
Заборгованість кредитних установ		135 145	844 122
Кредити клієнтам		(8 610 370)	(6 092 820)
Інші активи		(1 731 446)	(64 242)
<i>Чисте збільшення/ (зменшення) операційних зобов'язань</i>			
Заборгованість перед кредитними установами		(209 292)	(784 945)
Заборгованість перед Національним банком України		(2 424)	1 765
Заборгованість перед клієнтами		(7 482 128)	1 404 724
Інші зобов'язання		50 983	25 168
Чистий рух грошових коштів в операційній діяльності до сплати податку на прибуток		(16 812 299)	(3 550 737)
Аванс з податку на прибуток сплачений		(105 880)	(22 871)
Чистий рух грошових коштів в операційній діяльності		(16 918 179)	(3 573 608)
Рух грошових коштів в інвестиційній діяльності			
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів		42 976 965	20 717 619
Придбання інвестиційних цінних паперів		(32 115 352)	(14 828 226)
Дивіденди отримані		560	106
Надходження від реалізації необоротних активів, що утримуються для продажу		1 821	—
Придбання основних засобів та нематеріальних активів		(111 361)	(86 699)
Надходження від реалізації основних засобів		76	129 859
Придбання інвестиційної нерухомості		—	(1 555)
Надходження від реалізації інвестиційної нерухомості		104 136	13 709
Чистий рух грошових коштів в інвестиційній діяльності		10 856 845	5 944 813
Рух грошових коштів у фінансовій діяльності			
Частина прибутку, спрямована на виплату дивідендів		(588 033)	—
Надходження від емітованих єврооблігацій	8	4 020 167	—
Надходження від позик, отриманих від кредитних установ	8	6 334 445	1 363 320
Погашення позик, отриманих від кредитних установ	8	(4 735 876)	(5 981 091)
Чистий рух грошових коштів у фінансовій діяльності		5 030 703	(4 617 771)
Вплив змін обмінних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти		(284 387)	734 266
Вплив змін кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(5 341)	—
Чиста зміна грошових коштів та їх еквівалентів		(1 320 359)	(1 512 300)
Грошові кошти та їх еквіваленти на 1 січня		19 866 217	21 378 517
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31 грудня	7	18 545 858	19 866 217

Затверджено до випуску та підписано

30 травня 2019 року

Голова Правління

О.В. Гриценко

Головний бухгалтер банку

Н.А. Потьомська

МСАКО В.М.
247-89-16

Примітки на сторінках 6-88 є невід'ємною частиною цієї річної консолідованої звітності банківської групи.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

1. Інформація про банківську групу

Рішенням Комітету з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду (оверсайту) платіжних систем Національного банку України від 03.12.2018 №385 Публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України» та Товариство з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» визнано банківською групою (далі – Банківська група) та погоджено Публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України» відповідальною особою цієї Банківської групи.

Банківська група складається з двох фінансових установ. Банківська діяльність є переважною у Банківській групі (активи Публічного акціонерного товариства «Державний експортно-імпорتنний банк України» складають 99,99% активів Банківської групи). Контролером Банківської групи є Публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України».

Публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України» (далі – АТ «Укрексімбанк» або Банк) засновано у 1992 році. АТ «Укрексімбанк» здійснює свою діяльність на підставі Банківської ліцензії № 2 від 5 жовтня 2011 року та Генеральної ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій № 2-2 від 18 листопада 2016 року.

Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років 100% статутного капіталу АТ «Укрексімбанк» належать державі в особі Кабінету міністрів України.

Головний офіс АТ «Укрексімбанк» знаходиться у м.Києві по вул. Антоновича, 127. Банк має 22 філії та 39 безбалансових відділень (31 грудня 2017 року: 24 філії та 41 безбалансових відділень) і два представництва в Лондоні та Нью-Йорку. Банк та його філії є єдиною юридичною особою.

Історично основним видом діяльності АТ «Укрексімбанк» є обслуговування експортно-імпорتنних операцій. Наразі АТ «Укрексімбанк» має диверсифіковану клієнтську базу, що включає значну кількість великих промислових і державних підприємств. АТ «Укрексімбанк» приймає вклади від фізичних та юридичних осіб, надає кредити, здійснює платіжне обслуговування в Україні та переказ коштів за кордон, операції з обміну іноземних валют, інвестує кошти, здійснює розрахунково-касове обслуговування клієнтів та надає інші банківські послуги.

Однією із головних функцій АТ «Укрексімбанк» є сприяння, від імені Уряду України, обслуговуванню кредитних договорів, що підписані Урядом України та урядами інших держав. АТ «Укрексімбанк» виступає агентом Уряду України та обслуговує кредити від іноземних фінансових установ у відповідності до зазначених договорів.

Метою діяльності АТ «Укрексімбанк» (відповідно до Статуту) є створення сприятливих умов для розвитку економіки та підтримки вітчизняного товаровиробника, обслуговування експортно-імпорتنних операцій, кредитно-фінансова підтримка процесів структурної перебудови, зміцнення та реалізація виробничого і торгового потенціалу галузей економіки та підприємств, що є експортоорієнтованими або провадять діяльність, пов'язану з виробництвом імпортозамінної продукції, а також отримання прибутку в інтересах АТ «Укрексімбанк» та його акціонера.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ексімлізинг» (ТОВ «Ексімлізинг») що повністю належить АТ «Укрексімбанк», було засноване у 2006 році та зареєстроване в Україні. ТОВ «Ексімлізинг» знаходиться у м.Києві, за адресою вул. Німецька, 5.

Відповідно до свідоцтва від 21.06.2018 ФК №1049, виданого Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі - комісія), ТОВ «Ексімлізинг» зареєстровано як фінансову установу. Розпорядженням комісії від 26.06.2018 №1103 ТОВ «Ексімлізинг» видано безстрокову ліцензію на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів), а саме на надання послуг з фінансового лізингу.

Основним видом діяльності ТОВ «Ексімлізинг» є торгові та лізингові операції. Компанія пропонує сучасні та ефективні інструменти фінансування придбання легкових та комерційних автомобілів, обладнання, сільськогосподарської та будівельної техніки, а також комерційної нерухомості.

2. Основа складання звітності

Ця річна консолідована звітність Банківської групи підготовлена відповідно до вимог Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп, затвердженого постановою Правління Національного банку України №254 від 20.06.2012 (зі змінами), з використанням методів та процедур консолідації, визначених Інструкцією про

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердженою постановою Правління Національного банку України №373 від 24.10.2011(зі змінами) за рік, що закінчився 31.12.2018.

Ця річна консолідована звітність Банківської групи складена на основі принципу історичної вартості, крім зазначеного в розділі «Основні положення облікової політики», наприклад, інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки та інвестиційна нерухомість оцінюються за справедливою вартістю, будівлі оцінюються за переоціненою вартістю, активи, утримувані для продажу оцінюються за найменшою з двох величин – балансовою або справедливою вартістю з вирахуванням витрат на операції, пов'язаних з продажем.

Ця річна консолідована звітність Банківської групи представлена в тисячах гривень («тис. грн.»), якщо не зазначено інше.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики

Зміни в обліковій політиці

У звітному році Банківська група уперше застосувала МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» та МСФЗ (IFRS) 15 «Виручка за договорами з клієнтами». Характер і вплив змін в результаті застосування цих нових стандартів бухгалтерського обліку описані нижче. Банківська група не використовувала можливість дострокового застосування будь-яких інших стандартів, роз'яснень чи правок до них, які були випущені, але ще не вступили в силу.

МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти»

МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» замінює МСБО (IAS) 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» та діє для річних звітних періодів, які починаються 1 січня 2018 року або після цієї дати. Банківська група не перераховувала порівняльні дані за 2017 рік для фінансових інструментів, що відносяться до сфери застосування МСФЗ (IFRS) 9. Відповідно, порівняльні дані за 2017 рік представлені у відповідності до вимог МСБО (IAS) 39 та не є співставними з даними за 2018 рік.

Банківська група визнала сукупний ефект переходу у складі нерозподіленого прибутку на 1 січня 2018 року та не здійснював перерахування порівняльної інформації. Інформація щодо впливу застосування МСФЗ (IFRS) 9 на річну консолідовану звітність Банківської групи наведена у Примітці 5.

(а) Зміни принципів класифікації та оцінки

Відповідно до МСФЗ (IFRS) 9 для цілей класифікації та визначення категорії оцінки усі фінансові активи, за виключенням дольових та похідних інструментів, класифікуються виходячи з бізнес-моделі, яка використовується для управління фінансовими активами, та характеристик грошових потоків, передбачених договором.

Категорії оцінки фінансових активів, які були передбачені МСБО (IAS) 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» (фінансові інвестиції, утримувані до погашення; фінансові інвестиції, наявні для продажу; фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки; кредити та дебіторська заборгованість) були замінені наступними категоріями:

- ▶ інструменти, які утримуються з метою отримання передбачених договором грошових потоків, оцінюються за амортизованою вартістю;
- ▶ інструменти, які утримуються для отримання передбачених договором грошових потоків та продажу, оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД);
- ▶ інструменти, що утримуються для інших цілей, оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки (СВПЗ).

Класифікація та оцінка фінансових зобов'язань у відповідності до вимог МСФЗ (IFRS) 9 залишилась в основному незмінною в порівнянні з вимогами МСБО (IAS) 39.

Відповідно МСФЗ (IFRS) 9 вбудовані похідні інструменти не відокремлюються від основного фінансового активу. Такі фінансові активи класифікуються виходячи з бізнес-моделі та договірних умов таких фінансових активів у категорію активів, що оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки (СВПЗ).

Порядок обліку похідних інструментів, вбудованих у фінансові зобов'язання та нефінансові основні договори, не змінився.

(б) Зміни принципів оцінки зменшення корисності

МСФЗ (IFRS) 9 повністю змінює порядок обліку збитків від зменшення корисності за кредитами, в результаті чого модель понесених збитків, що була передбачена МСБО (IAS) 39, замінюється на модель прогнозних очікуваних кредитних збитків (ОКЗ). МСФЗ (IFRS) 9 вимагає, щоб Банківська група визнавала резерв за ОКЗ за всіма своїми борговими фінансовими активами, які оцінюються за амортизованою вартістю або СВІСД, а також зобов'язанням з надання позик та договорами фінансових гарантій. Резерв розраховується на основі ОКЗ, які пов'язані з ймовірністю дефолту протягом наступних дванадцяти місяців, якщо не відбулося істотного збільшення кредитного ризику з моменту визнання фінансового інструменту; в останньому випадку резерв розраховується на основі ОКЗ за весь строк життя активу. Якщо фінансовий актив відповідає визначенню створеного кредитно-знеціненого фінансового активу, то резерв розраховується на основі ОКЗ за весь строк життя такого активу. Детальна інформація щодо застосовуваної Банківською групою моделі зменшення корисності описана в Примітці 26. Кількісна інформація про вплив застосування МСФЗ (IFRS) 9 на 1 січня 2018 року розкривається в Примітці 5.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Зміни в обліковій політиці (продовження)

МСФЗ (IFRS) 15 «Виручка за договорами з клієнтами»

МСФЗ (IFRS) 15, опублікований у травні 2014 року, в квітні 2016 були внесені правки, запровадив нову модель, що включає п'ять етапів, яка буде застосовуватися щодо доходу за договорами з клієнтами. Виручка згідно з МСФЗ (IFRS) 15 визнається в сумі, що відображає винагороду, яку компанія очікує отримати в обмін на передачу товарів або послуг клієнту. Принципи МСФЗ (IFRS) 15 забезпечують більш структурований підхід до оцінки й визнання виручки. Однак стандарт не застосовується до доходів, пов'язаних з фінансовими інструментами та орендою, та, відповідно, не впливає на доходи Банківської групи, включаючи процентні доходи, чисті доходи/(витрати) за операціями з інвестиційними цінними паперами, доходи від оренди, до яких застосовуються МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» та МСБО (IAS) 17 «Оренда». Застосування Банківською групою МСФЗ (IFRS) 15 не вплинуло на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи.

Застосування перелічених нижче поправок та вдосконалень до стандартів та тлумачень не мало впливу на консолідовану звітність Банківської групи:

- поправки до МСФЗ (IFRS) 2 «Класифікація і оцінка операцій з виплат на основі акцій»;
- поправки до МСФЗ (IAS) 40 «Переклади інвестиційної нерухомості з категорії в категорію»;
- поправки до МСФЗ (IAS) 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства».

Визначення справедливої вартості

Справедлива вартість це вартість, яка буде отримана від продажу активу або сплачена при передачі в рамках звичайної угоди між учасниками ринку на дату оцінки.

Справедлива вартість фінансових інструментів, по яким здійснюються торги на активному ринку на звітну дату, визначається за ринковими котируваннями або ціною дилерів (ціна покупця за довгою позицією та ціна продавця за короткою позицією) без будь-якого вирахування витрат на здійснення операції.

Справедлива вартість усіх інших фінансових інструментів, що не мають обігу на активному ринку, визначається з використанням відповідних методів оцінки, які включають використання чистої дисконтованої вартості, порівняння з ідентичними інструментами, стосовно яких існує інформація про ринкові ціни, моделі опціонного ціноутворення та інші відповідні методи оцінки.

Фінансові активи і зобов'язання

Первісне визнання

Дата визнання

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, окрім кредитів клієнтам та коштів клієнтів, первісно визнаються на дату укладення угоди, тобто на дату, з якої учасник Банківської групи стає стороною по договору, який визначає умови відповідного інструмента. Це є угоди на стандартних умовах, до яких відносяться операції з купівлі-продажу фінансових активів, умови яких потребують поставки активів протягом проміжку часу, який встановлений законодавством або прийнятий на ринку. Кредити клієнтам визнаються в момент перерахування коштів на рахунки клієнтів. Кошти клієнтів визнаються в момент перерахування коштів на рахунки, відкриті в Банку.

Первісна оцінка фінансових інструментів

Фінансові інструменти первісно визнаються за справедливою вартістю, включаючи витрати, безпосередньо пов'язані з угодою, окрім випадків, коли фінансові активи та фінансові зобов'язання оцінюються за СВІПЗ. Дебіторська заборгованість оцінюється за ціною угоди. Якщо справедлива вартість фінансових інструментів при первісному визнанні відрізняється від ціни угоди, Банківська група визнає прибуток або збиток «першого дня».

Класифікація та визначення категорії оцінки усіх фінансових активів, за виключенням дольових та похідних інструментів, при первісному визнанні здійснюється, виходячи з бізнес-моделі, яку використовує Банківська група для управління певною групою активів, до якої відноситься фінансовий актив, класифікація якого здійснюється, а також із характеристик грошових потоків за цим фінансовим активом, передбачених договором.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Бізнес-модель визначається на рівні груп фінансових активів, управління якими здійснюється у сукупності для досягнення певної бізнес-цілі.

Усі групи боргових фінансових активів повинні бути віднесені до однієї із трьох бізнес-моделей:

- ▶ бізнес-модель «Утримання активу для цілей отримання контрактних (передбачених договором) грошових потоків» (БМ 1);
- ▶ бізнес-модель «Утримання активу як для отримання контрактних грошових потоків, так і для цілей продажу» (БМ 2);
- ▶ бізнес-модель «Використання активу для отримання максимальних грошових потоків від продажу» або «Бізнес-модель інша, ніж БМ 1 та БМ 2» (БМ 3).

Під час первісного визнання фінансового активу Банківська група може класифікувати його, без права подальшої рекласифікації, як такий, що оцінюється за СВПЗ, якщо це дозволить усунути або значно зменшити непослідовність оцінки або визнання, яка б виникла внаслідок використання різних баз оцінки до активів або до зобов'язань, або до визнання пов'язаних з ними прибутків та збитків.

На дату первісного визнання кожного боргового фінансового активу, окрім тих, які Банківська група класифікувала як такі, що оцінюються за СВПЗ, для цілей усунення або значного зменшення непослідовності оцінки або визнання, а також тих, управління якими здійснюється відповідно до БМ 3, Банківська група проводить аналіз контрактних грошових потоків за таким фінансовим активом.

Основною ціллю проведення аналізу контрактних грошових потоків (SPPI тест) є визначення того, чи відповідають умови договору за фінансовим активом базовому кредитному договору та виявлення тих умов договору, в результаті наявності яких виникають додаткові ризики чи/та додаткова волатильність договірних грошових потоків, які не притаманні базовому кредитному договору.

Банківська група проводить SPPI тест на рівні окремого боргового фінансового активу/групи боргових фінансових активів відповідної категорії активів, управління якими здійснюється за БМ 1 чи БМ 2.

В залежності від бізнес-моделі та результатів проходження SPPI тесту боргові фінансові активи можуть бути класифіковані наступним чином:

- ▶ активи, які оцінюються за амортизованою собівартістю (БМ 1, SPPI тест пройдено);
- ▶ активи, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (БМ 2; SPPI тест пройдено);
- ▶ активи, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток (БМ 1 чи БМ 2 та при цьому SPPI тест не пройдено, БМ 3).

Категорії оцінки фінансових активів та фінансових зобов'язань

До 1 січня 2018 року, згідно з положеннями МСБО 39, фінансові активи класифікувались як:

- ▶ фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки;
- ▶ кредити і дебіторська заборгованість;
- ▶ інвестиції, утримувані до погашення; або
- ▶ фінансові активи, наявні для продажу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

(а) Фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки

Фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки при первісному визнанні включались до статті консолідованого звіту про фінансовий стан (консолідованого балансу) «Інвестиційні цінні папери».

Фінансові активи, що включались до цієї категорії, первісно визнавались, якщо відповідали таким критеріям:

- ▶ віднесення до цієї категорії виключає або значно зменшує можливість непослідовності в оцінках, яка в іншому випадку виникла б при оцінці активів або визнанні прибутків чи збитків за ними; або
- ▶ активи є частиною групи фінансових активів, фінансових зобов'язань чи обох категорій, управління якими здійснюється і результати за якими оцінюються на основі справедливої вартості згідно з документально оформленою стратегією управління ризиками або інвестиційною стратегією.

Якщо неможливо було визначити вартість вбудованого похідного інструмента окремо на дату придбання або на кінець наступного фінансового звітного періоду, Банківська група оцінювала такі фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки.

(б) Інвестиції, утримувані до погашення

Непохідні фінансові активи з фіксованими чи обумовленими платежами та фіксованим строком погашення класифікувались як утримувані до погашення у випадку, якщо Банківська група мала намір і можливість утримувати їх до строку погашення. Інвестиції, які Банківська група має намір утримувати протягом невизначеного періоду часу, не включались до цієї категорії. Інвестиції, утримувані до погашення, надалі обліковувались за амортизованою вартістю. Прибутки та збитки відображались в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) при зменшенні корисності інвестицій, а також у процесі амортизації.

(в) Кредити та дебіторська заборгованість

Кредити та дебіторська заборгованість – це непохідні фінансові активи з фіксованими чи обумовленими платежами, що не котирувались на активному ринку. Угоди за ними не укладалися з метою їх негайного або короткострокового перепродажу та не класифікувались як торгові цінні папери або інвестиційні цінні папери, наявні для продажу. Такі активи відображались за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображались в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) при припиненні визнання або зменшенні корисності кредитів та дебіторської заборгованості, а також у процесі амортизації.

(г) Фінансові активи, наявні для продажу

Фінансові активи, наявні для продажу, являли собою непохідні фінансові активи, класифіковані як наявні для продажу або ті, що не включені до жодної з трьох вищезазначених категорій. Після первісного визнання фінансові активи, наявні для продажу, оцінювались за справедливою вартістю, при цьому прибутки та збитки відображались як окремий компонент у складі іншого сукупного доходу до моменту вибуття або зменшення корисності інвестиції. У цьому випадку сукупний прибуток або збиток, раніше відображений у складі іншого сукупного доходу, включався до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати). При цьому проценти, що розраховувались за методом ефективної процентної ставки, відображались в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Інвестиції у дольові інструменти, які не мали ринкової ціни на активному ринку у разі, якщо їхня справедлива вартість не могла бути достовірно оцінена, обліковувались за собівартістю за вирахуванням будь-якого резерву під зменшення корисності.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Починаючи з 1 січня 2018 року Банківська група класифікує всі свої фінансові активи виходячи з бізнес-моделі, яка використовується для управління фінансовими активами, та договірних умов таких активів як такі, що оцінюються за:

- ▶ амортизованою вартістю;
- ▶ справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД);
- ▶ справедливою вартістю через прибуток або збиток (СВПЗ).

Банківська група класифікує і оцінює похідні інструменти і інструменти, передбачені для торгівлі, за СВПЗ. Банківська група може за власним розсудом класифікувати фінансові інструменти як такі, що оцінюються за СВПЗ, якщо така класифікація дозволить усунути або значно зменшити непослідовність підходів до оцінки та визнання.

Фінансові зобов'язання, окрім зобов'язань з кредитування та фінансових гарантій, оцінюються за амортизованою вартістю або за СВПЗ, якщо вони є такими, що передбачені для торгівлі, та похідними інструментами, або за власним розсудом класифіковані за СВПЗ.

Заборгованість кредитних установ, кредити клієнтам, інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю

До 1 січня 2018 року до статей заборгованість кредитних установ, кредити клієнтам, інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення, відносились непохідні фінансові активи з фіксованими чи обумовленими платежами, а також фінансові інвестиції, які класифікувались як утримувані до погашення у випадку, якщо Банківська група мала намір і можливість утримувати їх до строку погашення.

Починаючи з 1 січня 2018 року Банківська група оцінює фінансові активи за амортизованою вартістю, тільки якщо виконуються обидві наступні умови:

- ▶ фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для отримання передбачених договором грошових потоків (БМ 1);
- ▶ договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання у визначені дати грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та процентів на непогашену частину основної суми боргу.

Такі активи відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) при припиненні визнання або знеціненні, а також у процесі амортизації.

Боргові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Згідно МСФЗ (IFRS) 9 Банківська група застосовує нову категорію і оцінює боргові інструменти за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (СВІСД), якщо виконуються одночасно обидві наступні умови:

- ▶ інструмент утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається шляхом отримання передбачених договором грошових потоків, так і шляхом продажу фінансового активу (БМ 2);
- ▶ договірні умови фінансового активу обумовлюють отримання грошових потоків, які є виключно платежами в рахунок основної суми боргу та процентів на непогашену частину основної суми боргу (тобто дотримуються критерії тесту SPPI).

До таких інструментів належать активи, які у відповідності до МСБО (IAS) 39 до 1 січня 2018 року класифікувались як фінансові інвестиції, наявні для продажу.

Боргові інструменти, які оцінюються за СВІСД, в подальшому оцінюються за справедливою вартістю, а прибуток або збиток, які виникають в результаті змін справедливої вартості, визнаються в іншому сукупному доході. Процентний дохід та прибуток або збиток від зміни валютного курсу визнаються в складі прибутку або збитку таким самим чином, як і у випадку фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю. У випадку вибуття боргового інструменту, який оцінюється за СВІСД, накопичений прибуток або збиток, раніше визнаний у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується зі складу іншого сукупного доходу у склад прибутку або збитку.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Дольові інструменти, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Починаючи з 1 січня 2018 року Банківська група при первісному визнанні дольових фінансових активів за власним розсудом може прийняти рішення, без права відміни в подальшому, класифікувати такі активи як такі, що оцінюються по СВІСД, якщо вони відповідають визначенню дольового інструменту згідно з МСФО (IAS) 32 і не призначені для торгівлі. Рішення про таку класифікацію приймається по кожному інструменту окремо.

Для дольових фінансових інструментів, що класифікуються як такі, що оцінюються за СВІСД, всі реалізовані та нереалізовані доходи та витрати, крім дивідендних доходів, визнаються у складі іншого сукупного доходу, без права подальшої рекласифікації до прибутку або збитку. Дивіденди визнаються в складі прибутку або збитку в складі іншого операційного доходу, коли встановлено право на отримання дивідендів. Дольові інструменти, що оцінюються за СВІСД, не оцінюються на предмет зменшення корисності.

Фінансові активи та фінансові зобов'язання, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки (СВПЗ)

До даної категорії відносяться фінансові активи та фінансові зобов'язання, які не передбачені для торгівлі і які при первісному визнанні були класифіковані таким чином на власний розсуд Банківської групи, або в обов'язковому порядку повинні оцінюватись за справедливою вартістю згідно з МСФЗ (IFRS) 9.

Відповідно МСФЗ (IFRS) 9, всі боргові фінансові активи, які не відповідають критерію «тільки платежі в рахунок основного боргу та процентів на непогашену суму основної заборгованості» (SPPI), класифікуються при первісному визнанні як фінансові активи, що оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки (СВПЗ). Відповідно з даним критерієм, боргові інструменти, які не відповідають визначенню «базової кредитної угоди», такі інструменти як облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), що передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску, та місяць до дати погашення (Примітка 12), оцінюються за СВПЗ.

Фінансові активи, які оцінюються за СВПЗ, визнаються у звіті про фінансовий стан за справедливою вартістю. Зміни справедливої вартості визнаються в складі прибутку або збитку. Проценти, отримані за активами, які в обов'язковому порядку оцінюються за СВПЗ, обліковуються із використанням передбаченої договором процентної ставки.

Фінансові гарантії, акредитиви та зобов'язання з надання кредитів

У ході звичайної господарської діяльності Банківська група надає фінансові гарантії у формі акредитивів, гарантій та авалів. Договори фінансової гарантії первісно визнаються за справедливою вартістю в статті «Інші зобов'язання», в розмірі отриманої комісії. Після первісного визнання зобов'язання Банківської групи за кожним договором гарантії оцінюється за більшим з двох значень: сумою амортизованої комісії та згідно з МСБО (IAS) 39 – найкращою оцінкою витрат, необхідних для врегулювання будь-якого фінансового зобов'язання, що виникає за гарантією, або згідно з МСФЗ (IFRS) 9 – оціночного резерву під ОКЗ.

Збільшення зобов'язання, пов'язане з договорами фінансової гарантії, відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Отримана комісія визнається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) на рівномірній основі протягом строку дії договору гарантії.

Договірна номінальна вартість фінансових гарантій не відображається у звіті про фінансовий стан.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи і зобов'язання (продовження)

Рекласифікація фінансових активів та фінансових зобов'язань

Починаючи з 1 січня 2018 року Банківська група здійснює перекласифікацію фінансових активів тоді й лише тоді, коли він змінює свою бізнес-модель управління ними, крім тих, які визначені під час первісного визнання як такі, що оцінюються за СВІПЗ. Перекласифікація фінансових зобов'язань неможлива.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають готівкові кошти, кошти в НБУ, заборгованість кредитних установ та договори зворотного «репо» зі строком погашення до дев'яноста днів від дати виникнення, які не обтяжені будь-якими договірними зобов'язаннями, та які не є знеціненими на індивідуальній основі.

Банківські метали

Золото та інші банківські метали відображаються за справедливою вартістю, яка приблизно відповідає цінам покупки НБУ з дисконтом стосовно котирувань Лондонської біржі металів. Зміни в цінах покупки НБУ відображаються як різниці результат переоцінки за операціями з банківськими металами в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Договори «репо» і зворотного «репо» та кредитування під заставу цінних паперів

Договори продажу та зворотної покупки цінних паперів (договори «репо») розглядаються у звітності як забезпечені фінансові операції. Цінні папери, реалізовані за договорами «репо», продовжують відображатися в консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) та переводяться до категорії цінних паперів, наданих як застava за договорами «репо», у випадку наявності у контрагента права на продаж або повторну заставу таких цінних паперів, що випливає з умов контракту або загальноприйнятої практики. Відповідні зобов'язання включаються до складу заборгованості перед кредитними установами, НБУ або клієнтами. Придбані цінні папери за договорами зворотного продажу (зворотного «репо») відображаються у складі грошових коштів та їх еквівалентів, заборгованості кредитних установ або кредитів клієнтам, залежно від ситуації. Різниця між ціною продажу і ціною зворотної покупки розглядається як проценти і нараховується протягом строку дії договорів «репо» за методом ефективної процентної ставки.

Цінні папери, передані на умовах позики контрагентам, продовжують відображатися у річній консолідованій звітності Банківської групи. Цінні папери, залучені на умовах позики, визнаються в річній консолідованій звітності Банківської групи тільки при реалізації третім особам і відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) як результат від операцій з торговими цінними паперами. Зобов'язання щодо їх повернення відображаються за справедливою вартістю в складі зобов'язань за торговими операціями.

Похідні фінансові інструменти

Похідний фінансовий інструмент – це фінансовий інструмент, який має всі три такі характеристики:

- ▶ його вартість змінюється у відповідь на зміни встановленої ставки відсотка, ціни фінансового інструменту, ціни товару, валютного курсу, індексу цін чи ставок, показника кредитного рейтингу чи індексу кредитоспроможності, або подібної базової змінної;
- ▶ не вимагає початкових чистих інвестицій або вимагає початкові чисті інвестиції, які є меншими, ніж ті, що були б потрібні для інших типів контрактів, які, за очікуванням, мають подібну реакцію на зміни ринкових факторів;
- ▶ розрахунки за ним здійснюються на майбутню дату.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Похідні фінансові інструменти (продовження)

У ході своєї звичайної діяльності Банківська група використовує різні похідні фінансові інструменти, включаючи свопи, на валютному ринку. Ці фінансові інструменти утримуються в рамках бізнес моделі, мета якої досягається шляхом отримання максимальних грошових потоків від продажу (БМ 3) й відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Справедлива вартість визначається на основі ринкових котирувань або моделей оцінки, що ґрунтується на поточній ринковій і договірній вартості відповідних базових інструментів та інших факторах. Похідні фінансові інструменти з позитивною справедливою вартістю відображаються у складі активів, а з від'ємною справедливою вартістю – у складі зобов'язань. Доходи і витрати від операцій із зазначеними інструментами відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) у складі чистих прибутків/(збитків) за операціями з похідними фінансовими інструментами.

Вбудовані похідні інструменти

Вбудований похідний інструмент – це компонент гібридного (комбінованого) інструменту, який також включає основний договір про непохідний інструмент, результатом чого є варіювання деяких грошових потоків від комбінованого інструменту. Вбудований похідний фінансовий інструмент визнає зміни деяких або всіх грошових потоків, які в іншому випадку визначались би договором, згідно обумовленої процентної ставки, ціни фінансового інструмента, ціни товару, валютного курсу, індексу цін або ставок, кредитного рейтингу або кредитного індексу або будь-якої іншої змінної, за умови, що у випадку з не фінансовою змінною, вона не є специфічною для будь-якої сторони по договору. Похідний інструмент, який прив'язаний до фінансового інструменту, однак по договору може бути переданий незалежно від такого інструменту або укладений з іншим контрагентом, відмінним від контрагента за даним фінансовим інструментом, не є вбудованим похідним інструментом, а є окремим фінансовим інструментом. Вбудований похідний фінансовий інструмент, який є компонентом гібридного (комбінованого) інструменту з основним інструментом, що є фінансовим активом, не відокремлюється, а обліковується у складі такого комбінованого фінансового інструменту, класифікованого в цілому як фінансовий інструмент, який оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збитки.

Похідні фінансові інструменти, вбудовані у фінансові зобов'язання та не фінансові основні договори, обліковуються як окремі похідні інструменти та оцінюються за справедливою вартістю, якщо вони відповідають визначенню похідного інструмента, їх економічні характеристики та ризики тісно не пов'язані з економічними характеристиками та ризиками основного договору і сам основний договір не призначений для торгівлі або класифікований на власний розсуд як СВІПЗ. Вбудовані похідні інструменти, які відокремлюються від основного договору, обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збитки.

До 1 січня 2018 року відповідно МСБО (IAS) 39, похідні інструменти, вбудовані у фінансові активи, зобов'язання та не фінансові основні договори, обліковувались як окремі похідні інструменти та оцінювались за справедливою вартістю, якщо вони відповідали визначенню похідного інструмента, їх економічні характеристики та ризики не були тісно пов'язані з економічними характеристиками та ризиками основного договору і сам основний договір не був призначений для торгівлі або класифікований на власний розсуд як СВІПЗ. Вбудовані похідні інструменти, які відокремлювались від основного договору, обліковувались за справедливою вартістю в рамках портфеля, призначеного для торгівлі, а зміни справедливої вартості визнавались у звіті про прибутки та збитки.

Позикові кошти

Емітовані фінансові інструменти або їх компоненти класифікуються як зобов'язання, причому сутність договірних домовленостей передбачає, що Банківська група має зобов'язання надати кошти чи інший фінансовий актив власнику чи виконати зобов'язання у спосіб, відмінний від обміну фіксованої суми коштів чи іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних дольових інструментів. Такі інструменти включають заборгованість перед НБУ, перед кредитними установами, заборгованість перед клієнтами, емітовані боргові цінні папери, кредити, отримані від міжнародних та інших фінансових організацій та субординований борг. Після первісного визнання позикові кошти надалі відображаються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної процентної ставки. Прибутки та збитки відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати), коли визнання зобов'язань припиняється, а також у процесі амортизації.

В разі придбання Банківською групою власної заборгованості вона виключається з консолідованого звіту про фінансовий стан (консолідованого балансу), а різниця між балансовою вартістю зобов'язання та сумою сплачених коштів відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Оренда

i. Фінансова оренда – учасник Банківської групи як орендодавець

Банківська група визнає дебіторську заборгованість з орендних платежів у сумі, що дорівнює сумі чистих інвестицій в оренду, починаючи з дати початку строку оренди. Фінансовий дохід розраховується за схемою, що відображає постійну періодичну норму доходності на балансову суму чистих інвестицій. Початкові прямі витрати включаються до первісної суми дебіторської заборгованості з орендних платежів.

ii. Операційна оренда – учасник Банківської групи як орендар

Оренда майна, за умовами якої орендодавець фактично зберігає за собою всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на об'єкт оренди, класифікується як операційна оренда. Платежі за договорами операційної оренди рівномірно списуються на витрати протягом строку оренди і включаються до складу інших операційних витрат.

iii. Операційна оренда – учасник Банківської групи як орендодавець

Банківська група відображає в консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) активи, що є предметом операційної оренди, відповідно до виду активу. Орендний дохід за договорами операційної оренди рівномірно відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) протягом строку оренди у складі інших доходів. Сукупна вартість знижок, що надаються орендарям, рівномірно відображається як зменшення орендного доходу протягом строку оренди. Первісні прямі витрати, понесені у зв'язку із договором операційної оренди, додаються до балансової вартості активу, що здається в оренду.

Згортання

Згортання фінансових активів та зобов'язань з відображенням лише чистого сальдо в консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) здійснюється тільки за наявності юридично закріпленого права здійснювати згортання або наміру реалізувати актив одночасно з погашенням зобов'язання. Таке право на згортання (а) не повинне ставитися у залежність від майбутніх подій, і (б) повинне мати юридичну силу у всіх наступних обставинах: (I) в ході звичайної діяльності, (II) у разі невиконання зобов'язань (дефолту) та (III) у разі неплатоспроможності або банкрутства.

Зменшення корисності фінансових активів відповідно до МСБО (IAS) 39 (політика, що застосовувалась до 1 січня 2018 року)

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю

Для заборгованості кредитних установ та кредитів клієнтам, що обліковуються за амортизованою вартістю, Банківська група спочатку визначає, чи існують об'єктивні індивідуальні ознаки зменшення корисності заборгованості кредитних установ та кредитів клієнтам, що обліковуються за амортизованою вартістю, кожна з яких окремо є суттєвою, а також індивідуальні або сукупні ознаки зменшення корисності фінансових активів, кожен з яких окремо не є суттєвим. У випадку, якщо відсутні об'єктивні ознаки зменшення корисності індивідуально оціненого фінансового активу (суттєвого або несуттєвого), цей актив включається до групи фінансових активів з аналогічними характеристиками кредитного ризику. Така група фінансових активів оцінюється на предмет зменшення корисності на сукупній основі. Активи, що оцінюються окремо на предмет зменшення корисності, і стосовно яких визнається або продовжує визнаватися збиток від зменшення корисності, не повинні оцінюватись на предмет зменшення корисності на сукупній основі.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Фінансові активи, що оцінюються за амортизованою вартістю (продовження)

За наявності об'єктивних ознак понесення збитку в результаті зменшення корисності фінансових активів сума збитку визначається як різниця між балансовою вартістю активів та поточною вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків (за вирахуванням майбутніх очікуваних збитків за кредитом, які ще не були понесені). Балансова вартість активу знижується за рахунок використання рахунку резерву на зменшення корисності, і сума збитку від зменшення корисності відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Процентні доходи продовжують нараховуватись на знижену балансову вартість на основі первісної ефективної процентної ставки за активом. Кредити та відповідний резерв списуються, коли вже немає реальної перспективи відшкодування у найближчому часі, а все забезпечення було реалізовано чи передано Банківській групі. Якщо у наступному році сума очікуваного збитку від зменшення корисності знижується, й таке зниження може бути об'єктивно пов'язане з подією, що відбулася після визнання збитку від зменшення корисності, то раніше визнаний збиток від зменшення корисності зменшується шляхом коригування рахунку резерву. Якщо списаний резерв у подальшому відновлений, то сума відновлення відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Поточна вартість очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується за первісною ефективною процентною ставкою за фінансовим активом. Якщо кредит надано під плаваючу процентну ставку, то ставкою дисконтування для визначення збитків від зменшення корисності буде поточна ефективна процентна ставка. Обчислення поточної вартості очікуваних майбутніх грошових потоків забезпеченого фінансового активу відображає грошові потоки, що можуть виникнути в результаті реалізації забезпечення за вирахуванням витрат на одержання та реалізацію забезпечення, незалежно від імовірності реалізації забезпечення.

З метою сукупної оцінки зменшення корисності фінансові активи розподіляються на групи на основі внутрішньої системи кредитних рейтингів Банківської групи, з урахуванням характеристик кредитного ризику, таких як вид активу, галузь економіки, географічне розташування, вид забезпечення, своєчасність платежів та інші відповідні фактори.

Майбутні грошові потоки за групою фінансових активів, які оцінюються на предмет зменшення корисності на сукупній основі, визначаються виходячи з історичної інформації щодо збитків за активами з характеристиками, які аналогічні характеристикам кредитного ризику такої групи. Збитки попередніх періодів коригуються на основі поточної спостережуваної ринкової інформації з метою відображення впливу існуючих умов, що не мали впливу на ті роки, за які наявна історична інформація щодо збитків, та усунення впливу умов у попередніх періодах, які не існують на даний момент. Оцінки змін у майбутніх грошових потоках відображають та відповідають змінам у відповідній спостережуваній ринковій інформації з року в рік (наприклад, зміни у рівні безробіття, цінах на нерухомість, товарних цінах, платіжному статусі чи інших факторах, що свідчать про понесені збитки та їх розмір). Методи та припущення, використані для оцінки грошових потоків, регулярно переглядаються з метою зменшення будь-яких розбіжностей між оціночним збитком та фактичними результатами.

Інвестиції, утримувані до погашення

Банківська група оцінює на індивідуальній основі наявність об'єктивних ознак зменшення корисності інвестицій, утримуваних до погашення. В разі наявності об'єктивних ознак понесення збитків від зменшення корисності сума таких збитків визначається як різниця між балансовою вартістю активу та теперішньою вартістю оцінених майбутніх грошових потоків. Балансова вартість активу зменшується, а сума збитків визнається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Якщо у наступному році сума очікуваних збитків від зменшення корисності зменшується внаслідок подій, що відбулися після визнання збитків від зменшення корисності, то раніше визнані суми відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів відповідно до МСБО (IAS) 39 (політика, що застосовувалась до 1 січня 2018 року) (продовження)

Фінансові активи, наявні для продажу

На кожну звітну дату Банківська група визначає наявність об'єктивних ознак зменшення корисності інвестиції або групи інвестицій, наявних для продажу.

Для дольових інструментів, класифікованих як наявні для продажу, об'єктивні ознаки зменшення корисності включають суттєве або тривале зменшення справедливої вартості інвестиції нижче її первісної вартості. В разі наявності ознак зменшення корисності накопичені збитки, що визначаються як різниця між вартістю придбання та поточною справедливою вартістю, за вирахуванням збитків від зменшення корисності цієї інвестиції, визнаних раніше в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати), виключаються зі складу іншого сукупного доходу і визнаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Збитки від зменшення корисності інвестицій в дольові інструменти не сторнуються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Збільшення їх справедливої вартості після зменшення корисності визнається безпосередньо у складі іншого сукупного доходу.

Для боргових інструментів, класифікованих як наявні для продажу, зменшення корисності оцінюється на підставі аналогічних критеріїв, що й для заборгованості кредитних установ та кредитів клієнтам. Майбутні процентні доходи нараховуються на основі зниженої балансової вартості з використанням процентної ставки, що застосовувалась для дисконтування майбутніх грошових потоків з метою оцінки збитку від зменшення корисності. Процентні доходи відображаються в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Якщо в наступному році справедлива вартість боргового інструменту збільшується, і таке збільшення може бути об'єктивно пов'язане з подією, що відбулася після визнання збитку від зменшення корисності у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати), збиток від зменшення корисності сторнується у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань

Припинення визнання у зв'язку із суттєвою модифікацією умов інструмента

Банківська група припиняє визнавати фінансовий актив, коли умови договору з клієнтом переглядаються таким чином, що по суті він стає новим кредитом. При оцінці того, чи повинен припинити своє визнання фінансовий актив, Банківська група серед іншого враховує такі фактори, як зміна валюти фінансового інструменту, зміна сторони за договором, перегляд відсоткової ставки до ринкової, а також те, чи призводить модифікація до того, що інструмент більше не відповідає критеріям SPPI тесту.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання фінансового активу, Банківська група на основі зміни грошових потоків за інструментом, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, визнає прибуток або збиток від модифікації фінансових активів.

Припинення визнання, не пов'язане із суттєвою модифікацією

Фінансові активи

Припинення визнання фінансового активу (або частини фінансового активу чи частини групи подібних фінансових активів) відбувається у разі:

- ▶ якщо закінчився строк дії прав на отримання грошових потоків від фінансового активу;
- ▶ якщо Банківська група передала права на отримання грошових надходжень від такого активу, або якщо Банківська група зберігла права на отримання грошових потоків від активу, але взяла на себе контрактне зобов'язання перерахувати їх у повному обсязі третій стороні на умовах «транзитної угоди»;
- ▶ якщо Банківська група або (а) передала практично всі ризики та вигоди, пов'язані з активом, або (б) не передала і не зберігла практично всіх ризиків та вигод, пов'язаних з активом, але передала контроль над цим активом.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Припинення визнання фінансових активів та фінансових зобов'язань (продовження)

У разі, якщо Банківська група передала свої права на отримання грошових потоків від активу, і при цьому не передала і не зберігла практично всіх ризиків та вигод, пов'язаних з активом, а також не передала контроль над активом, такий актив продовжує відображатись в обліку в межах подальшої участі Банківської групи у цьому активі. Подальша участь Банківської групи в активі, що має форму гарантії за переданим активом, оцінюється за меншим із значень: первісною балансовою вартістю активу або максимальною сумою компенсації, яка може бути пред'явлена Банківській групі до сплати.

У разі якщо подальша участь в активі набирає форми проданого та/або придбаного опціону (включаючи опціони, розрахунки за якими відбуваються грошовими коштами на нетто-основі, або аналогічні інструменти) на переданий актив, то розмір подальшої участі Банківської групи – це вартість переданого активу, який Банківська група може викупити. Однак у випадку, коли проданий опціон «пут» (включаючи опціони, розрахунки за якими відбуваються грошовими коштами на нетто-основі, або аналогічні інструменти) на актив, який оцінюється за справедливою вартістю, обсяг подальшої участі Банківської групи визначається як менша з двох оцінок: справедливої вартості переданого активу або ціни виконання опціону.

Фінансові зобов'язання

Припинення визнання фінансового зобов'язання відбувається у разі виконання, анулювання чи закінчення строку дії відповідного зобов'язання. При заміні одного існуючого фінансового зобов'язання іншим зобов'язанням перед тим самим кредитором на суттєво відмінних умовах або в разі внесення суттєвих змін до умов існуючого зобов'язання, в обліку припиняється визнання первісного зобов'язання, а нове зобов'язання відображається в обліку з визнанням різниці в балансовій вартості зобов'язань в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати).

Управління активами

Банківська група надає послуги з довірчого управління коштами фондів фінансування будівництва («ФФБ»). Банківська група виступає агентом в рамках таких угод, і його відповідальність обмежується фідучіарними обов'язками, які широко застосовуються в діяльності з довірчого управління активами. Відповідно, Банківська група немає зобов'язань стосовно фондів в довірчому управлінні. Фонди в довірчому управлінні не є юридичними особами за законодавством України. Повноваження з управління діяльністю таких фондів фактично передані Банківській групі. Фонди мають свої поточні рахунки в Банківській групі, на яких утримуються грошові кошти, які ще не були інвестовані в активи, що відповідають вимогам інвестиційної програми певного фонду.

Оподаткування

Розрахунок поточних податкових витрат здійснюється у відповідності до податкового законодавства України. Відстрочені податкові активи та зобов'язання розраховуються стосовно всіх тимчасових різниць за методом балансових зобов'язань. Відстрочені податки на прибуток відображаються стосовно всіх тимчасових різниць, що виникають між податковою базою активів та зобов'язань та їх балансовою вартістю за винятком випадків, коли відстрочений податок на прибуток виникає в результаті первісного відображення гудвілу, активу або зобов'язання за операцією, що не являє собою об'єднання бізнесу, і яка на момент здійснення не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток.

Відстрочені податкові активи відображаються лише тоді, коли існує ймовірність отримання у майбутньому оподаткованого прибутку, за рахунок якого можна здійснити залік цих тимчасових різниць, що зменшують податкову базу. Відстрочені податкові активи та зобов'язання визначаються за ставками податку, що будуть застосовуватись протягом періоду реалізації активу чи врегулювання зобов'язання на підставі законодавства, яке набуло або фактично набуло чинності на звітну дату. Відстрочений податок на прибуток відображається стосовно всіх тимчасових різниць, пов'язаних з інвестиціями у дочірні та асоційовані підприємства, а також спільні підприємства, за винятком випадків, коли час сторнування тимчасової різниці піддається контролю, та існує ймовірність того, що тимчасова різниця не буде сторнована в досяжному майбутньому.

Крім цього, в Україні існують різні операційні податки, що застосовуються до діяльності Банківської групи. Ці податки відображаються у складі інших операційних витрат консолідованого звіту про прибутки і збитки (консолідованого звіту про фінансові результати).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Основні засоби

Обладнання відображається за фактичною вартістю без урахування вартості повсякденного обслуговування, за вирахуванням накопиченої амортизації та накопиченого зменшення корисності.

Після первісного визнання за фактичною вартістю будівлі та земля відображаються за переоціненою вартістю, що є справедливою вартістю на дату переоцінки за вирахуванням подальшої накопиченої амортизації і будь-яких подальших накопичених збитків від зменшення корисності. Переоцінка проводиться з достатньою періодичністю, щоб уникнути суттєвих розбіжностей між справедливою вартістю переоціненого активу і його балансовою вартістю.

Приріст вартості від переоцінки відображається як резерв переоцінки основних засобів у складі іншого сукупного доходу, за вирахуванням сум відновлення попереднього зменшення вартості цього активу, раніше відображеного в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). В цьому випадку сума збільшення вартості активу відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати). Зменшення вартості від переоцінки відображається в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) за вирахуванням безпосереднього згорання такого зменшення проти попереднього приросту вартості того ж активу, відображеного в резерві переоцінки основних засобів.

Перенесення сум із резерву переоцінки основних засобів до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку) здійснюється в розмірі різниці між сумою амортизації, що розраховується виходячи з переоціненої балансової вартості активів, і сумою амортизації, що розраховується виходячи з первісної вартості активів. Крім цього, під час проведення переоцінки основних засобів накопичена на дату переоцінки амортизація вираховується з первісної (переоціненої) вартості об'єкта основних засобів, а отримана на нетто-основі балансова вартість переоцінюється до його справедливої вартості. При цьому переоцінена вартість об'єкта на дату переоцінки дорівнює його справедливій вартості, а накопичена амортизація дорівнює нулю. При вибутті активу відповідна сума, включена до резерву переоцінки, переноситься до складу нерозподіленого прибутку / (непокритого збитку).

Балансова вартість основних засобів оцінюється на предмет зменшення корисності, коли події або зміни в обставинах свідчать про те, що балансова вартість не може бути відшкодована. Нарахування амортизації активу починається з дати його введення в експлуатацію (що є датою коли актив придатний для використання). Амортизація нараховується прямолінійним методом протягом таких очікуваних строків корисної служби активів:

	Років
Будівлі	15-75 років
Меблі, інвентар та інші активи	2-25 років
Обладнання та комп'ютери	2-15 років
Транспортні засоби	5 років

Амортизація поліпшення орендованого майна (витрати на перебудову приміщень у договорі оренди) нараховується протягом строку, що не перевищує строк оренди.

Залишкова вартість, строки корисної служби та методи нарахування амортизації активів переглядаються та коригуються, за необхідності, наприкінці кожного звітного року.

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи відображаються у складі інших операційних витрат у періоді, в якому такі витрати були понесені, крім випадків, коли такі витрати підлягають капіталізації.

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи включають придбані програмне забезпечення та ліцензії. Нематеріальні активи первісно визнаються за собівартістю. Після первісного визнання нематеріальні активи відображаються за фактичною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Нематеріальні активи мають обмежені або невизначені строки корисної служби. Нематеріальні активи з обмеженим строком корисної служби амортизуються протягом строку корисної служби, що становить 5-10 років, та оцінюються на предмет зменшення корисності у разі наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу. Строки та порядок амортизації нематеріальних активів з обмеженим строком корисної служби аналізуються принаймні щорічно наприкінці кожного фінансового року.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість – це нерухоме майно, яке утримує Банківська група для отримання прибутку від надання його в оренду або від збільшення його вартості і яке не використовується Банківською групою. Інвестиційна нерухомість первісно визнається за собівартістю, включаючи витрати на проведення операції, і потім переоцінюється за справедливою вартістю, виходячи з її ринкової вартості.

Прибутки та збитки в результаті зміни справедливої вартості інвестиційної нерухомості відображаються у звіті про прибутки та збитки як прибутки/(збитки) за вирахуванням (збитків)/прибутків від переоцінки інвестиційної нерухомості в тому році, в якому вони виникли.

Активи, утримувані для продажу

Банківська група класифікує необоротні активи як утримувані для продажу, якщо їх балансова вартість буде відшкодовуватись в основному шляхом продажу, а не в ході їх використання. Для цього необоротні активи мають бути наявні для негайного продажу в їх теперішньому стані тільки на тих умовах, які є звичайними при продажу таких активів, при цьому їх продаж має характеризуватись високим ступенем імовірності.

Висока ймовірність продажу означає твердий намір керівництва Банківська група дотримуватися плану продажу необоротного активу. При цьому необхідно, щоб була розпочата програма активних дій з пошуку покупця й виконання такого плану. У подальшому необоротний актив має активно пропонуватись для продажу за ціною, що є обґрунтованою, з урахуванням його поточної справедливої вартості. Крім цього, відображення продажу як завершені операції має очікуватись протягом одного року з дати класифікації необоротних активів як утримуваних для продажу.

Банківська група оцінює активи, утримувані для продажу, за найменшим із значень: балансової вартості та справедливої вартості за вирахування витрат на продаж. У разі настання подій або зміни обставин, що вказують на можливе знецінення балансової вартості активів, утримуваних для продажу, Банківська група відображає збиток від зменшення корисності.

Резерви під покриття інших збитків

Резерви визнаються, коли внаслідок певних подій у минулому Банківська група має поточне юридичне або конструктивне зобов'язання, для врегулювання якого, з великим ступенем вірогідності, буде необхідним відтік ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і суму зобов'язання можна достовірно оцінити.

Зобов'язання з пенсійного забезпечення та інших виплат

Банківська група має додаткову пенсійну програму з визначеними внесками, крім участі в державній пенсійній системі України, що передбачає розрахунок і сплату поточних внесків роботодавця як відсотка від поточних загальних виплат працівникам. Відповідні витрати нараховуються в тих періодах, до яких відноситься зароблена заробітна плата. Сума внеску до сплати за програмою з визначеними внесками визначається з урахуванням вартості наданих працівниками послуг Банківської групи, віку працівників та стажу їх роботи в Банківській групі і відображається у складі витрат на персонал. Несплачені внески відображаються у складі зобов'язань. Крім цього, Банківська група не має програм додаткових виплат працівникам після припинення трудової діяльності або інших суттєвих компенсаційних програм, які вимагали б додаткових нарахувань.

Статутний капітал

Прості акції показуються у складі капіталу. Перевищення справедливо вартості внесених у капітал сум над номінальною вартістю випущених акцій обліковується у складі капіталу як додатковий капітал.

Прибуток або збиток, що виникають в результаті операцій з акціонером, визнаються в складі капіталу як результат від операцій з акціонером.

Звітність за сегментами

Сегментна звітність Банківської групи ґрунтується на таких операційних сегментах: роздрібний бізнес, корпоративний бізнес та фінансові установи та інвестиції.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Умовні зобов'язання

Умовні зобов'язання не відображаються у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі). Розкриття інформації щодо таких зобов'язань надається, за винятком випадків, коли відтік ресурсів для виконання таких зобов'язань є малоімовірним. Умовні активи не визнаються у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі). Розкриття інформації щодо таких активів надається, коли надходження пов'язаних із ними економічних вигод є імовірним.

Визнання доходів та витрат

Доходи визнаються, якщо існує висока вірогідність того, що Банківська група отримає економічні вигоди, а доходи можуть бути достовірно визначені. Для визнання доходів у фінансовій звітності необхідне дотримання таких критеріїв:

Процентні та аналогічні доходи та витрати

Згідно МСФЗ (IFRS) 9 процентний дохід по всім фінансовим інструментам, які оцінюються за амортизованою вартістю, та фінансовим інструментам, які класифіковані на власний розсуд як СВПЗ, розраховується із використанням методу ефективної процентної ставки. Процентний дохід за фінансовими інструментами, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід згідно з МСФЗ (IFRS) 9, розраховується із використанням методу ефективної процентної ставки. Ефективна процентна ставка (ЕПС) – ставка, яка точно дисконтує розрахункові майбутні грошові потоки протягом очікуваного строку дії фінансового інструменту або, більш короткого періоду, де це доречно, до чистої балансової вартості фінансового активу.

При обчисленні ЕПС враховуються усі договірні умови за фінансовим інструментом (наприклад, право на дострокове погашення) та всі винагороди чи додаткові витрати, що безпосередньо пов'язані з фінансовим інструментом та є невід'ємною частиною ЕПС, але не враховуються майбутні збитки за кредитом.

Якщо очікування стосовно грошових потоків за фінансовим активом переглядаються з причин, не пов'язаних з кредитним ризиком, коригування розкривається у звіті про фінансовий стан як позитивні або від'ємні зміни балансової вартості активу та як збільшення або зменшення процентного доходу. Сума даного коригування в подальшому амортизується та визнається у складі прибутку або збитку в якості «Процентного доходу».

Банківська група розраховує процентний дохід, застосовуючи ЕПС до валової балансової вартості фінансових активів, окрім кредитно-знецінених фінансових активів.

Для фінансового активу, який стає кредитно-знеціненим, а, відповідно, відноситься до Етапу 3, Банківська група розраховує процентний дохід, застосовуючи ефективну процентну ставку до чистої амортизованої вартості даного фінансового активу. Якщо дефолт по фінансовому активу ліквідується, і він перестає бути кредитно-знеціненим, Банківська група повертається до розрахунку процентного доходу на основі валової балансової вартості такого активу.

Для придбаного або створеного кредитно-знеціненого фінансового активу Банківська група розраховує процентний дохід із застосуванням ефективної процентної ставки, скоригованої з урахуванням кредитного ризику, до амортизованої вартості фінансового активу. Ефективна процентна ставка, скоригована з урахуванням кредитного ризику, – це ставка, яка при первісному визнанні дисконтує розрахункові майбутні грошові потоки (включаючи кредитні збитки) до амортизованої вартості активу, який є створеним кредитно-знеціненим фінансовим активом.

До 1 січня 2018 Банківська група визнавала процентний дохід за фінансовими активами, за якими визнано зменшення корисності, на амортизовану вартість такого активу з використанням ефективної процентної ставки, що застосовується для дисконтування оцінених очікуваних грошових потоків під час визначення зменшення корисності фінансового активу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Визнання доходів та витрат (продовження)

Комісійні доходи

Банківська група отримує комісійні доходи від різних видів послуг, що надаються клієнтам. Комісійні доходи можна розділити на такі дві категорії:

- *Комісійні доходи, отримані за надання послуг протягом певного періоду*

Комісійні доходи, отримані від надання послуг протягом певного періоду, нараховуються протягом цього періоду. Такі статті включають комісійні доходи та винагороди за управління активами, відповідальне зберігання та інші управлінські та консультаційні послуги. Комісійні доходи, пов'язані з наданням кредитів, переносяться на наступні періоди (разом із будь-якими додатковими витратами) та визнаються як коригування ефективної процентної ставки за кредитом.

- *Комісійні доходи від надання послуг із проведення операцій*

Комісійні доходи, отримані за проведення або участь у переговорах щодо здійснення операцій від імені третьої сторони, наприклад, укладання угоди про придбання акцій чи інших цінних паперів або придбання чи продаж компанії, визнаються по завершенні відповідної операції. Комісійні доходи або частина комісійних доходів, пов'язана з певними показниками доходності, визнаються після дотримання відповідних критеріїв.

Дивідендний дохід

Дохід визнається у момент виникнення права Банківської групи на отримання платежу.

Операції в іноземній валюті

Річна консолідована звітність Банківської групи представлена в гривнях («грн»), що є функціональною валютою та валютою подання звітності Банківської групи. Операції в іноземних валютах первісно відображаються у функціональній валюті за обмінним курсом, що діє на дату здійснення операції. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у функціональну валюту за обмінним курсом, що діє на звітну дату. Прибутки та збитки в результаті перерахунку операцій в іноземній валюті відображаються у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) як результат від операцій в іноземній валюті — курсові різниці. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дати первісних операцій. Немонетарні статті, які обліковуються за справедливою вартістю, перераховуються за обмінним курсом, що діє на дату визначення справедливої вартості. Різниця між договірним обмінним курсом за певною операцією в іноземній валюті та офіційним курсом НБУ на дату такої операції також включається до результату торгових операцій в іноземній валюті. Офіційні обмінні курси НБУ станом на 31 грудня 2018 та 2017 років становили 27,6883 та 28,0672 гривень за 1 долар США і 31,7141 та 33,4954 гривень за 1 євро відповідно.

Майбутні зміни в обліковій політиці

МСФЗ (IAS) 12 «Податки на прибуток»

Поправки роз'яснюють, що податкові наслідки стосовно дивідендів в більшій мірі пов'язані з минулими операціями чи подіями, які генерували прибуток, що розподіляється, а ніж з розподілами між власниками. Отже, податкові наслідки необхідно визнавати щодо дивідендів в складі прибутку чи збитку, іншого сукупного доходу або власного капіталу в залежності від того, де першочергово визнавалися такі минулі операції або події.

Дані поправки необхідно застосовувати відносно річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати. Допускається застосування до цієї дати. При першому застосуванні даних поправок потрібно застосовувати їх до податкових наслідків щодо дивідендів, визнаних на дату початку самого раннього порівняльного періоду або після цієї дати. Оскільки поточна практика Банківської групи відповідає вимогам поправок, Банківська група не очікує, що вони вплинуть на його звітність.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Майбутні зміни в обліковій політиці (продовження)

Роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток»

Роз'яснення розглядає порядок обліку податку на прибуток, коли існує невизначеність податкових трактувань, що впливає на застосування МСФЗ (IAS) 12. Роз'яснення не застосовується до податків або зборів, які не належать до сфери застосування МСФЗ (IAS) 12, а також не містить особливих вимог, що стосуються відсотків і штрафів, пов'язаних з невизначеними податковими трактуваннями. Зокрема, роз'яснення розглядає наступні питання:

- ▶ чи розглядає компанія невизначені податкові трактування окремо;
- ▶ припущення, які компанія робить щодо перевірки податкових трактувань податковими органами;
- ▶ як компанія визначає оподатковуваний прибуток (податковий збиток), податкову базу, невикористані податкові збитки, невикористані податкові пільги та ставки податку;
- ▶ як компанія розглядає зміни фактів і обставин.

Компанія повинна вирішити, чи розглядати кожне невизначене податкове трактування окремо або разом з одним або декількома іншими невизначеними податковими трактуваннями. Необхідно використовувати підхід, який дозволить з більшою точністю передбачити результат врегулювання невизначеності. Роз'яснення вступає в силу по відношенню до річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати. Банківська група буде застосовувати роз'яснення з дати його вступу в силу. Банківська група не очікує, що зазначені роз'яснення вплинуть на її звітність.

Поправки до МСФЗ (IFRS) 9 «Умови про дострокове погашення з потенційним від'ємним відшкодуванням»

Згідно МСФЗ (IFRS) 9 борговий інструмент може оцінюватися за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід за умови, що передбачені договором грошові потоки є «виключно платежами в рахунок погашення основної суми боргу і відсотків на непогашену частину основної суми боргу» (тест SPPI) та інструмент утримується в рамках відповідної бізнес-моделі, що дозволяє таку класифікацію. Поправки до МСФЗ (IFRS) 9 роз'яснюють, що фінансовий актив задовольняє тесту SPPI незалежно від того, яка подія або обставина призводить до дострокового розірвання договору, а також незалежно від того, яка сторона виплачує чи отримує обґрунтоване відшкодування за дострокове розірвання договору.

Дані поправки застосовуються ретроспективно і вступають в силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2019 року. Допускається застосування до цієї дати. Дані поправки не впливають на звітність Банківської групи.

МСФЗ 16 (IFRS) «Оренда»

МСФЗ 16 (IFRS) був випущений у січні 2016 року та замінює МСБО (IAS) 17 «Оренда», Роз'яснення КТМФЗ (IFRIC) 4 «Визначення наявності в угоді ознак оренди», Роз'яснення ПКТ (SIC) 15 «Операційна оренда – стимули» і Роз'яснення ПКТ (SIC) 27 «Визначення сутності операцій, які мають юридичну форму оренди». МСФЗ (IFRS) 16 встановлює принципи визнання, оцінки, подання та розкриття інформації про оренду, і вимагає, щоб орендарі відображали всі договори оренди з використанням єдиної моделі обліку в балансі, аналогічно порядку обліку, передбаченому МСБО (IAS) 17 для фінансової оренди. Стандарт передбачає два звільнення від визнання для орендарів – щодо оренди активів з низькою вартістю та короткострокової оренди (тобто оренди з терміном не більше 12 місяців). На дату початку оренди орендар визнає зобов'язання щодо орендних платежів (тобто, зобов'язання по оренді) та актив, що представляє право користування базовим активом протягом строку оренди (тобто, актив у формі права користування). Орендарі будуть зобов'язані окремо визнавати витрати на відсотки за зобов'язанням по оренді та амортизаційні відрахування за активом у формі права користування.

Орендарі також повинні переоцінювати зобов'язання по оренді при настанні певних подій (наприклад, зміна строку оренди, зміна майбутніх орендних платежів в результаті зміни індексу або ставки, що використовуються для визначення цих платежів). У більшості випадків орендар буде враховувати суми переоцінки зобов'язання по оренді в якості коригування активу в формі права користування.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3. Основні положення облікової політики (продовження)

Майбутні зміни в обліковій політиці (продовження)

МСФЗ 16 (IFRS) «Оренда» (продовження)

Порядок обліку для лізингодавця відповідно до МСФЗ (IFRS) 16 практично не змінюється в порівнянні з діючими в даний момент вимогами МСБО (IAS) 17. Орендодавці продовжують класифікувати оренду, використовуючи ті ж принципи класифікації, що і в МСБО (IAS) 17, виділяючи при цьому два види оренди: операційну та фінансову. МСФЗ (IFRS) 16, який застосовується до річних періодів, що починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати, вимагає від орендарів та орендодавців більш широкого розкриття інформації, ніж згідно з МСБО (IAS) 17.

Банківська група планує прийняти МСФЗ (IFRS) 16 ретроспективно з сукупним ефектом від початкового застосування МСФЗ (IFRS) 16, визнаного на дату первинного застосування. Банківська група буде застосовувати стандарт до договорів, які раніше були визнані як оренди, застосовуючи МСБО (IAS) 17 та КТМФЗ 4. Таким чином, Банківська група не застосовуватиме стандарт до договорів, які раніше не визначались як такі, що містять оренду згідно з МСБО (IAS) 17 та КТМФЗ 4.

Банківська група вирішить скористатись винятками, запропонованими МСФЗ (IFRS) 16, щодо договорів оренди, щодо яких умови оренди закінчуються протягом 12 місяців з дати їх первісного застосування, а також договори оренди, щодо яких базовий актив має низьку вартість. Застосування Банківською групою МСФЗ (IFRS) 16 істотно не вплине на консолідований звіт про фінансовий стан Банківської групи.

4. Суттєві облікові судження та оцінки

У процесі застосування облікової політики керівництво Банківської групи використовувало свої судження та здійснювало оцінки при визначенні сум, відображених в річній консолідованій звітності. Найбільш суттєве використання суджень та оцінок включає таке:

Очікувані кредитні збитки / збитки від зменшення корисності фінансових активів

Оцінка збитків як відповідно до МСФЗ 9, так і відповідно до МСБО 39, за всіма категоріями фінансових активів потребує застосування суджень, зокрема, при визначенні очікуваних кредитних збитків / збитків від зменшення корисності фінансових активів необхідно оцінювати розмір та строки виникнення майбутніх грошових потоків і вартість забезпечення. Такі розрахункові оцінки залежать від ряду факторів, зміни в яких можуть вплинути на суми оціночних резервів під зменшення корисності. Результати розрахунку ОКЗ Банківської групи є результатом застосування складних моделей, що включають ряд базових припущень (перш за все, які ґрунтуються на історичних даних) щодо опрацювання різних первинних даних та визначення їх взаємозалежностей. До основних елементів моделей розрахунку ОКЗ, що містять елемент судження і розрахункової оцінки, відносяться наступні:

- ▶ критерії, що використовуються Банківською групою для оцінки того, чи відбулося значне зростання кредитного ризику, в результаті чого оціночний резерв під зменшення корисності фінансових активів повинен оцінюватися в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструменту;
- ▶ система внутрішніх кредитних рейтингів, що використовується Банківською групою для визначення ймовірності дефолту (PD);
- ▶ виокремлення за спільними характеристиками окремих масивів активів (груп), для яких при розрахунку ОКЗ застосовуватимуться подібні моделі розрахунку;
- ▶ визначення взаємозв'язків між макроекономічними сценаріями і економічними даними, наприклад, індексом споживчих цін, приростом ВВП, приростом експорту/імпорту, а також вплив на показники ймовірності дефолту (PD), величини, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD), та рівня втрат у разі дефолту (LGD);
- ▶ побудова за суттєвими активами (крім віднесених до етапу 1) індивідуальних сценаріїв, у т.ч. визначення ймовірності отримання грошових потоків за різними джерелами походження для різних варіантів розвитку подій (оптимістичний, базовий, песимістичний).

Сума очікуваних кредитних збитків за фінансовими активами відповідно до МСФЗ 9 станом на 31 грудня 2018 року становить 70 187 801 тис. грн. (сума оціночного резерву відповідно до МСБО 39 станом на 31 грудня 2017 року становить 52 953 378 тис. грн.). Детальна інформація представлена у Примітках 7, 10, 11, 12, 17 та 26.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

4. Суттєві облікові судження та оцінки (продовження)

Відстрочені податкові активи

Визнаний відстрочений податковий актив у сумі 2 033 021 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 2 138 292 тис. грн.) є сумою податку на прибуток, яка буде відшкодована за рахунок використання оподаткованого прибутку у майбутньому. Відстрочені активи з податку на прибуток визнаються лише тією мірою, в якій існує ймовірність використання відповідного податкового активу. Оцінка майбутніх оподатковуваних прибутків та суми податкового активу, використання якого є можливим у майбутньому, базується на трирічному бізнес-плані та прогнозі на 2022-2023 роки, який готує керівництво. В основі бізнес-плану лежать очікування керівництва, що вважаються обґрунтованими за існуючих обставин. Ключові припущення, які формують основу очікувань керівництва, – це стабілізація економіки України та відновлення прибутковості банківського сектору у 2019 році, помірне зростання кредитного портфелю та зменшення резервів під зменшення корисності кредитів завдяки очікуваному покращенню економічної ситуації. З огляду на прогнозовані майбутні прибутки в 2019-2023 роках та той факт, що поточне законодавство України не встановлює обмежень щодо терміну використання перенесених податкових збитків, керівництво вважає, що визнання відстроченого податкового активу є доречним.

5. Ефект переходу на МСФЗ 9

Впровадження МСФЗ 9

У наведеній нижче таблиці представлена звірка балансової вартості фінансових активів та зобов'язань при їх переведенні з їхніх попередніх категорій оцінки за МСБО 39 у їхні нові категорії оцінки при переході на облік відповідно до МСФЗ 9 на 1 січня 2018 року:

Фінансові активи/ зобов'язання	Оцінка по МСБО 39		Рекласифікація	Переоцінка очікуваного кредитного збитку	Оцінка по МСФЗ 9	
	Категорія	Сума			Категорія	Сума
Грошові кошти та їх еквіваленти	Кредити та дебіторська заборгованість	19 866 217	—	—	Амортизована собівартість	19 866 217
Заборгованість кредитних установ	Кредити та дебіторська заборгованість	626 848	—	(35 131)	Амортизована собівартість	591 717
Заборгованість кредитних установ	Активи, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням змін через прибутки або збитки	72 891	—	—	Справедлива вартість через прибутки або збитки	72 891
Кредити клієнтам	Кредити та дебіторська заборгованість	67 607 544	—	(4 575 706)	Амортизована собівартість	63 031 838
Інвестиційні цінні папери:						
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	Активи, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням змін через прибутки або збитки	28 072 289	—	—	Справедлива вартість через прибутки або збитки	28 072 289
- наявні для продажу в категорії: Справедлива вартість через інший сукупний дохід	Активи, наявні для продажу	48 254 711	(48 254 711)	—	н/в	н/в
- утримували до погашення в категорії: Амортизована собівартість	Активи, які утримуються до погашення	96 022	(96 022)	—	Справедлива вартість через інший сукупний дохід	48 247 337
Інші фінансові активи	Кредити та дебіторська заборгованість	400 758	—	(156 868)	Амортизована собівартість	243 890
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	н/в	(6 168)	—	(39 142)	н/в	(45 310)
Відстрочений податковий актив	—	—	—	—	—	—
Всього				(4 814 221)		

Станом на 31 грудня 2017 року всі фінансові зобов'язання Банківської групи обліковувалися за амортизованою собівартістю, за виключенням залучених депозитів в золоті, які обліковувалися за справедливою вартістю з відображенням змін через прибутки або збитки відповідно до МСБО 39. Починаючи з 1 січня 2018 року всі фінансові зобов'язання Банківської групи продовжували відноситись у категорію оцінки за амортизованою вартістю, за виключенням залучених депозитів в золоті, які відносяться до категорії оцінки за справедливою вартістю через прибутки або збитки відповідно до МСФЗ 9.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

5. Ефект переходу на МСФЗ 9 (продовження)

Впровадження МСФЗ 9 (продовження)

У наведеній нижче таблиці представлений вплив переходу на МСФЗ 9 на резерви переоцінки та непокритий збиток:

	Резерви переоцінки та непокритий збиток
Резерв переоцінки	
Залишок на 31 грудня 2017 року згідно з МСБО 39	282 951
Визнання очікуваного кредитного збитку за фінансовими активами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(71 168)
Відстрочений податковий актив	—
Залишок на 1 січня 2018 року згідно з МСФЗ 9	211 783
Непокритий збиток	
Залишок на 31 грудня 2017 року згідно з МСБО 39	(25 747 076)
Визнання очікуваного кредитного збитку за фінансовими активами та зобов'язаннями кредитного характеру	(4 814 221)
Коригування резерву під зменшення корисності фінансових активів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (рекласифікація до резерву переоцінки)	71 168
Відстрочений податковий актив	—
Залишок на 1 січня 2018 року згідно з МСФЗ 9	(30 490 129)
Всього зміни у власному капіталі в зв'язку з застосуванням МСФЗ 9	(4 814 221)

У наведеній нижче таблиці представлена звірка сукупної величини резервів під зменшення корисності фінансових активів відповідно до МСБО 39 та оціночних зобов'язань за договірними та умовними фінансовими зобов'язаннями відповідно до МСБО 37 з величиною резервів під очікувані кредитні збитки відповідно до МСФЗ 9:

Фінансові активи/зобов'язання	Резерв під зменшення корисності фінансових активів та зобов'язань кредитного характеру відповідно до МСБО 39 / МСБО 37 станом на 31 грудня 2017 року	Інші зміни	Переоцінка очікуваного кредитного збитку	Очікуваний кредитний збиток відповідно до МСФЗ 9 станом на 1 січня 2018 року
Заборгованість кредитних установ	874 451	12 082 ^(А)	35 131	921 664
Кредити клієнтам	48 266 639	13 022 903 ^(А)	4 575 706	65 865 248
Інвестиційні цінні папери:				
- наявні для продажу відповідно до МСБО 39 / за справедливою вартістю через інший сукупний дохід відповідно до МСФЗ 9, з них:				
- боргові інвестиційні цінні папери	3 431 646	786 375 ^(А)	7 374	4 225 395
- інструменти капіталу	71 168	(71 168) ^(Б)	—	—
Інші фінансові активи	309 474	—	156 868	466 342
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	6 168	—	39 142	45 310
Відстрочений податковий актив	—	—	—	—
	52 959 546	13 750 192	4 814 221	71 523 959

(А) Інші зміни стосуються визнання резерву під зменшення корисності нарахованих процентних доходів за знеціненими фінансовими активами на валовій основі при переході на модель обліку за МСФЗ 9. Ці зміни не вплинули на балансову вартість таких фінансових активів.

(Б) Інші зміни стосуються перекласифікації резерву під зменшення корисності з непокритого збитку до резерву переоцінки при переході на модель обліку за МСФЗ 9. Ця зміна не вплинула на балансову вартість таких фінансових активів.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

6. Інформація за сегментами

Для цілей управління Банківська група визнає такі операційні сегменти (бізнес-напрями):

Роздрібний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування клієнтів роздрібного бізнесу за повним переліком продуктів, та на продаж продуктів, які надаються переважно у стандартизованій формі (згідно із затвердженими тарифами та у стандартних процедурах) та не вимагають, як правило, індивідуального підходу.
Корпоративний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на обслуговування корпоративних клієнтів та продаж продуктів, які потребують індивідуального підходу і надаються переважно корпоративним клієнтам.
Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Сегмент діяльності, спрямований на надання послуг учасникам фінансових ринків (грошового, валютного, фондового тощо) та на продаж продуктів, пов'язаних з операціями на фінансових ринках.

Керівництво здійснює моніторинг операційних результатів діяльності кожного з підрозділів окремо для цілей прийняття рішень про розподіл ресурсів та оцінки результатів їх діяльності. Результати діяльності сегментів визначаються з урахуванням доходів і витрат від інших сегментів, як видно з таблиці нижче.

До нерозподілених сум відносяться:

- ▶ дебіторська та кредиторська заборгованість з податку на прибуток, частка розподілених активів та витрат, пов'язаних з роботою ТОП-менеджменту Банківської групи, тобто персоналу, який здійснює функції загального керівництва на рівні всієї системи Банківської групи та персоналу, що забезпечує роботу безпосередньо ТОП-менеджменту;
- ▶ результат від переоцінки відкритої валютної позиції Банківської групи (за винятком частини відкритої валютної позиції, яка виокремлена Банківською групою для проведення операцій з купівлі/продажу/конверсії готівкової іноземної валюти та банківських металів та конверсії безготівкової іноземної валюти);
- ▶ різниця між міжсегментними витратами та доходами усіх бізнес-напрямів, отриманими в результаті застосування трансферних ставок.

Для цілей сегментної звітності відсотки розподіляються на основі єдиних трансфертних ставок, що встановлюються КУАП на основі вартості позик для Банківської групи.

Протягом дванадцяти місяців, що закінчилися 31 грудня 2018 року, Банківська група мала доходи від операцій з одним зовнішнім клієнтом, які становили більше 10% відсотків від загальних доходів Банківської групи, а саме: 3 869 019 тис. грн. (дванадцять місяців 2017 року: 4 827 725 тис. грн.). Доходи від операцій з цим зовнішнім клієнтом відображено у сегменті «Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок».

Аналіз доходів Банківської групи за банківськими продуктами та послугами подано в консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) у статті «процентні доходи та витрати» та у Примітці 24.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

6. Інформація за сегментами (продовження)

В таблиці нижче представлена інформація про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання операційних сегментів Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року:

	Роздрібний бізнес-напрямок	Корпоративний бізнес-напрямок	Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Всього
Зовнішні клієнти					
Процентні доходи	473 284	7 327 854	4 288 080	—	12 089 218
Комісійні доходи	539 954	431 126	26 742	—	997 822
Інші доходи	34 338	76 980	67 490	26 537	205 345
Чисті прибутки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю	—	—	—	651	651
Сторнування витрат за очікуваними кредитними збитками	—	1 317 515	70 797	—	1 388 312
Сторнування резервів за зобов'язаннями кредитного характеру	12 730	—	382	—	13 112
Чистий прибуток від операцій з іноземними валютами	145 073	193 576	155 945	537 331	1 031 925
Чистий прибуток від операцій з банківськими металами	389	1	—	—	390
Доходи від інших сегментів	2 592 035	2 702 030	6 304 213	(11 598 278)	—
Всього доходи	3 797 803	12 049 082	10 913 649	(11 033 759)	15 726 775
Процентні витрати	(1 774 823)	(2 064 444)	(6 002 167)	—	(9 841 434)
Комісійні витрати	(215 862)	(147 120)	(6 923)	(443)	(370 348)
Чисті збитки від модифікації фінансових активів за амортизованою вартістю	(1 158)	(778 248)	—	—	(779 406)
Нарахування витрат за очікуваними кредитними збитками	(120 041)	—	—	(7 200)	(127 241)
Нарахування резервів за зобов'язаннями кредитного характеру	—	(42 425)	—	—	(42 425)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	—	—	(1 422 103)	(1 422 103)
Чисті збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, рекласифіковані зі звіту про сукупний дохід при погашенні	—	—	—	(52 803)	(52 803)
Чистий збиток від операцій з банківськими металами	—	—	(550)	(12)	(562)
Витрати на персонал	(611 544)	(420 515)	(96 854)	(204 731)	(1 333 644)
Знос та амортизація	(59 350)	(28 816)	(3 954)	(8 399)	(100 519)
Інші операційні витрати	(464 869)	(178 228)	(26 042)	(76 910)	(746 049)
Витрати від інших сегментів	(371 717)	(5 830 514)	(3 824 489)	10 026 720	—
Результати сегментів	178 439	2 558 772	952 670	(2 779 640)	910 241
Витрати з податку на прибуток					(105 136)
Прибуток за період					805 105
Активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2018 року					
Активи сегменту	5 326 389	73 785 806	80 141 547		159 253 742
Нерозподілені активи				2 389 406	2 389 406
Всього активи					161 643 148
Зобов'язання сегменту	36 498 494	46 130 396	70 354 835		152 983 725
Нерозподілені зобов'язання				208 440	208 440
Всього зобов'язання					153 192 165
Інша інформація за сегментами					
Капітальні витрати	(73 024)	(29 964)	(4 114)	(8 740)	(115 842)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

6. Інформація за сегментами (продовження)

В таблиці нижче представлена інформація про доходи і витрати та прибутки і збитки, а також певні активи та зобов'язання операційних сегментів Банківської групи за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року:

	Роздрібний бізнес-напрямок	Корпоративний бізнес-напрямок	Міжбанківський та інвестиційний бізнес-напрямок	Нерозподілені суми	Всього
Зовнішні клієнти					
Процентні доходи	437 804	6 489 327	5 408 542	—	12 335 673
Комісійні доходи	526 763	387 168	25 614	—	939 545
Інші доходи	15 216	113 900	5 465	52 413	186 994
Чистий прибуток від операцій з іноземними валютами	149 256	165 049	211 562	—	525 867
Чистий прибуток від операцій з банківськими інструментами	490	—	2 587	—	3 077
Прибуток від інвестиційних цінних паперів, паявних для продажу	—	—	—	3 407	3 407
Прибуток від інвестиційних цінних паперів, за справедливого вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки	—	—	—	258 257	258 257
Сторнування резервів під зменшення корисності кредитів	41 449	—	—	1	41 450
Сторнування резервів під зменшення корисності інших активів та під покриття інших збитків	—	4 503	46 279	—	50 782
Доходи від інших сегментів	2 603 929	3 162 623	5 486 154	(11 252 706)	—
Всього доходи	3 774 907	10 322 570	11 186 203	(10 938 628)	14 345 052
Витрати					
Процентні витрати	(1 898 426)	(2 492 264)	(5 123 113)	—	(9 513 803)
Комісійні витрати	(206 500)	(115 544)	(10 671)	(465)	(333 180)
Нарахування резервів під зменшення корисності кредитів	—	(682 357)	(25 400)	—	(707 757)
Чистий збиток від операцій з іноземними валютами	—	—	—	(957 719)	(957 719)
Чистий збиток від операцій з банківськими інструментами	—	—	—	(5 053)	(5 053)
Збиток від інвестиційних цінних паперів, паявних для продажу	—	—	(8)	(53 148)	(53 156)
Витрати на персонал	(444 820)	(302 989)	(72 722)	(128 643)	(949 174)
Знос та амортизація	(59 801)	(28 521)	(4 304)	(8 142)	(100 768)
Інші операційні витрати	(396 622)	(179 234)	(29 386)	(139 655)	(744 897)
Нарахування резервів під зменшення корисності інших активів та під покриття інших збитків	(31 740)	—	—	(620)	(32 360)
Збиток від первісного визнання фінансових активів	—	—	(116)	—	(116)
Витрати від інших сегментів	(312 486)	(5 182 262)	(4 960 569)	10 455 317	—
Результати сегментів	424 512	1 339 399	959 914	(1 776 756)	947 069
Витрати з податку на прибуток	—	—	—	—	(181 522)
Прибуток за період					765 547
Активи та зобов'язання станом на 31 грудня 2017 року					
Активи сегменту	5 122 803	67 677 653	95 345 081	—	168 145 537
Нерозподілені активи	—	—	—	2 472 227	2 472 227
Всього активи					170 617 764
Зобов'язання сегменту	36 091 973	54 775 216	65 426 841	—	156 294 030
Нерозподілені зобов'язання	—	—	—	260 671	260 671
Всього зобов'язання					156 554 701
Інша інформація за сегментами					
Капітальні витрати	(52 323)	(23 475)	(3 545)	(6 705)	(86 048)

Основна частина прибутку за дванадцять місяців 2018 та 2017 років від інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, пов'язана з переоцінкою ОВДП, проіндексованих на зміну валютного курсу.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

6. Інформація за сегментами (продовження)

Географічна інформація

Більшість доходів і капітальних інвестицій відносяться до України. Банківська група не отримує жодних суттєвих доходів з джерел за межами України. Аналіз активів та зобов'язань за географічним принципом подано у Примітці 26.

7. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Поточні рахунки в інших кредитних установах	8 792 208	9 243 485
Строкові депозити в інших кредитних установах зі строком погашення до 90 днів	3 906 258	—
Поточний рахунок в Національному банку України	2 952 279	5 383 134
Депозити «овернайт» в інших кредитних установах	1 741 038	1 257 692
Грошові кошти в касі	1 159 416	1 428 646
Депозитні сертифікати Національного банку України строком до 90 днів	—	2 553 260
	18 551 199	19 866 217
Мінус – резерв під зменшення корисності	(5 341)	—
Грошові кошти та їх еквіваленти	18 545 858	19 866 217

Станом на 31 грудня 2018 року поточні рахунки в інших кредитних установах включають кошти в сумі 8 123 777 тис. грн., розміщені на поточних рахунках у п'яти банках країн-членів ОЕСР (31 грудня 2017 року: 8 517 033 тис. грн., розміщені на поточних рахунках у п'яти банках країн-членів ОЕСР та інших країн). Ці банки є основними контрагентами Банківської групи при здійсненні міжнародних розрахунків. Кошти розміщені на звичайних банківських умовах.

Станом на 31 грудня 2018 року депозит «овернайт» в сумі 1 741 038 тис. грн. був розміщений в одному банку країн-членів ОЕСР під ринкові процентні ставки (31 грудня 2017 року: 1 257 692 тис. грн.).

8. Зміни в зобов'язаннях у фінансовій діяльності

Нижче наведені зміни у грошових потоках від фінансової діяльності звіту про рух грошових коштів за 2017 та 2018 роки:

	Позики від кредитних установ	Емітовані єврооблігації	Суборди- нований борг	Всього
Балансова вартість на 31 грудня 2016 року	25 268 686	37 562 345	3 495 895	66 326 926
Надходження	1 363 320	—	—	1 363 320
Погашення	(5 981 091)	—	—	(5 981 091)
Курсові різниці	662 078	1 217 262	110 380	1 989 720
Інше	58 459	42 224	9 517	110 200
Балансова вартість на 31 грудня 2017 року	21 371 452	38 821 831	3 615 792	63 809 075
Надходження	6 334 445	4 020 167	—	10 354 612
Погашення	(4 735 876)	—	—	(4 735 876)
Курсові різниці	(451 368)	(509 629)	(51 132)	(1 012 129)
Інше	187 844	209 536	20 030	417 410
Балансова вартість на 31 грудня 2018 року	22 706 497	42 541 905	3 584 690	68 833 092

Стаття «Інше» включає ефект нарахованих, але несплачених відсотків за позиками від кредитних установ, емітованими єврооблігаціями та субординованим боргом. Банківська група класифікує сплачені проценти як грошові потоки від операційної діяльності.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

9. Витрати на резерви під зменшення корисності

У таблиці нижче представлені суми нарахованих/сторнованих витрат за очікуваними кредитними збитками за 2018 рік, що визнані у складі прибутків та збитків.

	Етап 1 на груповій основі	Етап 2 на груповій основі	Етап 2 індиві- дуально	Етап 3 на груповій основі	Етап 3 індиві-дуально	Інше	Всього
Групові кошти та їх еквіваленти	5 341	—	—	—	—	—	5 341
Заборгованість кредитних установ	(12 664)	—	—	—	(53 842)	—	(66 506)
Кредити клієнтам	452 319	76 231	(341 725)	62 026	(1 483 432)	—	(1 234 581)
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	(1 837)	—	—	—	—	—	(1 837)
Інші фінансові активи	36 512	—	—	—	—	—	36 512
Інші нефінансові активи	—	—	—	—	—	7 694	7 694
Гарантії	1 084	1	—	—	—	—	1 085
Зобов'язання з надання кредитів	24 429	813	(2 543)	1 094	1 748	—	25 541
Акредитиви	2 684	—	—	—	—	—	2 684
Авалювання векселів	3	—	—	—	—	—	3
	507 871	77 045	(344 268)	63 120	(1 535 526)	7 694	(1 224 064)

У таблиці нижче представлені суми нарахованих/сторнованих резервів під зменшення корисності у розрізі фінансових активів відповідно до МСБО 39 та оціночних зобов'язань за договірними та умовними фінансовими зобов'язаннями відповідно до МСБО 37 за 2017 рік, що визнані у складі прибутків та збитків.

	Нарахування/ сторнування резервів під зменшення корисності
Заборгованість кредитних установ	27 845
Кредити клієнтам	638 462
Інші активи	(19 336)
Гарантії та зобов'язання	914
	647 885

10. Заборгованість кредитних установ

Заборгованість кредитних установ включає:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Кредити та депозити		
Банки України	811 659	1 150 873
Банки країн-членів ОЕСР	202 981	205 759
Банки країн СНД та інших країн	58 732	70 187
	1 073 372	1 426 819
Заборгованість інших кредитних установ		
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	131 701	72 891
Інша заборгованість кредитних установ	210 689	74 480
	1 415 762	1 574 190
Мінус – резерв під зменшення корисності	(845 872)	(874 451)
Заборгованість кредитних установ	569 890	699 739

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

10. Заборгованість кредитних установ (продовження)

Станом на 31 грудня 2018 року заборгованість кредитних установ за кредитами та депозитами включає гарантійні депозити на суму 261 733 тис. грн., розміщені, головним чином, з метою забезпечення операцій клієнтів, таких як акредитиви, гарантії (31 грудня 2017 року: 275 967 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2018 року інша заборгованість кредитних установ включає заборгованість за операціями з придбання готівкової іноземної валюти на суму 136 247 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 22 тис. грн.).

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних очікуваних кредитних збитків за заборгованістю кредитних установ протягом 2018 року:

	Етап 1	Етап 3	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року	618 137	968 135	1 586 272
згідно МСФЗ (IFRS) 9			
Нові створенні або придбанні активи	200 070	—	200 070
Завершені/(погашені) активи	(110 789)	(18)	(110 807)
Зміни балансової вартості	(100 911)	(137 228)	(238 139)
Курсові різниці	(20 986)	(648)	(21 634)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	585 521	830 241	1 415 762

	Етап 1	Етап 3	Усього
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	36 933	884 731	921 664
Нові створенні або придбанні активи	4 243	—	4 243
Завершені/(погашені) активи	(13 748)	—	(13 748)
Зміни резервів	(3 159)	(53 842)	(57 001)
Курсові різниці	(8 638)	(648)	(9 286)
Резерв на 31 грудня 2018 року	15 631	830 241	845 872

Рух резервів під зменшення корисності коштів у кредитних установах протягом 2017 року був таким:

	Кредити та депозити
На 1 січня 2017 року	845 865
Нараховано	27 845
Курсові різниці	741
На 31 грудня 2017 року	874 451

11. Кредити клієнтам

Кредити клієнтам включають:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Комерційні кредити	134 403 946	115 116 051
Овердрафти	1 457 972	709 605
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою	1 356 252	62 654
Векселі	74 717	52 614
	137 292 887	115 940 924
Мінус — резерв під зменшення корисності	(64 796 529)	(48 333 380)
Кредити клієнтам за амортизованою собівартістю	72 496 358	67 607 544

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Кредити клієнтам (продовження)

Комерційні кредити

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та очікуваних кредитних збитків за комерційними кредитами протягом 2018 року:

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 Індиві- дуально	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 Індиві- дуально	Етап 3 На груповій основі	ПЗФА	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	46 505 346	—	503 037	74 212 985	6 919 890	—	128 141 258
Нові створенні або придбані активи	19 982 185	—	—	—	—	1 779 821	21 762 006
Завершені (погашені) активи	(7 496 257)	(76 340)	(168 692)	(7 263 205)	(383 959)	—	(15 388 453)
Переведення в Етап 1	432 265	(373 180)	(56 106)	—	(2 979)	—	—
Переведення в Етап 2	(2 169 886)	3 991 968	543 754	(2 358 418)	(7 418)	—	—
Переведення в Етап 3	(3 662 837)	(1 132 089)	(127 158)	5 176 125	(254 041)	—	—
Зміни балансової вартості	(1 198 120)	(138 413)	(124 725)	2 900 583	419 596	(41 982)	1 816 939
Курсові різниці	(628 116)	99 538	(1 930)	(1 298 958)	(68 373)	(29 965)	(1 927 804)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	51 764 580	2 371 484	568 180	71 369 112	6 622 716	1 707 874	134 403 946

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 Індиві- дуально	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 Індиві- дуально	Етап 3 На груповій основі	Усього
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	1 043 848	—	39 958	58 421 343	6 403 419	65 908 568
Нові створенні або придбані активи	676 392	—	—	—	—	676 392
Завершені (погашені) активи	(140 191)	(2 972)	(4 008)	(399 604)	(278 610)	(825 385)
Переведення в Етап 1	14 689	(11 179)	(1 178)	—	(2 332)	—
Переведення в Етап 2	(197 345)	573 955	19 760	(391 625)	(4 745)	—
Переведення в Етап 3	(246 498)	(40 256)	(41 203)	725 153	(397 196)	—
Переведення в ПЗФА	—	—	—	(1 704 856)	—	(1 704 856)
Коригування процентного доходу	—	—	—	2 564 098	288 360	2 852 458
Повернені раніше списані активи	—	—	—	23 625	2 730	26 355
Зміни резервів	(129 656)	(332 959)	79 870	(1 084 536)	341 814	(1 125 467)
Курсові різниці	(22 052)	11 758	(1 537)	(1 043 502)	(21 930)	(1 077 263)
Резерв на 31 грудня 2018 року	999 187	198 347	91 662	57 110 096	6 331 510	64 730 802

Овердрафти

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та очікуваних кредитних збитків за овердрафтами протягом 2018 року:

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 Індиві- дуально	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 Індиві- дуально	Етап 3 На груповій основі	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	708 479	—	1 107	—	19	709 605
Нові створенні або придбані активи	1 463 639	—	—	—	—	1 463 639
Завершені (погашені) активи	(762 645)	—	(6 463)	—	—	(769 108)
Переведення в Етап 1	39 708	(39 708)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(123 019)	94 412	28 607	—	—	—
Переведення в Етап 3	(40 213)	(59 455)	(2 408)	59 455	42 621	—
Зміни балансової вартості	93 952	4 751	(8 565)	1 514	(42 316)	49 336
Курсові різниці	4 500	—	—	—	—	4 500
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	1 384 401	—	12 278	60 969	324	1 457 972

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Кредити клієнтам (продовження)

Комерційні кредити (продовження)

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 Індиві- дуально	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 Індиві- дуально	Етап 3 На груповій основі	Усього
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	23 632	—	68	—	15	23 715
Нові створенні або придбанні активи	37 694	—	—	—	—	37 694
Завершені (погашені) активи	(21 697)	—	(944)	—	—	(22 641)
Переведення в Етап 1	1 569	(1 569)	—	—	—	—
Переведення в Етап 2	(10 144)	9 472	672	—	—	—
Переведення в Етап 3	(761)	(2 109)	(651)	2 109	1 412	—
Зміни резервів	1 026	(5 794)	1 313	708	(1 178)	(3 925)
Курсові різниці	123	—	—	—	—	123
Резерв на 31 грудня 2018 року	31 442	—	458	2 817	249	34 966

Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та відповідних резервів за дебіторською заборгованістю за фінансовою орендою:

	Етап 1 На груповій основі
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	62 654
Нові створенні або придбанні активи	1 351 486
Завершені (погашені) активи	(52 408)
Зміни балансової вартості	(5 480)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	1 356 252

	Етап 1 На груповій основі
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	1 243
Нові створенні або придбанні активи	29 727
Завершені (погашені) активи	(956)
Зміни резервів	(216)
Резерв на 31 грудня 2018 року	29 798

Векселя

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та очікуваних кредитних збитків за векселями протягом 2018 року:

	Етап 1 На груповій основі
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	52 614
Нові створенні або придбанні активи	207 037
Завершені (погашені) активи	(187 632)
Зміни балансової вартості	2 698
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	74 717

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Кредити клієнтам (продовження)

Векселя (продовження)

	Етап 1 На груповій основі
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	767
Нові створенні або придбанні активи	2 588
Завершені (погашені) активи	(2 401)
Зміни резервів	9
Резерв на 31 грудня 2018 року	963

Протягом 2018 року Банківською групою було визнано первісно-знецінені фінансові активи. Недисконтовані очікувані кредитні збитки при первісному визнанні таких ПЗФА складали 1 816 879 тис. грн.

Узгодження резерву під зменшення корисності кредитів клієнтам за категоріями протягом 2017 року є таким:

	Комерційні кредити	Овердрафти	Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою	Векселі	Усього
На 1 січня 2017 року	45 581 879	31 920	152	1 306	45 615 257
Нараховано/(сторновано) за рік	642 281	(4 779)	1 244	(284)	638 462
Повернення раніше списаної заборгованості	98 834	—	—	—	98 834
Списання	(133 029)	—	(152)	—	(133 181)
Курсові різниці	2 114 006	2	—	—	2 114 008
На 31 грудня 2017 року	48 303 971	27 143	1 244	1 022	48 333 380
Зменшення корисності на індивідуальній основі	47 038 355	16	—	—	47 038 371
Зменшення корисності на сукупній основі	1 265 616	27 127	1 244	1 022	1 295 009
	48 303 971	27 143	1 244	1 022	48 333 380
Загальна сума кредитів, зменшення корисності яких визначено на індивідуальній основі, до вирахування суми резерву під зменшення корисності таких активів	68 108 584	19	—	—	68 108 603

Кредитно-знецінені кредити

За рік, що закінчився 31 грудня 2018 року процентні доходи, нараховані за кредитно-знеціненими кредитами становили 2 472 409 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 1 519 599 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

11. Кредити клієнтам (продовження)

Модифіковані кредити

Банківська група припиняє визнання фінансового активу, якщо умови договору переглядаються таким чином, що по суті він стає новим фінансовим інструментом, а різниця визнається в якості прибутку або збитку від припинення визнання до того, як визнаний збиток від зменшення корисності. При первісному визнанні кредити відносяться до Етапу 1 для цілей оцінки очікуваних кредитних збитків, крім випадків, коли створений кредит вважається ПЗФА активом.

Якщо модифікація не призводить до припинення визнання, то на основі зміни грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, Банківська група визнає прибуток або збиток від модифікації до того, як визнаний збиток від зменшення корисності.

У таблиці нижче показані активи Етапу 2 та Етапу 3, умови за якими були переглянуті протягом періоду, з відображенням відповідних прибутків або збитків від модифікації:

	2018 рік
Кредити клієнтам, модифіковані протягом періоду	
Амортизована собівартість до модифікації	19 681 307
Чистий збиток від модифікації	(778 755)

Застава та інші інструменти зменшення кредитного ризику

Розмір та види застави, що вимагається Банківською групою, залежать від оцінки кредитного ризику контрагента. Банківська група запровадила основні принципи прийнятності різних видів застави та параметрів оцінки.

Основні види отриманої застави включають:

- ▶ при наданні цінних паперів на умовах позики та операціях зворотного «репо» — грошові кошти або цінні папери;
- ▶ при комерційному кредитуванні — об'єкти нерухомого майна, запаси та торгова дебіторська заборгованість;
- ▶ при кредитуванні фізичних осіб — застава житла і транспортних засобів.

Банківська група здійснює моніторинг ринкової вартості застави, вимагає додаткової застави згідно з базовими угодами, а також здійснює моніторинг ринкової вартості застави, що отримана, при перевірці достатності резерву під зменшення корисності кредитів.

Станом на 31 грудня 2018 року сума депозитів клієнтів, які отримані в якості забезпечення за кредитами складає 1 152 540 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 470 144 тис. грн.) (Примітка 19).

Аналіз ринкової вартості забезпечення для кредитно-знецінених активів (Етап 3), що приймається Банківською групою до врахування при оцінці зменшення корисності активів, наведено у Примітці 26.

Протягом 2018 року Банківською групою здійснювалось погашення кредитів клієнтам за рахунок заставного майна. Вартість заставного майна, що було використано для погашення кредитів клієнтам, складає 258 680 тис. грн. (2017 рік: 248 310 тис. грн.).

Концентрація кредитів клієнтам

Станом на 31 грудня 2018 року Банківська група мала концентрацію кредитів у розмірі 60 937 944 тис. грн., наданих десятиєм найбільшим позичальникам (44,39% загального кредитного портфелю) (31 грудня 2017 року: 55 624 357 тис. грн., або 47,98%). За цими кредитами було сформовано резерв у розмірі 11 063 820 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 20 763 109 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам (продовження)

Кредити та аванси клієнтам буди видані таким категоріям клієнтів:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Юридичні особи	103 562 778	86 362 231
Державні підприємства	31 667 431	28 178 817
Фізичні особи	1 973 096	1 382 786
Муніципальні та комунальні підприємства	89 582	17 090
	137 292 887	115 940 924

Кредити надаються підприємствам, що здійснюють свою діяльність на території України в таких галузях:

	31 грудня 2018 року	%	31 грудня 2017 року	%
Сільське господарство та харчова промисловість	20 165 323	14,7	15 755 661	13,6
Видобувна галузь	16 678 009	12,1	17 946 195	15,5
Торгівля	15 079 207	11,0	13 427 456	11,5
Хімічна промисловість	14 345 801	10,4	10 506 859	9,1
Енергетика	13 118 945	9,6	8 906 034	7,7
Нерухомість	10 255 613	7,5	8 939 303	7,7
Металургія	8 632 084	6,3	6 424 502	5,5
Машинобудування	8 570 178	6,2	8 543 387	7,4
Будівництво	7 316 587	5,3	6 454 571	5,6
Виробництво будівельних матеріалів	5 895 931	4,3	5 207 854	4,5
Готелі та ресторани	3 794 473	2,8	4 667 735	4,0
Транспорт і зв'язок	2 957 642	2,1	1 676 440	1,4
Виробництво гумової та пластмасової продукції	2 937 244	2,1	2 540 034	2,2
Фізичні особи	1 973 096	1,4	1 382 786	1,2
Целюлозо-паперова промисловість	1 732 238	1,3	1 114 220	1,0
Професійна, наукова та технічна діяльність	632 466	0,5	14 835	0,0
Металообробка	560 264	0,4	369 100	0,3
Легка промисловість	498 227	0,4	347 765	0,3
Деревообробна промисловість	433 774	0,3	293 125	0,3
Інша переробна діяльність	377 151	0,3	365 368	0,3
Фінансові послуги	377 124	0,3	428 583	0,4
Інше	961 510	0,7	629 111	0,5
Всього	137 292 887	100,0	115 940 924	100,0

Станом на 31 грудня 2018 року в категорію «Інше» включена заборгованість клієнтів, які зареєстровані у АР Крим, в сумі 450 954 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 270 030 тис. грн.), за якими було сформовано резерв у розмірі 450 954 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 270 030 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Кредити клієнтам (продовження)

Концентрація кредитів клієнтам (продовження)

Кредити юридичним особам включають дебіторську заборгованість за фінансовою орендою, яку можна проаналізувати таким чином:

	<i>31 грудня 2018 року</i>	<i>31 грудня 2017 року</i>
Валові інвестиції у фінансову оренду, дебіторська заборгованість:		
До 1 року	759 823	45 362
Від 1 до 5 років	3 478 375	28 724
	4 238 198	74 086
Майбутні інвестиції за фінансовою орендою	(1 320 336)	—
Незароблені фінансові доходи майбутніх періодів за фінансовою орендою	(1 561 610)	(11 432)
Чисті інвестиції в фінансову оренду	1 356 252	62 654
	<i>31 грудня 2018 року</i>	<i>31 грудня 2017 року</i>
Чисті інвестиції у фінансову оренду, дебіторська заборгованість:		
До 1 року	372 909	36 637
Від 1 до 5 років	983 343	26 017
Чисті інвестиції в фінансову оренду	1 356 252	62 654

12. Інвестиційні цінні папери

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки

Станом на 31 грудня 2018 року інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки балансовою вартістю 26 653 561 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 28 072 289 тис. грн.) представлені ОВДП. Умови випуску цих цінних паперів передбачають індексацію номінальної вартості за строками погашення відповідно до змін середньозваженого обмінного курсу гривні до долара США на міжбанківському ринку за місяць, що передує випуску, та місяць до дати погашення. Купонний дохід не підлягає індексації.

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід та інвестиційні цінні папери, наявні для продажу

	<i>31 грудня 2018 року</i>	<i>31 грудня 2017 року</i>
ОВДП	—	46 698 684
Облігації підприємств	—	1 540 930
Акції підприємств	—	15 097
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	—	48 254 711
ОВДП	34 371 218	—
Облігації підприємств	1 401 274	—
Акції підприємств	16 603	—
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	35 789 095	—

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

12. Інвестиційні цінні папери (продовження)

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід та інвестиційні цінні папери, наявні для продажу (продовження)

Банківська група на власний розсуд класифікувала деякі інвестиції в інструменти капіталу, раніше класифіковані як наявні для продажу, в якості інвестицій в інструменти капіталу, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, на тій підставі, що вони не є призначеними для торгівлі. До таких інвестицій головним чином відносяться обов'язкові вкладення в капітали бірж і клірингових організацій, інвестиції, що виникли в результаті отримання Банківською групою пайових цінних паперів в обмін на погашення боргу, і стратегічні інвестиції в інших банках.

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та очікуваних кредитних збитків за інвестиційними цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід протягом 2018 року:

	Етап 1	Етап 3	Усього
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року			
згідно МСФЗ (IFRS) 9	48 254 711	4 218 021	52 472 732
Нові створенні або придбанні активи	31 996 184	—	31 996 184
Завершені/(погашені) активи	(43 002 320)	—	(43 002 320)
Зміни балансової вартості	(684 915)	—	(684 915)
Курсові різниці	(769 028)	—	(769 028)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	35 794 632	4 218 021	40 012 653
	Етап 1	Етап 3	Усього
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	7 374	4 218 021	4 225 395
Зміни резервів	(1 837)	—	(1 837)
Резерв на 31 грудня 2018 року	5 537	4 218 021	4 223 558

Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю та інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення

	31 грудня 2018 року		31 грудня 2017 року	
	Номінальна вартість	Балансова вартість	Номінальна вартість	Балансова вартість
ОВДП	—	—	98 164	96 022
Інвестиції, утримувані до погашення	—	—	—	96 022
ОВДП	49 082	49 855	—	—
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	—	49 855	—	—

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

13. Інвестиційна нерухомість

Рух за статтями інвестиційної нерухомості був таким:

	2018 рік	2017 рік
Інвестиційна нерухомість станом на 1 січня	1 260 398	1 344 074
Переведення з категорії основних засобів	—	6 579
Надходження	3 081	1 620
Вибуття	(79 877)	(12 556)
Чистий збиток від коригування справедливої вартості	(30 359)	(39 274)
Переведення до категорії необоротні активи, утримувані для продажу	—	(40 045)
Інвестиційна нерухомість станом на 31 грудня 2018 року	1 153 243	1 260 398

У 2018 році Банківська група здійснила переоцінку інвестиційної нерухомості. Переоцінка була виконана внутрішнім спеціалістом-оцінювачем, який має відповідну професійну кваліфікацію і багаторічний досвід оцінки подібних об'єктів нерухомості в Україні. При проведенні оцінки основним підходом, який застосовувався, був порівняльний підхід.

Банківська група надала в оренду частину інвестиційної нерухомості за договорами операційної оренди. Майбутні мінімальні суми до отримання за договорами невідмовної операційної оренди включають таке:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
До 1 року	10 676	15 123
Від 1 до 5 років	8 746	374
Майбутні мінімальні суми до отримання за договорами операційної оренди, які не можуть бути розірвані	19 422	15 497

Протягом 2018 року Банківська група визнала орендний дохід у розмірі 34 068 тис. грн. (2017 рік: 32 990 тис. грн.), що включений до складу іншого доходу консолідованого звіту про прибутки і збитки (консолідованого звіту про фінансові результати).

14. Основні засоби

Рух основних засобів був таким:

	Будівлі	Поліпшення орендова- ного майна	Комп'ютери та обладнання	Меблі, інвентар та інші активи	Транспорт- ні засоби	Незавер- шене будівництво	Усього
Історична або переоцінена вартість							
На 31 грудня 2017 року	1 437 871	5 958	481 594	239 836	20 509	55 550	2 241 318
Надходження	—	—	76 125	13 224	1 568 123	674	1 658 146
Вибуття	(14)	(545)	(15 949)	(1 534)	(1 568 275)	(962)	(1 587 279)
Переведення	4 690	321	—	—	—	(5 011)	—
На 31 грудня 2018 року	1 442 547	5 734	541 770	251 526	20 357	50 251	2 312 185
Накопичена амортизація							
На 31 грудня 2017 року	(2 172)	(5 176)	(388 813)	(184 152)	(19 992)	—	(600 305)
Параховано за рік	(25 136)	(443)	(43 439)	(14 588)	(329)	—	(83 935)
Вибуття	14	545	15 983	1 463	152	—	18 157
На 31 грудня 2017 року	(27 294)	(5 074)	(416 269)	(197 277)	(20 169)	—	(666 083)
Залишкова вартість							
На 31 грудня 2017 року	1 435 699	782	92 781	55 684	517	55 550	1 641 013
На 31 грудня 2018 року	1 415 253	660	125 501	54 249	188	50 251	1 646 102

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

14. Основні засоби (продовження)

	Будівлі	Поліпшення орендова- ного майна	Комп'ютери та обладнання	Меблі, інвентар та інші активи	Транспорт- ні засоби	Незавер- шене будівництво	Усього
Історична або переоцінена вартість							
На 31 грудня 2016 року	1 878 618	9 010	449 682	232 985	20 848	139 024	2 730 167
Надходження	132	—	36 057	7 929	—	10 389	54 507
Вибуття	—	(3 568)	(4 145)	(1 036)	(339)	(90 079)	(99 167)
Переведення до категорії інвестиційної нерухомості	(6 570)	—	—	(42)	—	—	(6 612)
Переведення	3 268	516	—	—	—	(3 784)	—
Вирахування накопиченої амортизації при переоцінці	(91 486)	—	—	—	—	—	(91 486)
Переоцінка вартості основних засобів	(346 091)	—	—	—	—	—	(346 091)
На 31 грудня 2017 року	1 437 871	5 958	481 594	239 836	20 509	55 550	2 241 318
Накопичена амортизація							
На 31 грудня 2016 року	(62 768)	(8 347)	(348 700)	(170 531)	(19 149)	—	(609 495)
Параховано за рік	(30 902)	(288)	(44 257)	(14 675)	(1 182)	—	(91 304)
Вибуття	—	3 459	4 144	1 033	339	—	8 975
Переведення до категорії інвестиційної нерухомості	12	—	—	21	—	—	33
Списання накопиченої амортизації при переоцінці	91 486	—	—	—	—	—	91 486
На 31 грудня 2017 року	(2 172)	(5 176)	(388 813)	(184 152)	(19 992)	—	(600 305)
Залишкова вартість							
На 31 грудня 2016 року	1 815 850	663	100 982	62 454	1 699	139 024	2 120 672
На 31 грудня 2017 року	1 435 699	782	92 781	55 684	517	55 550	1 641 013

Станом на 31 грудня 2018 року будівлі, поліпшення орендованого майна та інші об'єкти основних засобів включали активи з історичною або переоціненою вартістю у розмірі 425 166 тис. грн., які були повністю амортизовані (31 грудня 2017 року: 365 321 тис. грн.). Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 31 грудня 2018 року Банківська група мала капітальні зобов'язання з придбання основних засобів у розмірі 3 872 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 4 616 тис. грн.).

Станом на 1 березня та на 1 серпня кожного року Банківська група проводить тестування справедливої вартості будівель. На основі такого тестування проводиться розрахунок відхилень справедливої вартості будівель від їхньої балансової вартості. Сума розрахованого відхилення аналізується на предмет суттєвості впливу на звітність Банківської групи, та проводить переоцінку у разі суттєвого відхилення.

Крім того, незалежно від результатів тестування справедливої вартості будівель Банківська група здійснює переоцінку будівель не менше ніж один раз на три роки. Остання переоцінка будівель проводилась у 2017 незалежним оцінювачем, і справедлива вартість визначалась порівняльним та дохідним підходами, виходячи з ринкової інформації.

У разі відображення будівель за історичною вартістю станом на 31 грудня 2018 року балансова вартість була б такою:

	31 грудня 2018 року (за переоціненою вартістю)	31 грудня 2018 року (за собівартістю)	31 грудня 2017 року (за переоціненою вартістю)	31 грудня 2017 року (за собівартістю)
Вартість	1 442 547	1 046 065	1 437 871	1 041 422
Накопичена амортизація	(27 294)	(189 444)	(2 172)	(177 567)
Залишкова вартість	1 415 253	856 621	1 435 699	863 855

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

15. Нематеріальні активи

Рух нематеріальних активів був таким:

	<i>Комп'ютерні програми та ліцензії</i>
Історична вартість	
На 31 грудня 2017 року	112 363
Надходження	21 338
Вибуття	(4 877)
На 31 грудня 2018 року	128 823
Накопичена амортизація	
На 31 грудня 2017 року	(62 858)
Нараховано за рік	(16 584)
Вибуття	4 877
На 31 грудня 2018 року	(74 565)
Залишкова вартість	
На 31 грудня 2017 року	49 505
На 31 грудня 2018 року	54 259
	<i>Комп'ютерні програми та ліцензії</i>
Історична вартість	
На 31 грудня 2016 року	80 226
Надходження	32 191
Вибуття	(54)
На 31 грудня 2017 року	112 363
Накопичена амортизація	
На 31 грудня 2016 року	(53 448)
Нараховано за рік	(9 464)
Вибуття	54
На 31 грудня 2017 року	(62 858)
Залишкова вартість	
На 31 грудня 2016 року	26 778
На 31 грудня 2017 року	49 505

Станом на 31 грудня 2018 року нематеріальні активи вартістю 41 334 тис. грн. були повністю амортизовані (31 грудня 2017 року: 41 085 тис. грн.). Банківська група продовжує використовувати ці активи.

Станом на 31 грудня 2018 року Банківська група мала капітальні зобов'язання з придбання нематеріальних активів у розмірі 7 740 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 19 125 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

16. Податок на прибуток

Витрати з податку на прибуток включають:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Поточні податкові витрати	135	(816)
Відстрочений податок	(105 271)	(180 706)
Витрати з податку на прибуток	(105 136)	(181 522)

Станом на 31 грудня 2018 року податок на прибуток в Україні стягувався з оподатковуваного прибутку за вирахуванням валових витрат за ставкою 18% (31 грудня 2017 року: 18%).

Податкові активи та зобов'язання включають:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Податкові активи	161 067	122 321
Відстрочені податкові активи	2 033 021	2 138 292
Податкові активи	2 194 088	2 260 613

Ефективна ставка податку на прибуток відрізняється від офіційних ставок податку на прибуток. Узгодження сум витрат зі сплати податку на прибуток, розрахованих із застосуванням нормативної ставки, та фактично нарахованих сум є таким:

	2018 рік	2017 рік
Прибуток до оподаткування	910 241	947 069
Нормативна ставка податку	18%	18%
Витрати з податку на прибуток за нормативною ставкою	(163 843)	(170 472)
Зміна у невизнаному відстроченому податковому активі	68 758	124 491
Доходи визнані тільки для цілей оподаткування	—	(114 319)
Вплив витрат, які не підлягають вирахуванню	(10 100)	(21 231)
Витрати з податку на прибуток	(105 136)	(181 522)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

16. Податок на прибуток (продовження)

Відстрочені податкові активи та зобов'язання включають:

	Виникнення та сторнування тимчасових різниць			Виникнення та сторнування тимчасових різниць				
	У консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансовий результат)		В консолідованому звіті про сукупний дохід	У консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансовий результат)		В консолідованому звіті про сукупний дохід	31 грудня 2018 року	
	1 січня 2017 року		31 грудня 2017 року	Вплив застосування МСФЗ (IFRS) 9				
Податковий ефект тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню								
Резерв під зменшення корисності активів та зобов'язань	2 700 931	328 984	—	3 029 915	374 405	(1 877 800)	—	1 526 520
Оцінка фінансових інструментів	67 737	(22 134)	26 025	71 628	—	—	195 498	267 126
Нараховані відсотки за борговими зобов'язаннями	717 822	(717 822)	—	—	—	—	—	—
Інші активи	3 334	(3 334)	—	—	—	—	—	—
Перепенення невикористаних податкових збитків на майбутні періоди	—	48 804	—	48 804	—	1 699 771	—	1 748 575
Відстрочені податкові активи	3 489 824	(365 502)	26 025	3 150 347	374 405	(178 029)	195 498	3 542 221
Невизнаний відстрочений податковий актив	(1 103 342)	124 491	(26 025)	(1 004 876)	(374 405)	68 758	(195 498)	(1 506 021)
Визнаний податковий актив	2 386 482	(241 011)	—	2 145 471	—	(109 271)	—	2 036 200
Податковий ефект тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню								
Основні засоби та нематеріальні активи	(64 482)	60 305	(3 002)	(7 179)	—	4 000	—	(3 179)
Відстрочені податкові зобов'язання	(64 482)	60 305	(3 002)	(7 179)	—	4 000	—	(3 179)
Чисті відстрочені податкові активи	2 322 000	(180 706)	(3 002)	2 138 292	—	(105 271)	—	2 033 021

Інформація про професійні судження керівництва, застосовані при визнанні відстроченого податкового активу, наведена у Примітці 4.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

17. Інші активи та зобов'язання

Інші активи включають:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Інші фінансові активи		
Інші нараховані доходи	363 981	328 468
Транзитні рахунки за операціями з платіжними картками	169 002	156 452
Дебіторська заборгованість за операціями з клієнтами	64 988	215 758
Нараховані комісії за обслуговування фінансових гарантій	18 804	9 431
Інше	122	124
	616 897	710 233
Мінус – резерв під зменшення корисності	(389 596)	(309 475)
Інші фінансові активи	227 301	400 758
Інші активи		
Передоплати	1 677 862	46 331
Інші податкові активи, крім тих, що пов'язані з податком на прибуток	463 241	259 470
Банківські метали	83 634	61 197
Готівкові кошти, наявність яких не підтверджена	34 855	35 471
Запаси	32 703	25 273
Інше	3 017	1 368
	2 295 312	429 110
Мінус – резерв під зменшення корисності	(71 388)	(62 160)
Інші активи	2 223 924	366 950
Всього інші активи	2 451 225	767 708

Передоплати включають суму передоплати за придбання об'єктів, що будуть передані Банківською групою у фінансовий лізинг, у розмірі 1 568 123 тис. грн. Відповідна сума податку на додану вартість за такою передоплатою включена у статтю інші податкові активи, крім тих, що пов'язані з податком на прибуток, у розмірі 313 625 тис. грн. Також, Банківська група отримала аванси за операціями фінансового лізингу у сумі 564 524 тис. грн. (Примітка 19).

Інші зобов'язання включають:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Інші фінансові зобов'язання		
Транзитні рахунки по операціях з клієнтами	31 643	6 126
Транзитні рахунки по операціях з платіжними картками	29 771	31 921
Зобов'язання по виданих фінансових гарантіях	8 756	7 123
Нараховані витрати	6 481	4 173
Інші фінансові зобов'язання	76 651	49 343
Інші зобов'язання		
Нарахування невикористаних відпусток	111 952	74 213
Нарахована заробітна плата	71 727	74 453
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	64 542	53 775
Кредиторська заборгованість за податками та обов'язковими платежами, крім податку на прибуток	37 710	27 377
Доходи майбутніх періодів	27 329	29 196
Кредиторська заборгованість за господарською діяльністю Банківської групи	22 628	8 996
Нараховані пенсійні внески	1 800	1 030
Інше	8 955	6 237
Інші зобов'язання	346 643	275 277
Всього інші зобов'язання	423 294	324 620

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

17. Інші активи та зобов'язання (продовження)

В таблицях нижче представлений аналіз змін валової балансової вартості та очікуваних кредитних збитків інших фінансових активів (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками) протягом 2018 року:

	<i>Етап 1 На груповій основі</i>
Валова балансова вартість на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	553 781
Нові створенні або придбанні активи	88 436
Завершені/(погашені) активи	(186 865)
Зміни балансової вартості	(5 825)
Курсові різниці	(1 632)
Валова балансова вартість на 31 грудня 2018 року	447 895

	<i>Етап 1 На груповій основі</i>
Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	466 343
Нові створенні або придбанні активи	5 710
Завершені/(погашені) активи	(10 978)
Переведення в ПЗФА	(109 304)
Зміни резервів	41 780
Курсові різниці	(3 955)
Резерв на 31 грудня 2018 року	389 596

В таблицях нижче представлений аналіз змін очікуваних кредитних збитків інших нефінансових активів протягом 2018 року:

Резерв на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	62 160
Нараховано/(сторновано)	7 694
Курсові різниці	1 534
Резерв на 31 грудня 2018 року	71 388

В таблиці нижче представлений рух резервів за іншими активами протягом 2017 року:

	<i>Інші активи</i>
На 1 січня 2017 року	387 409
Нараховано/(сторновано)	(19 336)
Списання	(12)
Курсові різниці	3 574
На 31 грудня 2017 року	371 635

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

18. Заборгованість перед кредитними установами

Заборгованість перед кредитними установами включає:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Кредити міжнародних фінансових організацій	22 475 335	20 896 851
Поточні рахунки	1 612 142	1 823 814
Кредити та депозити інших банків	318 435	560 689
Кореспондентський рахунок в НБУ	—	2 424
Інша заборгованість перед кредитними установами	1	9
Заборгованість перед кредитними установами	24 405 913	23 283 787

Станом на 31 грудня 2018 року поточні рахунки включають 1 236 727 тис. грн., розміщені п'ятьма українськими банками (31 грудня 2017 року: 1 234 719 тис. грн., розміщені п'ятьма українськими банками). Ці кошти були отримані на звичайних банківських умовах.

Станом на 31 грудня 2018 року загальна заборгованість українських банків у складі заборгованості перед кредитними установами складає 1 698 941 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 1 909 175 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2018 року кредити та депозити інших банків, кредити міжнародних фінансових організацій включають 231 162 тис. грн. за угодами, укладеними з іноземними кредиторами з метою залучення кредитних ресурсів під гарантійне та страхове покриття експортних кредитних агентств, отримані від банків країн-членів ОЕСР, та 21 369 тис. грн. за угодами в рамках торговельного фінансування (31 грудня 2017 року: 474 601 тис. грн. та 23 813 тис. грн., відповідно). Ці кредити деноміновані в євро (31 грудня 2017 року: в євро), проценти за ними нараховуються за фіксованими та плаваючими ставками, і строки їх погашення співвідносяться зі строками погашення кредитів клієнтам, наданих Банком за зазначеними напрямками фінансування.

Станом на 31 грудня 2018 року кредити міжнародних фінансових організацій включають позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) в рамках Другого проекту розвитку експорту та Додаткового фінансування для Другого проекту розвитку експорту балансовою вартістю 5 732 611 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 6 099 080 тис. грн.). Кредити деноміновані в доларах США, отримані Банком під процентну ставку LIBOR(6m)USD + спред МБРР, що переглядається двічі на рік, та на поточну дату процентні ставки становлять відповідно: 3,12% та 3,55% річних. Кредити підлягають погашенню у 2026 та 2041 роках.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від МБРР в рамках Проекту з енергоефективності на суму 4 543 506 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 4 778 533 тис. грн.). Кредит деномінований в доларах США, отриманий Банком під процентну ставку LIBOR(6m)USD + спред МБРР, яка переглядається двічі на рік і має поточну процентну ставку 3,33% річних. Кредит підлягає погашенню у 2040 році.

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від МБРР в рамках Проекту доступу до довготермінового фінансування на суму 876 659 тис. грн. Загальна сума фінансування за кредитом відповідно до Угоди про позику становить 150 000 тис. дол. США. Кредит деномінований в доларах США, отриманий Банком під процентну ставку LIBOR(6m)USD + спред МБРР, яка переглядається двічі на рік і має поточну процентну ставку 3,55% річних. Кредит підлягає погашенню у 2052 році.

Станом на 31 грудня 2018 року кредити міжнародних фінансових організацій включають кредити від Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) в рамках позики для кредитування малих та середніх підприємств та установ з середньою капіталізацією та кредиту на підтримку поглибленої та всебічної зони вільної торгівлі між ЄС та Україною (ПВЗВТ) на загальну суму 5 166 848 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 3 302 977 тис. грн.) Загальна сума фінансування за кредитом відповідно до Фінансових угод становить 360 000 тис. євро. Транші кредитів деноміновані в доларах США та підлягають погашенню у 2023 році, мають фіксовану та плаваючі процентні ставки для кожного траншу: LIBOR(6m)USD + маржа ЄІБ, плаваючі процентні ставки переглядаються двічі на рік, та на поточну дату процентні ставки становлять відповідно: 5,027%, 6,12888% та 6,42788% річних.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

18. Заборгованість перед кредитними установами (продовження)

Кредити міжнародних фінансових організацій включають позику від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) в рамках Програми для кредитування малих та середніх підприємств, що спрямована на підтримку ПВЗВТ з Україною. Сума кредиту відповідно до Кредитної угоди становить еквівалент 25 000 тис. дол. США. Кредит деномінований в доларах США, обліковується Банком в гривні під фіксовану процентну ставку 18,1% річних. Кредит підлягає погашенню у 2021 році.

Для цілей представлення консолідованому звіту про рух грошових коштів Банківська група розподіляє кошти, залучені від кредитних установ, на кошти для операційної та фінансової діяльності. Кошти, залучені від українських банків, були включені до категорії коштів для операційної діяльності, а кошти від інших банків – для фінансової діяльності.

Кредитні договори з міжнародними фінансовими організаціями та з деякими іншими банками встановлюють певні фінансові умови та обмеження (Примітка 23).

19. Заборгованість перед клієнтами

Заборгованість перед клієнтами включає:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Поточні рахунки:		
- Юридичні особи	18 106 972	17 517 765
- Бюджетні організації	6 592 570	6 825 732
- Фізичні особи	4 110 000	4 017 437
- Заборгованість за коштами в управлінні Банківської групи	1	1
	28 809 543	28 360 935
Строкові депозити:		
- Юридичні особи	31 236 230	41 078 305
- Фізичні особи	22 117 965	21 063 263
	53 354 195	62 141 568
Заборгованість перед клієнтами	82 163 738	90 502 503
Забезпечення кредитів клієнтам (Примітка 11)	1 152 540	470 144
Забезпечення акредитивів (Примітка 23)	1 020 095	350 089
Забезпечення гарантій та авалів (Примітка 23)	899 741	470 238
Аванси отримані за фінансовим лізингом (Примітка 17)	564 524	—
Забезпечення зобов'язань з надання кредитів (Примітка 23)	12 800	12 137

Станом на 31 грудня 2018 року поточні рахунки юридичних осіб включали кошти десяти найбільших клієнтів у сумі 6 395 321 тис. грн. (35,3% від загальної суми поточних рахунків юридичних осіб) (31 грудня 2017 року: 3 945 266 тис. грн., або 22,5%).

Станом на 31 грудня 2018 року поточні рахунки фізичних осіб включали кошти десяти найбільших клієнтів у сумі 130 176 тис. грн. (3,2% від загальної суми поточних рахунків фізичних осіб) (31 грудня 2017 року: 140 703 тис. грн., або 3,5%).

Станом на 31 грудня 2018 року строкові депозити юридичних осіб включали кошти, залучені від п'ятьох клієнтів-юридичних осіб, в сумі 20 365 656 тис. грн. (65,2% від суми строкових депозитів юридичних осіб) (31 грудня 2017 року: 29 041 841 тис. грн., або 70,7%).

Станом на 31 грудня 2018 року строкові депозити фізичних осіб включали кошти, залучені від десятих клієнтів-фізичних осіб, у сумі 1 280 491 тис. грн. (5,8% від суми строкових депозитів фізичних осіб) (31 грудня 2017 року: 1 242 393 тис. грн., або 5,9%).

Станом на 31 грудня 2018 року строкові депозити юридичних осіб включали кошти, залучені в золоті, які обліковуються за справедливою вартістю з відображенням змін через прибутки або збитки, у сумі 13 682 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 15 878 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

19. Заборгованість перед клієнтами (продовження)

Повернення вкладників банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу.

Аналіз рахунків клієнтів за галузями є таким:

	31 грудня 2018 року	%	31 грудня 2017 року	%
Фізичні особи	26 227 965	31,9	25 080 700	27,7
Сільське господарство та харчова промисловість	20 326 311	24,7	29 252 217	32,3
Бюджетні організації	6 592 570	8,0	6 825 732	7,5
Торгівля	5 850 698	7,1	6 177 610	6,8
Машинобудування	3 411 351	4,2	4 168 734	4,6
Фінансові послуги	2 520 362	3,1	2 365 596	2,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	2 498 456	3,0	3 129 411	3,5
Енергетика	2 198 647	2,7	1 209 384	1,3
Видобувна галузь	1 992 093	2,4	526 133	0,6
Транспорт та зв'язок	1 594 116	1,9	1 050 228	1,2
Будівництво	1 297 347	1,6	1 025 845	1,1
Металообробка	901 708	1,1	902 170	1,0
Інформація та телекомунікації	723 266	0,9	1 692 675	1,9
Нерухомість	600 222	0,7	661 627	0,7
Виробництво будівельних матеріалів	568 994	0,7	680 606	0,8
Переробна діяльність	445 426	0,5	509 829	0,6
Хімічна промисловість	354 178	0,4	583 796	0,6
Металургія	298 995	0,4	229 820	0,3
Індивідуальні послуги	293 734	0,4	248 019	0,3
Освіта	254 173	0,3	201 930	0,2
Охорона здоров'я	240 137	0,3	284 422	0,3
Деревообробна промисловість	228 925	0,3	277 697	0,3
Виробництво гумової та пластикової продукції	121 919	0,1	117 304	0,1
Легка промисловість	94 669	0,1	97 668	0,1
Целюлозно-паперова промисловість	85 526	0,1	78 810	0,1
Готелі та ресторани	74 758	0,1	167 975	0,2
Інше	2 367 192	3,0	2 956 565	3,3
Заборгованість перед клієнтами	82 163 738	100,0	90 502 503	100,0

Кошти в управлінні Банківської групи

Загальна інформація щодо заборгованості за коштами в управлінні Банківської групи є такою:

	2018 рік	2017 рік
На 1 січня	1	8 077
Кошти, залучені від фізичних осіб	60	218
Інвестовані кошти	(60)	(8 294)
На 31 грудня	1	1

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

20. Емітовані єврооблігації

	31 грудня 2018 року			31 грудня 2017 року		
	Номінальна вартість (тис.)	Валюта	Балансова вартість	Номінальна вартість (тис.)	Валюта	Балансова вартість
Емісія квітня 2010 року	500 000	дол. США	14 044 589	500 000	дол. США	14 243 831
Емісія жовтня 2010 року	250 000	дол. США	7 022 294	250 000	дол. США	7 121 916
Емісія січня 2013 року	500 000	дол. США	14 355 526	500 000	дол. США	14 546 737
Емісія квітня 2013 року	100 000	дол. США	2 871 105	100 000	дол. США	2 909 347
Емісія березня 2018 року	4 051 000	грн.	4 248 391	—	—	—
Емітовані єврооблігації			42 541 905			38 821 831

У квітні 2010 року Банк, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» (структуроване підприємство, зареєстроване у Великій Британії), випустив єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 500 000 тис. дол. США (3 996 500 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,375% річних і погашенням у квітні 2015 року.

У жовтні 2010 року Банк, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустив єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 250 000 тис. дол. США (1 998 250 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,375% річних і погашенням у квітні 2015 року.

Облігації були консолідовані і становлять єдину серію з облігаціями, випущеними у квітні 2010 року.

Єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 750 000 тис. дол. США з погашенням у 2015 році були з 20 липня 2015 року перепрофільовані на наступних умовах:

- ▶ ставка купону – 9,625% річних;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 27 квітня 2022 року, при цьому, 27 квітня 2019 року – погашення 50% суми єврооблігацій, решта 50% суми облігацій погашатиметься протягом 27 жовтня 2019 року – 27 квітня 2022 року шістьма рівними піврічними платежами.

Оскільки зміна умов не призвела до припинення визнання існуючих боргових інструментів, після внесення змін до умов випуску зазначених єврооблігацій Банк продовжив визнавати зазначені зобов'язання за амортизованою собівартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка здійснивши її відповідний перерахунок.

У січні 2013 року Банк, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустив єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 500 000 тис. дол. США (3 996 500 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,75% річних і погашенням у січні 2018 року.

У квітні 2013 року Банк, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.», випустив єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 100 000 тис. дол. США (799 300 тис. грн. за обмінним курсом на дату випуску) з фіксованою ставкою купону 8,75% річних і погашенням у січні 2018 року. Облігації були консолідовані і становлять єдину серію з облігаціями, випущеними у січні 2013 року.

Єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 600 000 тис. дол. США з погашенням у 2018 році були з 23 липня 2015 року перепрофільовані на наступних умовах:

- ▶ ставка купону – 9,75% річних;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 22 січня 2025 року, при цьому, 22 січня 2021 року – погашення 50% суми єврооблігацій, решта 50% суми облігацій погашатиметься протягом 22 липня 2021 року – 22 січня 2025 року вісьмома рівними піврічними платежами.

Оскільки зміна умов не призвела до припинення визнання існуючих боргових інструментів, після внесення змін до умов випуску зазначених єврооблігацій Банк продовжив визнавати зазначені зобов'язання за амортизованою собівартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка здійснивши її відповідний перерахунок.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

20. Емітовані єврооблігації (продовження)

У березні 2018 року Банк, через «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» (структуроване підприємство, зареєстроване у Великій Британії), випустив єврооблігації у формі облігацій участі у кредиті загальною номінальною вартістю 4 051 000 тис. грн. з фіксованою ставкою купону 16,5% річних і погашенням у березні 2021 року.

21. Субординований борг

У лютому 2006 року Банк отримав кредит у розмірі 95 000 тис. дол. США (2 630 385 тис. грн.) від «Credit Suisse International». Цей кредит був профінансований шляхом випуску «Credit Suisse International» облігацій участі в кредиті зі ставкою 8,4% без права зворотної вимоги виключно для цілей фінансування субординованого боргу Банку. В лютому 2011 року процентну ставку було змінено на 5,79% відповідно до строковості кредиту. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 9 лютого та 9 серпня кожного року, починаючи з 9 серпня 2006 року.

У листопаді 2006 року Банк отримав ще один кредит у розмірі 30 000 тис. дол. США (830 648 тис. грн.) від «Credit Suisse International». Цей кредит був профінансований шляхом випуску облігацій участі в кредиті зі ставкою 8,4% з подальшою консолідацією і формуванням єдиної серії з цінними паперами, випущеними у лютому 2006 року. В лютому 2011 року процентну ставку було змінено на 5,79% відповідно до строковості кредиту. Проценти сплачуються кожні півроку за попередній період 9 лютого та 9 серпня кожного року, починаючи з 9 серпня 2006 року.

29 травня 2015 року між Банком в якості позичальника, «Credit Suisse International» в якості кредитодавця та «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» в якості нового кредитодавця була укладена друга додаткова кредитна угода, за умовами якої, з дати її підписання було змінено кредитора з «Credit Suisse International» на «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» за вищезазначеними угодами.

9 липня 2015 року між Банком та «БІЗ Файненс Пі.Ел.Сі.» була підписана Угода про внесення змін та викладення у новій редакції кредитної угоди (Угоди про запозичення коштів на субординованих умовах у формі субординованого кредиту) на суму 125 000 тис. дол. США від 7 лютого 2006 року зі змінами та доповненнями, внесеними Додатковою кредитною угодою від 9 листопада 2006 року та Другою Додатковою кредитною угодою від 29 травня 2015 року, згідно із якою:

- ▶ процентна ставка з 9 серпня 2015 року встановлюється відповідно до умов угоди та складає 7% + 6-місячний ЛІБОР і на 31 грудня 2018 року становить 9,52238%;
- ▶ кінцевий термін погашення перенесений на 7 років, тобто до 9 лютого 2023 року, при цьому, 9 лютого 2020 року – погашення 50% суми кредиту, решта 50% суми кредиту погашатиметься протягом 9 серпня 2020 року – 9 лютого 2023 року шістьма рівними піврічними платежами.

Станом на 31 грудня 2018 року балансова вартість зазначеного кредиту становила 3 584 690 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 3 615 792 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

22. Капітал

Станом на 31 грудня 2018 року статутний капітал Банку складався з 26 490 412 простих іменних акцій (31 грудня 2017 року: 26 490 412 простих іменних акцій) номінальною вартістю 1 462,04 гривень кожна (31 грудня 2017 року: 1 462,04 гривень кожна). Станом на 31 грудня 2018 року 26 490 412 простих іменних акцій були повністю сплачені та зареєстровані (31 грудня 2017 року: 26 490 412 простих іменних акцій були повністю сплачені та зареєстровані).

У лютому 2017 року згідно з Постановою Кабінету міністрів України від 1 лютого 2017 року № 54 статутний капітал Банку було збільшено на 3 022 000 тис. грн. шляхом випуску 2 066 975 додаткових акцій існуючої номінальної вартості 1 462,04 гривень кожна із збереженням у власності держави 100 відсотків таких акцій. У березні 2017 року ці акції були зареєстровані.

Придбання державою акцій додаткової емісії було здійснене в обмін на ОВДП з індексованою вартістю загального номінальною вартістю 3 022 001 тис. грн.

На дату первісного визнання різниця між номінальною та справедливою вартістю ОВДП у сумі 635 104 тис. грн. була визнана у складі власного капіталу як результат від операцій з акціонером.

В березні 2017 року згідно з Постановою Кабінету міністрів України від 6 березня 2017 року № 123 статутний капітал Банку було збільшено на 4 700 001 тис. грн. шляхом випуску 3 214 687 додаткових акцій номінальною вартістю 1 462,04 гривень кожна із збереженням у власності держави 100 відсотків таких акцій. У квітні 2017 року ці акції були зареєстровані.

Придбання державою акцій додаткової емісії було здійснене в обмін на ОВДП в розмірі 4 700 001 тис. грн.

Станом на 31 грудня 2018 року статутний капітал ТОВ «Ексімлізинг» складав 100 тис.грн. Статутний капітал ТОВ «Ексімлізинг» сформовано шляхом здійснення прямих інвестицій в грошовій формі Банком в сумі 49 тис.грн. та Дочірнім підприємством «Лізингова компанія «Укресімлізинг» (далі- ДП «Укресімлізинг») в сумі 51 тис. грн. АТ «Укресімбанк» володіє 100% статутного капіталу ДП «Укресімлізинг».

Рух у статутному капіталі був таким:

	<i>Кількість акцій</i>	<i>Номінальна вартість, тис. грн.</i>	<i>Перерахована вартість, тис. грн.</i>
На 1 січня 2017 року	21 208 750	31 008 041	31 008 041
Випущені акції	5 281 662	7 722 001	7 722 001
На 31 грудня 2017 року	26 490 412	38 730 042	38 730 042
Випущені акції	—	—	—
На 31 грудня 2018 року	26 490 412	38 730 042	38 730 042

Рух резервів переоцінки

Рух у резервах переоцінки був таким:

	<i>Резерв переоцінки основних засобів</i>	<i>Нерезалізовані прибутки/ (збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливого вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Резерв переоцінки</i>
На 1 січня 2017 року	1 021 863	(296 528)	725 335
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків	(18 029)	—	(18 029)
Перепесення резерву переоцінки основних засобів в результаті вибуття активів	(5 436)	—	(5 436)
Переоцінка основних засобів	(271 333)	—	(271 333)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(3 002)	—	(3 002)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	<i>Резерв переоцінки основних засобів</i>	<i>Нереалізовані прибутки/ (збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід</i>	<i>Резерв переоцінки</i>
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, у тому числі:	—	(144 584)	(144 584)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу, перекласифікований до консолідованого звіту про прибутки і збитки (консолідованого звіту про фінансові результати)	—	53 148	53 148
Чисті нерезалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів, наявних для продажу	—	(197 732)	(197 732)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	—	—	—
На 31 грудня 2017 року	724 063	(441 112)	282 951
Ефект від застосування МСФЗ (IFRS) 9	—	(71 168)	(71 168)
Залишок на початок періоду, перерахований у відповідності до МСФЗ (IFRS) 9	724 063	(512 280)	211 783
Амортизація резерву переоцінки, за вирахуванням податків	(13 258)	—	(13 258)
Чистий збиток від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, у тому числі:	—	(1 014 931)	(1 014 931)
Зміни у резервах під зменшення корисності за інвестиційними борговими цінними паперами за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	—	1 837	1 837
Чисті реалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю з через інший сукупний дохід, рекламифіковані до консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати)	—	52 803	52 803
Чисті нерезалізовані збитки від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	—	(1 069 571)	(1 069 571)
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	—	—	—
На 31 грудня 2018 року	710 805	(1 527 211)	(816 406)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

22. Капітал (продовження)

Характер та призначення резервів

Резерв переоцінки основних засобів

Резерв переоцінки основних засобів використовується для відображення збільшення справедливої вартості будівель, а також її зменшення, але тією мірою, в якій таке зменшення стосується збільшення вартості того ж самого активу, раніше відображеного у складі капіталу.

Нереалізовані прибутки/ (збитки) від інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Цей резерв відображає зміни справедливої вартості інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Резерви та інші фонди

Резервний фонд створюється відповідно до Статуту до досягнення 25 відсотків розміру регулятивного капіталу станом на початок кожного року. Розмір відрахувань до резервного фонду становить не менш як 5 відсотків суми щорічного прибутку. Резервний фонд формується на покриття непередбачених збитків за всіма статтями активів та позабалансових зобов'язань.

Резерви, що підлягають розподілу, визначаються загальною сумою резервів відповідно до даних бухгалтерського обліку. Станом на 31 грудня 2018 року резерви, що не підлягають розподілу, становили (653 480) тис. грн. (31 грудня 2017 року: 445 877 тис. грн.). Резерви, що не підлягають розподілу, представлені резервом переоцінки та загальним резервним фондом, який створюється для покриття загальних банківських ризиків, включаючи майбутні збитки та інші непередбачені ризики чи умовні зобов'язання.

23. Договірні та умовні зобов'язання

Операційне середовище

Економіка України є відкритою та вважається ринковою із певними ознаками перехідної економіки, характеризується залежністю від світових цін на сировинні товари, низькою ліквідністю на ринках капіталу та обмежувальним валютним контролем. При цьому банківська діяльність в Україні характеризується високими ризиками, нетиповими для розвинених ринків.

Позитивні показники соціально-економічного розвитку України за 2018 рік свідчать про утримання відносної макроекономічної стабільності, яка є основою для подальшого відновлення економіки.

Збереження загальної позитивної цінової динаміки на основні товарні групи українського експорту сприяло росту показників експорту товарів і послуг з України на 8,6% (згідно даних Держстату).

У той же час розширення інвестиційного і споживчого попиту зумовили випереджальне зростання імпорту товарів і послуг на 14,3% (згідно даних Держстату) та збільшення від'ємного сальдо поточного рахунку платіжного балансу.

При цьому дефіцит зовнішньої торгівлі компенсувався надходженнями за фінансовим рахунком, а зведений платіжний баланс України за результатами 2018 року залишився профіцитним, що сприяло збереженню курсової стабільності. Станом на 31 грудня 2018 року офіційний обмінний курс гривні до долара США становив 27,69 гривні за 1 долар США (станом на 31 грудня 2017 року – 28,07).

Необхідність рефінансування значних виплат із обслуговування та погашення державного й гарантованого державою боргу спонукало до активізації співпраці України з МВФ та іншими міжнародними фінансовими організаціями (МФО) та виходу на міжнародний ринок капіталу із розміщенням облігацій зовнішньої державної позики (ОЗДП). При цьому надходження траншу від МВФ за новою програмою stand-by (SBA-2018), коштів фінансової допомоги від МФО та позитивне сальдо інтервенцій НБУ на міжбанківському валютному ринку забезпечили загальне збільшення міжнародних резервів НБУ до 20,8 млрд. дол. США станом на кінець 2018 року.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Операційне середовище (продовження)

Продовження розширення внутрішнього попиту та міжнародної торгівлі сприяли зростанню практично всіх видів економічної діяльності та відновленню економіки України у цілому (зростання ВВП протягом 12 кварталів поспіль). Згідно даних Держстату у 2018 році загальний приріст ВВП склав – 3,3%, при цьому промислове виробництво виросло на 1,6%, оборот роздрібної торгівлі – на 6,1%, індекс виконання будівельних робіт – на 4,4%, сільськогосподарської продукції – на 7,8%.

Підвищення адміністративно-регульованих тарифів та цін виробниками промислової продукції на фоні росту номінальних доходів населення сприяли збереженню високого інфляційного тиску на споживчому ринку. За таких умов для забезпечення стратегічних цілей інфляційного таргетування НБУ продовжував жорстку монетарну політику й протягом 2018 року чотири рази послідовно підвищував облікову ставку. За таких умов згідно даних Держстату у 2018 році споживча інфляція в Україні сповільнилась до 9,8% (грудень 2018 року до грудня 2017 року).

Подальше відновлення економіки України значною мірою залежить від збереження стабільною соціально-політичної ситуації в умовах проведення президентських та парламентських виборів, геополітичних чинників, кон'юнктури зовнішніх товарних ринків та ринку капіталу, розвитку ситуації на сході країни та продовження необхідних соціально-економічних реформ.

Обмежені платоспроможність населення, ліквідність та ефективність діяльності підприємств негативно впливають на можливість позичальників обслуговувати свою заборгованість перед Банківською групою та можливості щодо його фіндування на внутрішньому ринку.

Необхідність здійснення значних виплат за зобов'язаннями у 2019-2020 роках, ріст невизначеності розвитку соціально-політичної ситуації в Україні, погіршення умов зовнішньої торгівлі та загальної макроекономічної ситуації можуть мати негативний вплив на фінансовий стан та результати діяльності Банківської групи. Залежно від надходження такої інформації, Банківською групою здійснюється оперативний перегляд оцінки майбутніх грошових потоків та вживаються необхідні заходи для підтримки стабільності її діяльності.

Юридичні аспекти

В ході звичайного ведення операцій Банківська група виступає стороною різних судових процесів та спорів. Керівництво вважає, що остаточний розмір зобов'язань, які можуть виникнути внаслідок цих судових процесів або спорів, не буде мати суттєвого негативного впливу на фінансовий стан чи результати майбутньої діяльності Банківської групи.

Виконання вимог податкового законодавства та інших нормативних актів

Українське законодавство і нормативні акти, що регулюють сферу оподаткування та інші аспекти діяльності, включаючи правила валютного й митного контролю, продовжують змінюватись. Положення законів і нормативних актів часто нечіткі, а їх тлумачення залежить від позиції місцевих, регіональних і центральних органів влади, а також інших державних органів. Випадки суперечливих тлумачень законодавства не поодинокі. Керівництво вважає, що його тлумачення положень законодавства, які регулюють діяльність Банківської групи, є правильним, і діяльність Банківської групи здійснюється в повній відповідності до законодавства, яке регулює його діяльність, і що Банківська група нараховувала та сплатила усі належні податки.

У той же час, існує ризик того, що операції і правильність тлумачень, які не були піддані сумніву контролюючими органами в минулому, будуть поставлені під сумнів у майбутньому. Однак цей ризик з часом значно зменшується. Визначення сум та ймовірності негативних наслідків можливих незаявлених позовів є недоцільним.

З 1 вересня 2013 року набрали чинності правила трансфертного ціноутворення. Ці правила передбачають, що у разі здійснення операцій з пов'язаними сторонами (особами нерезидентами) і в деяких випадках з непов'язаними сторонами (контрольовані операції) не за ринковою ціною, суб'єкти господарювання повинні нараховувати додаткові податкові зобов'язання.

Банківська група здійснює операції, що є контрольованими, виключно за ринковими цінами. У Банківській групі впроваджено необхідний внутрішній контроль для дотримання вимог законодавства з трансфертного ціноутворення.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру

Зобов'язання кредитного характеру Банківської групи включали:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Зобов'язання з надання кредитів	5 588 762	3 434 416
Гарантії	4 166 892	3 045 807
Акредитиви	1 080 298	350 089
Авалювання векселів	349 446	333 227
	11 185 398	7 163 539
Мінус – резерви	(72 625)	(6 168)
Зобов'язання кредитного характеру (до вирахування вартості забезпечення грошовими коштами)	11 112 773	7 157 371
Мінус – грошові кошти, утримувані як забезпечення акредитивів, авалів, гарантій та кредитних зобов'язань (Примітка 19)	(1 932 636)	(832 464)
Зобов'язання кредитного характеру	9 180 137	6 324 907

Станом на 31 грудня 2018 року Банківська група видала акредитиви на суму 1 070 441 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 1 010 237 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 331 438 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 331 438 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2018 року Банківська група видала гарантії на суму 2 788 159 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 518 031 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 2 013 028 тис. грн. чотирьом українським компаніям, які були частково забезпечені грошовими депозитами на суму 177 627 тис. грн.).

Станом на 31 грудня 2018 року зобов'язання Банківської групи з кредитування за відкритими кредитними лініями для проведення операцій з платіжними картками становили 376 804 тис. грн. (31 грудня 2017 року: 251 449 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру(продовження)

В таблицях нижче представлений аналіз змін зобов'язань з надання кредитів та відповідних резервів:

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 Індиві- дуально	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 Індиві- дуально	Етап 3 На груповій основі	Усього
Зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	3 415 214	—	18 805	—	397	3 434 416
Нові створенні або придбанні зобов'язання	9 304 646	—	—	—	—	9 304 646
Завершені (погашені) зобов'язання	(5 653 860)	(3 130)	(24 903)	(509)	(40 531)	(5 722 933)
Переведення в Етап 1	83 983	(542)	(83 057)	—	(384)	—
Переведення в Етап 2	(133 707)	21 406	112 679	(377)	(1)	—
Переведення в Етап 3	(59 632)	(9 889)	(6 487)	67 850	8 158	—
Зміни зобов'язань	(1 537 917)	(7 845)	(10 299)	33 105	38 590	(1 484 366)
Курсові різниці	57 073	—	(74)	—	—	56 999
Зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2018 року	5 475 800	—	6 664	100 069	6 229	5 588 762

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 Індиві- дуально	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 Індиві- дуально	Етап 3 На груповій основі	Усього
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	44 067	—	408	—	233	44 708
Нові створенні або придбанні зобов'язання	175 820	—	—	—	—	175 820
Завершені (погашені) зобов'язання	(117 322)	—	(517)	—	(27 645)	(145 484)
Переведення в Етап 1	299	—	(63)	—	(236)	—
Переведення в Етап 2	(2 743)	2 543	256	(56)	—	—
Переведення в Етап 3	(2 831)	—	(1 323)	2 289	1 865	—
Зміни резервів	(34 069)	(2 543)	1 330	1 748	28 739	(4 795)
Курсові різниці	(1 564)	—	—	—	—	(1 564)
Резерв під зобов'язання з надання кредитів на 31 грудня 2018 року	61 657	—	91	3 981	2 956	68 685

В таблицях нижче представлений аналіз змін акредитивів (крім рахунків покриття) та відповідних резервів:

	Етап 1 На груповій основі	Усього
Акредитиви на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	20 349	20 349
Нові створенні або придбанні акредитиви	74 500	74 500
Завершені (погашені) акредитиви	(19 244)	(19 244)
Зміни акредитивів	(12 251)	(12 251)
Курсові різниці	(3 150)	(3 150)
Акредитиви на 31 грудня 2018 року	60 204	60 204

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	Етап 1 На груповій основі	Усього
Резерв під акредитиви на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	—	—
Нові створенні або придбанні акредитиви	2 993	2 993
Зміни резервів	(309)	(309)
Курсові різниці	(324)	(324)
Резерв під акредитиви на 31 грудня 2018 року	2 360	2 360

В таблицях нижче представлений аналіз змін авалів та відповідних резервів:

	Етап 1 На груповій основі	Усього
Авалі на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	333 227	333 227
Нові створенні або придбанні авалі	1 566 809	1 566 809
Завершені (погашені) авалі	(1 550 590)	(1 550 590)
Авалі на 31 грудня 2018 року	349 446	349 446

	Етап 1 На груповій основі	Усього
Резерв під авалі на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	27	27
Нові створенні або придбанні авалі	117	117
Завершені (погашені) авалі	(114)	(114)
Резерв під авалі на 31 грудня 2018 року	30	30

В таблицях нижче представлений аналіз змін гарантій та відповідних резервів:

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 На груповій основі	Етап 3 На груповій основі	Усього
Гарантії на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	2 809 454	236 353	—	3 045 807
Нові створенні або придбанні гарантії	2 977 356	—	—	2 977 356
Завершені (погашені) гарантії	(1 626 932)	(59 321)	—	(1 686 253)
Переведення в Етап 1	11 500	(11 500)	—	—
Переведення в Етап 2	(77 672)	77 672	—	—
Переведення в Етап 3	—	(171 167)	171 167	—
Зміни гарантій	(122 340)	(2 475)	—	(124 815)
Курсові різниці	(34 799)	(3 095)	(7 309)	(45 203)
Гарантії на 31 грудня 2018 року	3 936 567	66 467	163 858	4 166 892

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

23. Договірні та умовні зобов'язання (продовження)

Зобов'язання кредитного характеру (продовження)

	Етап 1 На груповій основі	Етап 2 На груповій основі	Усього
Резерв під гарантії на 1 січня 2018 року згідно МСФЗ (IFRS) 9	575	—	575
Нові створенні або придбанні гарантії	1 349	—	1 349
Завершені (погашені) гарантії	(232)	—	(232)
Переведення в Етап 2	(3)	3	—
Зміни резервів	(33)	1	(32)
Курсові різниці	(110)	—	(110)
Резерв під гарантії на 31 грудня 2018 року	1 546	4	1 550

В таблиці нижче представлений рух резервів за гарантіями та зобов'язаннями протягом 2017 року:

	Гарантії та зобов'язання
На 1 січня 2017 року	5 137
Нараховано/(сторновано)	914
Курсові різниці	117
На 31 грудня 2017 року	6 168

Фінансові умови договорів

Банк є стороною різних договорів з іншими кредитними організаціями, які містять вимоги щодо виконання фінансових показників діяльності та загальної структури ризику Банку (достатності капіталу, ліквідності, кредитних ризиків). Значення показників встановлюються умовами договорів, іншими документами погодженими сторонами договорів, з посиланням як на міжнародні так і локальні регулятивні вимоги.

Ці фінансові зобов'язання можуть обмежити здатність Банку слідувати певним бізнес-стратегіям та брати участь в інших значних операціях у майбутньому.

24. Комісійні доходи та витрати

	2018 рік	2017 рік
Комісійні доходи включають:		
Розрахунково-касове обслуговування	673 745	639 603
Операції з банками	154 957	135 566
Гарантії та акредитиви	116 700	120 401
Комісії за обслуговування кредитів	12 030	10 333
Інше	40 390	33 642
	997 822	939 545
Комісійні витрати включають:		
Розрахунково-касове обслуговування	(354 646)	(310 286)
Гарантії та акредитиви	(7 000)	(12 920)
Операції з конвертації валют	(5 437)	(4 092)
Інше	(3 265)	(5 882)
	(370 348)	(333 180)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

25. Витрати на персонал та інші операційні витрати

Витрати на персонал та інші операційні витрати включають:

	2018 рік	2017 рік
Заробітна плата та премії	1 128 677	804 612
Обов'язкові внески до державних фондів	204 967	144 562
Витрати на персонал	1 333 644	949 174
Платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	246 968	218 713
Ремонт та обслуговування основних засобів	127 638	105 755
Охорона	50 075	42 624
Операційні податки	49 143	44 752
Утримання приміщень	39 899	34 581
Витрати на комп'ютерну обробку інформації	30 573	26 917
Збиток від уцінки справедливої вартості інвестиційної нерухомості	24 930	39 274
Витрати на інкасацію готівкових коштів	23 196	23 132
Оренда приміщень	22 023	24 088
Господарські витрати	21 152	19 061
Юридичні та консультаційні послуги	19 227	15 316
Послуги зв'язку	14 297	15 469
Збиток від зменшення корисності нефінансових активів	7 694	—
Витрати на відрядження та супутні витрати	6 312	5 313
Збиток від уцінки справедливої вартості необоротних активів, утримуваних для продажу	5 902	—
Благодійна діяльність	4 538	3 266
Витрати на утримання представництв	4 126	3 669
Маркетинг та реклама	2 522	6 984
Збитки від первісного визнання фінансових інструментів	2 088	116
Збиток від уцінки справедливої вартості основних засобів	—	74 758
Інше	43 746	41 225
Інші операційні витрати	746 049	745 013

Витрати на внески до недержавного пенсійного фонду у 2018 році склали 18 536 тис. грн. (2017 рік: 11 975 тис. грн.).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками

Вступ

Банківська група у своїй діяльності наражається на ризики, а саме кредитний ризик, ризик ліквідності та ринковий ризик (який поділяється на процентний ризик, валютний ризик), операційні ризики, а також стратегічний та ризики репутації, які постійно ідентифікуються, оцінюються та контролюються у процесі управління ризиками. Процес управління ризиками є вирішальним для забезпечення ефективної та прибуткової діяльності Банківської групи та включає:

- ▶ управління процентним та валютним ризиками здійснюється на рівні Головного офісу Банку;
- ▶ аналіз та моніторинг кредитних проектів, оцінка кредитоспроможності кожного позичальника та встановлення кредитного рейтингу;
- ▶ встановлення лімітів ризику на суму операції, лімітів ризику по кредитах окремим позичальникам, зв'язаним сторонам, лімітів концентрації кредитного портфелю (за галузями, групами контрагентів, окремими операціями / статтями балансу тощо);
- ▶ моніторинг та контроль ризику, а також дотримання всіх встановлених лімітів;

Процес управління ризиками включає чотири етапи: ідентифікація ризику, його джерел та сфер ризику; оцінка рівня ризику, мінімізація чи обмеження ризику до прийнятних рівнів, постійний моніторинг ризикових позицій.

Структура управління ризиками

Загальну відповідальність за встановлення та затвердження цілей у сфері управління ризиками та капіталом несе Наглядова рада. При цьому Банківська група має окремі незалежні підрозділи, які відповідають за управління ризиками та їх контроль. За управління ризиками в Банківській групі відповідають такі колегіальні органи та структурні підрозділи: Правління, Комітет з питань управління активами і пасивами (КУАП), Кредитний комітет, Комітет роздрібного бізнесу, Структурні підрозділи за напрямом ризик-менеджменту, Управління казначейства, Управління цінних паперів, Управління внутрішнього аудиту, Управління активами та пасивами.

Наглядова рада

Наглядова рада відповідає за загальний підхід до управління ризиками та затвердження стратегії та принципів управління ризиками.

Правління

Правління несе загальну відповідальність за розробку стратегії управління ризиками та впровадження принципів, концепцій, політик та лімітів для Банківської групи. Фундаментальні питання управління ризиками розглядаються та контролюються шляхом прийняття відповідних рішень стосовно ризиків на основі квартальних звітів, підготовлених Структурними підрозділами за напрямом ризик-менеджменту, КУАП, Кредитним комітетом та Комітетом з роздрібного бізнесу. Правління затверджує політику управління ризиками.

Комітет з управління активами та пасивами (КУАП)

КУАП несе загальну відповідальність за впровадження принципів, концепцій, політик та лімітів щодо ризику ліквідності та ринкового ризику в Банківській групі, а також забезпечення дотримання лімітів ризику, затверджених Правлінням. КУАП підзвітний Правлінню.

Кредитний комітет і Комітет роздрібного бізнесу

Кредитний комітет і Комітет роздрібного бізнесу несуть загальну відповідальність за впровадження принципів, концепцій, політик і лімітів стосовно кредитного ризику в Банківській групі та забезпечують знаходження показників кредитного ризику в межах, затверджених Правлінням. Зазначені комітети підзвітні Правлінню.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Вступ (продовження)

Структурні підрозділи за напрямом ризик-менеджменту

Структурні підрозділи за напрямом ризик-менеджменту несуть відповідальність за контроль, моніторинг, аналіз та надання інформації щодо фактичних значень показників ризику, пов'язаних з діяльністю Банківської групи, а також розробляють та здійснюють нагляд за впровадженням та дотриманням методів, норм і процедур з управління ризиками, здійснюють оцінку всіх банківських продуктів та структурованих операцій. Структурні підрозділи за напрямом ризик-менеджменту підзвітні Правлінню.

Управління касначейства, Управління цінних паперів, Управління активів та пасивів

Зазначені підрозділи відповідають за управління ліквідністю Банківської групи шляхом здійснення операцій на грошовому ринку (Управління касначейства), на ринку капіталу (Управління цінних паперів), а також за загальне управління ліквідністю Банківської групи (Управління активів та пасивів), та підзвітні Правлінню Банку.

Управління внутрішнього аудиту

Процеси управління ризиками в Банківській групі щорічно перевіряються Управлінням внутрішнього аудиту, яке перевіряє як достатність процедур, так і дотримання Банківською групою цих процедур. Результати аудиту, висновки та рекомендації надаються на розгляд Правлінню та Наглядовій раді.

Системи оцінки ризиків та система підготовки звітності

Ризики Банківської групи оцінюються за допомогою методів, які ґрунтуються як на очікуваних збитках, що, ймовірно, виникнуть за звичайних обставин, так і непередбачуваних збитках, що є попередньою оцінкою остаточних фактичних збитків на основі статистичних моделей. У моделях використовуються імовірності, отримані з історичного досвіду та скориговані для відображення економічного середовища. Крім цього, Банківська група відпрацьовує кризові сценарії, що настануть у результаті надзвичайних подій, імовірність настання яких дуже низька, але настання яких можливе. Банківська група також здійснює тестування моделей на основі даних попередніх періодів та перевіряє їх адекватність.

Моніторинг та контроль ризиків переважно здійснюється на основі лімітів, встановлених Банківською групою. Ці ліміти відображають бізнес-стратегію та ринкове середовище Банківської групи, а також рівень ризику, що Банківська група готова прийняти, в т.ч. за певними галузями. Крім цього, Банківська група контролює та оцінює загальну здатність протистояти ризикам у відношенні сукупного впливу всіх типів ризиків та в усіх видах діяльності.

Щомісяця КУАП отримує інформацію стосовно структури балансу, достатності капіталу, дотримання лімітів і показників, встановлених КУАП, а також стосовно договірних зобов'язань Банківської групи. Щоквартально Правління отримує детальний звіт про ризики, що має на меті надати всю необхідну інформацію для того, щоб Правління могло оцінити ризики Банківської групи та зробити відповідні висновки.

На всіх рівнях у системі Банківської групи складаються та розповсюджуються спеціальні звіти щодо ризиків з метою забезпечення доступу всіх підрозділів до детальної, необхідної та актуалізованої інформації.

Ризик в концентрації

Концентрація виникає в разі якщо декілька контрагентів здійснюють однакову господарську діяльність або діяльність в одному географічному регіоні або мають подібні економічні характеристики, що обумовлюють їх здатність виконувати договірні зобов'язання, які зазнають однакового впливу змін в економічних, політичних або інших умовах. Концентрація вказує на відповідну чутливість результатів діяльності Банківської групи до змін, що мають вплив на конкретну галузь чи географічний регіон.

З метою уникнення надмірної концентрації ризиків, внутрішні політики і процедури Банківської групи включають конкретні інструкції щодо зосередження уваги на збереженні диверсифікованого портфелю. За виявленою концентрацією ризиків здійснюється відповідний контроль і управління.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик

Банківській групі властивий кредитний ризик, який являє собою ризик невиконання контрагентами своїх зобов'язань своєчасно та у повному обсязі. Банківська група структурує рівні кредитного ризику шляхом затвердження кредитних лімітів стосовно суми ризику, прийнятного з огляду на одного позичальника або групу позичальників. Такі ризики знаходяться під постійним контролем і аналізуються згідно з встановленим порядком.

Управління кредитним ризиком спрямоване переважно на забезпечення виконання зобов'язань клієнтами (контрагентами) Банківської групи у формі, обсязі та протягом періоду часу, достатніх для підтримання коефіцієнтів ліквідності, доходності та достатності капіталу в межах лімітів, прийнятних для Банківської групи.

Управління та контроль кредитного ризику включає:

- ▶ встановлення граничних розмірів кредитного ризику та лімітів апетиту до кредитного ризику, відповідно до яких визначаються ліміти кредитних повноважень;
- ▶ надання кредитів або прийняття кредитних зобов'язань виключно згідно із затвердженою кредитною політикою та внутрішніми положеннями Банківської групи;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників кредитного ризику на рівні окремих кредитів/зобов'язань, кредитних портфелів та загального кредитного портфелю; вжиття ефективних заходів щодо управління кредитними ризиками.

Індивідуальний кредитний ризик

Індивідуальний кредитний ризик — це ризик, що стосується окремої операції або контрагента.

Банківська група управляє індивідуальним кредитним ризиком на основі класифікації клієнтів (контрагентів) за допомогою системи внутрішнього кредитного рейтингу, який визначається на підставі фінансових даних (кількісні характеристики) та нефінансових даних (якісні характеристики) щодо клієнтів (контрагентів), врахування попереджувальних сигналів та підтримки материнської компанії (за наявності), а також за допомогою оцінки та моніторингу вартості застави та ліквідності, а також встановлення лімітів кредитного ризику та здійснення контролю за дотриманням лімітів та створення достатнього резерву під зменшення корисності активів.

Кредитна політика Банківської групи визначає вид необхідної застави стосовно індивідуальних операцій, галузей або клієнтів. Основні види застави включають гарантії провідних банків, депозити в Банківській групі, нерухомість і заставу обладнання або транспортних засобів. Банківська група потребує обов'язкового страхування застави, що надається клієнтом.

Для обмеження індивідуального кредитного ризику Банківська група встановлює такі ліміти: максимальний обсяг кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) на кожного контрагента (або групу зв'язаних контрагентів), включаючи позабалансові зобов'язання, а також максимальний обсяг кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) на кожну пов'язану з банком особу, включаючи позабалансові зобов'язання.

Кредитний ризик за портфелем

Кредитний ризик за портфелем — це ризик, типовий для групи кредитних операцій (кредити, цінні папери, дебіторська заборгованість) і групи контрагентів з подібними кредитними характеристиками.

Управління кредитним ризиком, пов'язаним із кредитним портфелем, здійснюється шляхом класифікації на основі внутрішньої системи кредитних рейтингів, моніторингу структури кредитного портфелю (за категорією клієнтів, галузями, а також кредитними рейтингами клієнтів та кредитів), встановлення лімітів концентрації та їх відповідного моніторингу і контролю, а також диверсифікації кредитного портфелю (як за галуззю, так і за категорією клієнтів). Диверсифікація кредитного портфелю (як за галуззю, так і за категорією клієнтів) забезпечується шляхом встановлення таких лімітів: за галуззю, за максимальним загальним обсягом «великих» кредитів (що становлять 10% або більше регулятивного капіталу Банківської групи стосовно кожного контрагента або групи зв'язаних контрагентів), за максимальним загальним обсягом кредитів, наданих клієнтам. Здійснюється моніторинг за концентрацією кредитного портфелю за категорією клієнтів, за загальною заборгованістю 5 найбільших клієнтів, за загальною заборгованістю 10 найбільших клієнтів, а також за загальною заборгованістю 50 найбільших клієнтів.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Кредитний ризик (продовження)

Ризики за зобов'язаннями, пов'язаними з кредитуванням

Банківська група надає своїм клієнтам гарантії, за якими від Банківської групи може вимагатися здійснити платежі від імені відповідних клієнтів. Зазначені гарантії наражають Банківську групу на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

Банківська група зобов'язана здійснити платіж проти надання документів, які відповідають умовам акредитиву. Непокриті акредитиви наражають Банківську групу на ризики, подібні до кредитних ризиків, які знижуються шляхом застосування аналогічних процедур і принципів контролю.

Максимальні показники кредитного ризику за статтями консолідованого звіту про фінансовий стан (консолідованого балансу), без урахування ефекту зниження ризику шляхом укладання договорів застави, найкраще відображає їх балансова вартість.

У разі відображення фінансових інструментів за справедливою вартістю, їх суми являють собою поточний кредитний ризик, але не максимальний ризик, що може виникнути у майбутньому в результаті змін у вартості.

Більш детальна інформація стосовно максимального кредитного ризику за кожною категорією фінансових інструментів наведена у відповідних примітках. Ефект зниження ризику в результаті отримання застави та застосування інших технік підвищення якості кредитів наведений нижче у даній примітці.

Зменшення корисності фінансових активів за МСФЗ (IFRS) 9 (політика, що застосовується з 1 січня 2018 року)

Принципи оцінки очікуваних кредитних збитків

Починаючи з 1 січня 2018 року відповідно до МСФЗ (IFRS) 9 Банківська група визнає резерв за ОКЗ за всіма борговими фінансовими активами, які обліковуються за амортизованою вартістю або СВІСА, а також зобов'язаннями з надання позик та договорами фінансових гарантій (далі разом – фінансові інструменти). Відповідно до вимог МСФЗ (IFRS) 9 за інструментами капіталу зменшення корисності не визнається.

Резерв під ОКЗ визначається як сума ОКЗ, які пов'язані з ймовірністю дефолту протягом наступних дванадцяти місяців, якщо не відбулося істотного збільшення кредитного ризику з моменту визнання фінансового інструменту; в іншому випадку резерв розраховується як сума ОКЗ за весь строк дії активу. 12-місячні ОКЗ – це частина ОКЗ за весь строк дії активу, що є ОКЗ, які виникають внаслідок дефолтів по фінансовому інструменту, що очікуються протягом 12 місяців після звітної дати. ОКЗ за весь строк дії активу та 12-місячні ОКЗ розраховуються або на індивідуальній основі, або на груповій основі.

Здійснення оцінки значного збільшення кредитного ризику шляхом врахування змін ризику настання дефолту протягом залишкового строку дії фінансового інструмента, виявлення подій дефолту та розрахунок резерву здійснюється Банківською групою на кінець кожного звітного періоду (щомісячно).

Банківська група розподіляє фінансові інструменти, за якими здійснюється оцінка ОКЗ, наступним чином:

Етап 1	При первісному визнанні фінансового інструменту Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює 12-місячному ОКЗ. До Етапу 1 також відносяться кредити та інші кредитні лінії, кредитний ризик за якими зменшився настільки, що вони були переведені з інших Етапів.
Етап 2	Якщо кредитний ризик за фінансовим інструментом значно збільшився з моменту його первісного визнання, Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструменту. До Етапу 2 також відносяться фінансові інструменти, кредитний ризик за якими зменшився настільки, що вони були переведені з Етапу 3.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів за МСФЗ (IFRS) 9 (політика, що застосовується з 1 січня 2018 року) (продовження)

Етап 3	Фінансові інструменти, які є кредитно-знеціненими. За такими фінансовими інструментами Банківська група визнає резерв під зменшення корисності в сумі, що дорівнює ОКЗ за весь строк дії фінансового інструмента.
Первісно-знецінені фінансові активи (ПЗФА)	Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи – це активи, за якими мало місце зменшення корисності на момент їх первісного визнання. При первісному визнанні первісно-знецінені фінансові активи визнаються за справедливою вартістю, та в подальшому процентний дохід за ними визнається за ефективною процентною ставкою, скоригованою з урахуванням кредитного ризику. Резерв під очікувані кредитні збитки визнається або припиняє визнаватись тільки в тому обсязі, в якому відбулись зміни суми ОКЗ.

Розрахунок очікуваних кредитних збитків

Для визначення наявності факту значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту, Банківська група використовує визначені переліки подій, що містять ознаки зростання кредитного ризику. Незалежно від наявності подій, що містять ознаки зростання кредитного ризику, вважається, що прострочення виконання грошових зобов'язань понад 30 днів є свідченням значного збільшення кредитного ризику з моменту первісного визнання фінансового інструменту.

Банківська група вважає, що за фінансовим інструментом відбулась подія дефолту, та, відповідно, відносить такий актив до Етапу 3 (кредитно-знецінений актив) у випадках, коли боржник прострочив виконання грошових зобов'язань понад 90 днів, а також у разі реструктуризації строку сплати процентів (на понад 90 днів) або банкрутства боржника.

В разі покращення фінансового стану позичальника та відновлення його платоспроможності, актив може бути виведено з дефолту в разі відповідності основним наступним критеріям:

- ▶ погашення прострочених понад 90 днів зобов'язань, які привели до визнання дефолту, та відсутність на звітну дату прострочки більше 7 днів протягом 6 останніх місяців поспіль;
- ▶ погашення відстрочених в рамках реструктуризації платежів (щодо сплати нарахованих відсотків) або сплата доходів у сумі більшій ніж сума доходів, яку було реструктуризовано;
- ▶ погашення заборгованості у розмірі не менше ніж 50% від суми боргу на дату реструктуризації.

Банківська група оцінює ОКЗ використовуючи такі основні елементи розрахунку:

Ймовірність дефолту (PD)	Ймовірність дефолту (PD) є розрахунковою оцінкою ймовірності дефолта протягом заданого часового проміжку.
Величина, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD)	Величина, яка перебуває під ризиком дефолту (EAD), є розрахунковою оцінкою величини, яка перебуває під ризиком дефолту. При розрахунку ОКЗ на весь строк дії фінансового інструменту враховуються очікувані зміни цієї величини після звітної дати, включаючи надання/погашення основного боргу, нарахування та сплату процентів.
Рівень втрат у разі дефолту (LGD)	Рівень втрат у разі дефолту (LGD) є розрахунковою оцінкою збитків, яких зазнає Банківська група у разі настання дефолту. LGD розраховується як різниця між грошовими потоками, передбаченими договором, та тим грошовим потоком, який очікує отримати Банківська група, у т.ч. за рахунок реалізації забезпечення.

Банківська група в залежності від характеристик фінансового інструмента розраховує ОКЗ або на індивідуальній основі (сценарний аналіз) або на груповій (портфельній) основі. Індивідуальна оцінка ОКЗ проводиться за віднесеними до Етапу 2 або Етапу 3 фінансовими активами боржників, заборгованість яких перед Банківською групою є суттєвою (у еквіваленті понад 300 000 тис. грн.), боржників-банків, а також за активами, які в момент припинення визнання первісного інструменту та визнання нового були класифіковані як первісно-знецінені фінансові активи. В рамках сценарного аналізу Банківська група розраховує ОКЗ на підставі прогнозу грошових потоків, які дисконтуються із застосуванням ефективною процентною ставкою з урахуванням періоду (строку) надходжень грошових потоків. При оцінці враховується ймовірність реалізації сценарію у разі оптимістичного, базового та песимістичного розвитку подій.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів за МСФЗ (IFRS) 9 (політика, що застосовується з 1 січня 2018 року) (продовження)

Банківська група оцінює ОКЗ на груповій (портфельній) основі для всіх інших активів, які об'єднуються в групи за відповідними характеристиками, включаючи характеристики кредитного ризику, використовуючи при розрахунку моделі, релевантні для відповідної групи, та широкий спектр інформації щодо прогнозів майбутніх економічних умов.

Збитки від зменшення корисності та їх відновлення враховуються і інформація по них розкривається окремо від доходів та витрат від модифікації, які відображаються в якості коригування валової балансової вартості фінансових активів.

За позабалансовими фінансовими інструментами розрахунок резерву здійснюється аналогічно розрахунку за балансовими фінансовими інструментами з урахуванням коефіцієнту конверсії.

Боргові інструменти, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

ОКЗ за борговими інструментами, які оцінюються за СБІСД, не зменшує балансову вартість цих фінансових активів у звіті про фінансовий стан, що продовжують оцінюватися за справедливою вартістю. Натомість сума, що дорівнює оціночному резерву під ОКЗ, який був би створений при оцінці активу за амортизованою вартістю, визнається у складі іншого сукупного доходу в якості накопленої суми зменшення корисності з визнанням відповідних сум у складі прибутку або збитку. Накоплена сума збитків, визнаних у складі іншого сукупного доходу, рекласифікується у склад прибутку або збитку при припиненні визнання активу.

Придбані або створені кредитно-знецінені фінансові активи

У випадку придбаних або створених кредитно-знецінених фінансових активів Банківська група визнає в якості оціночного резерву під ОКЗ тільки накопичені з моменту первісного визнання зміни ОКЗ за весь строк дії.

Присвоєння внутрішнього рейтингу та процес оцінки вірогідності дефолту

Банківська група використовує рейтингову систему розрахунку ймовірності дефолту (PD) для корпоративних позичальників, яка передбачає розрахунок ймовірності дефолту (PD) та рейтингового класу (PD-Rate) від 1 до 17 (17 градацій). Рейтинговий клас 1-14 відповідає не дефолтному, рейтинговий клас 15-17 відповідає дефолтному (вірогідність дефолту дорівнює 100%).

Для розрахунку рейтингу позичальників/Груп використовується така інформація:

- ▶ дані фінансової звітності;
- ▶ відповіді на питання нефінансового характеру;
- ▶ попереджувальні сигнали щодо позичальника (фактори високого ступіню ризику);
- ▶ інформація про рівень підтримки з боку Групи (рівень материнської підтримки, за наявності).

Розрахункова ймовірність дефолту (PD) та рейтинговий клас (PD-Rate) визначається на підставі кількісних (фінансова модель) і якісних (нефінансова модель) факторів, вага факторів моделі складає 80% та 20% відповідно. Розрахунковий рейтинг модифікується (в бік зниження) за допомогою попереджувальних сигналів та врахування підтримки материнської компанії (в бік підвищення або зниження), за наявності.

Перегляд рейтингової системи (валідація та калібрування за необхідності) відбувається щорічно.

Банківська група використовує такі рівні внутрішнього кредитного рейтингу (рейтинговий клас) для оцінки активів корпоративних позичальників:

Внутрішній рейтинговий клас (PD-Rate)	Рівень ймовірності дефолту (PD)	Опис рівня внутрішнього рейтингу
від 1 до 7	до 2,83%	Високий рейтинг
від 8 до 9	від 2,84% до 6,55%	Стандартний рейтинг
від 10 до 14	від 6,56% до 99,9%	Низький рейтинг
від 15 до 17	100%	Кредитно-знецінені активи (дефолт)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів за МСФЗ (IFRS) 9 (політика, що застосовується з 1 січня 2018 року) (продовження)

У таблиці нижче для заборгованості іноземних кредитних установ високий рейтинг є еквівалентний рейтингу Fitch BBB – та вище, стандартний рейтинг – рейтингу нижче BBB–, але вище CCC+, низький рейтинг – CCC+ та нижче. Рівень ймовірності дефолту (PD) для відповідних рівнів рейтингу розраховується як середнє значення фактичного рівня дефолтів за останні п'ять років відповідно до статистики міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's. У разі нульового значення фактичного рівня дефолтів для відповідних рейтингів застосовується найближче ненульове значення рівня дефолту. Перегляд статистики відбувається щорічно.

Банківська група використовує такі рівні зовнішнього кредитного рейтингу для оцінки іноземних кредитних установ

Рейтинг міжнародного рейтингового агентства Standard&Poor's	Рівень ймовірності дефолту (PD), середній рівень за останні п'ять років	Опис рівня рейтингу
від AAA до BBB-	до 0,012%	Високий рейтинг
від BB+ до B-	від 0,0121% до 1,9%	Стандартний рейтинг
від CCC+ до C R; SD; D	від 1,91% до 99,9% 100%	Низький рейтинг Кредитно-знецінені активи (дефолт)

Розрахунок експозиції під ризиком (EAD)

Для етапу 1 величина, яка перебуває під ризиком дефолту (експозиція під ризиком, EAD), дорівнює валовій балансовій вартості фінансового інструмента на дату розрахунку.

Для етапу 2 та 3 розмір EAD розраховується на весь строк життя активу при цьому основний борг, проценти на майбутню дату та накопичена амортизація визначаються з урахуванням графіку погашення.

За кредитними продуктами, які не передбачають графіку погашення заборгованості (наприклад, відновлювані кредитні лінії, кредитні картки), значення EAD є сталим у часі та дорівнює поточній валовій балансовій вартості кредиту.

Розрахунок EAD за зобов'язаннями з кредитування та іншими фінансовими зобов'язаннями здійснюється з урахуванням коефіцієнту кредитної конверсії (CCF).

Оцінка втрат в разі дефолту (LGD)

Втрати в разі дефолту (LGD, Loss Given Default) є одним з компонентів кредитного ризику, на базі якого оцінюються очікувані кредитні збитки, та показує, яку долю поточної кредитної заборгованості банк безповоротно втратить у випадку дефолту позичальника з врахуванням існуючого забезпечення за кредитом та інших характеристик кредиту та позичальника. В якості основних джерел повернення приймаються: повернення від реалізації забезпечення (в розрізі типів забезпечення) та грошове повернення (в розрізі бізнес напрямків діяльності позичальників), за вирахуванням коефіцієнту витрат на роботу з проблемним портфелем Банківської групи. Коефіцієнти розраховуються на власній статистиці банку за період не менше 7 років. Перегляд та актуалізація статистики та коефіцієнтів відбувається щорічно.

Вплив макроекономічних показників

У відповідності до МСФЗ 9, Банківська група враховує в своїх оцінках очікуваних кредитних збитків інформацію щодо прогнозів майбутніх економічних умов, з урахуванням зв'язку між макроекономічними факторами та інтегральним показником якості кредитного портфелю. В якості інтегрального показника якості кредитного портфелю приймається показник фактичної частоти дефолтів за рік (в розрізі сегментів), який розраховується як відношення кількості кредитів, які стали дефолтними протягом року, до кількості кредитів, які не були в дефолті на початок року. В якості макроекономічних факторів можуть прийматись наступні показники та їх модифікації (зміна за рік, квартал, часовий лаг): індекс споживчих цін, приріст ВВП, приріст експорту/імпорту тощо. В якості джерел інформації про фактичні та прогнозні значення макроекономічних показників виступають: інфляційний звіт та інші статистичні звіти НБУ, державної служби статистики України, дані МВФ та Світового банку тощо. Перегляд та актуалізація статистики та макрокоефіцієнтів відбувається не рідше одного разу на 6 місяців. За результатами перегляду визначаються коефіцієнти макромоделі (показники коригування рівня ймовірності дефолту).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів за МСФЗ (IFRS) 9 (політика, що застосовується з 1 січня 2018 року) (продовження)

В таблиці нижче зазначено поточні коефіцієнти макромоделі з урахування сегментів (бізнес-напрямів).

Сегмент	2019 рік	2020 рік	2021 рік та наступні роки
Корпоративний бізнес	0,79	0,86	0,81
Малий та середній бізнес	0,88	0,97	0,83
Роздрібний бізнес	0,87	0,86	0,75

Кредитна якість за категоріями фінансових активів

Банківська група управляє кредитною якістю фінансових активів за допомогою внутрішньої системи присвоєння рейтингів, як описано вище. У таблиці нижче представлений аналіз кредитної якості в розрізі класів активів, пов'язаних з кредитними статтями звіту про фінансовий стан на підставі системи кредитних рейтингів Банківської групи.

На 31 грудня 2018 року	При- мітка	Етап	Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Низький рейтинг	Кредитно- знецінені	Усього
Фінансові активи							
Грошові кошти та їх еквіваленти (крім коштів в касі)	7	1	17 290 562	78 274	22 947	—	17 391 783
Заборгованість кредитних установ	10	1	368 985	136 242	80 294	—	585 521
		3	—	—	—	830 241	830 241
Кредити клієнтам	11						
Комерційні кредити		1	34 159 501	12 779 454	4 825 625	—	51 764 580
		2	30 529	31 858	2 877 277	—	2 939 664
		3	—	—	—	77 991 828	77 991 828
		ПЗФА	—	—	—	1 707 874	1 707 874
Овердрафти		1	727 853	623 928	32 620	—	1 384 401
		2	10 356	1 551	371	—	12 278
		3	—	—	—	61 293	61 293
Дебіторська заборгованість за фінансовою орендою		1	—	1 331 638	24 614	—	1 356 252
Векселі		1	74 717	—	—	—	74 717
Інвестиційні цінні папери	12						
- за справедливого вартістю через інший сукупний дохід		1	35 794 632	—	—	—	35 794 632
		3	—	—	—	4 218 021	4 218 021
- за амортизованою собівартістю		1	49 855	—	—	—	49 855
Інші фінансові активи (крім транзитних рахунків за операціями з платіжними картками)	17		—	57 240	3 673	386 982	447 895
Усього фінансові активи			88 506 990	15 040 185	7 867 421	85 196 239	196 610 835
Фінансові зобов'язання							
Гарантії	23	1	3 294 978	629 679	11 910	—	3 936 567
		2	5 354	5 242	55 871	—	66 467
		3	—	—	—	163 858	163 858
Зобов'язання з надання кредитів		1	3 143 809	1 873 087	458 904	—	5 475 800
		2	5 728	260	676	—	6 664
		3	—	—	—	106 298	106 298
Акредитиви (крім рахунків покриття)		1	—	60 204	—	—	60 204
Авалювання векселів		1	169 571	179 875	—	—	349 446
Усього фінансові зобов'язання			6 619 440	2 748 347	527 361	270 156	10 165 304
Усього			95 126 430	17 788 532	8 394 782	85 466 395	206 776 139

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Зменшення корисності фінансових активів за МСФЗ (IFRS) 9 (політика, що застосовується з 1 січня 2018 року) (продовження)

Для кредитів, які не є простроченими і такими, що їх корисність не зменшилась на індивідуальній основі, високий рейтинг означає мінімальний рівень кредитного ризику. Інші позичальники з добрим фінансовим станом і якісним станом обслуговуванням боргу включені до кредитів із стандартним рейтингом. Рейтинг нижче стандартного передбачає нижчу в порівнянні з попередніми рейтингами кредитну якість, проте кредити, включені до цієї категорії, не обов'язково є індивідуально знеціненими.

Для кредитів, які є прострочені і такі, що їх корисність зменшилась на індивідуальній основі, рейтинг стандартний та нижче стандартного означає, що існує ймовірність несвочасного погашення кредитної заборгованості внаслідок дії несприятливих змін комерційних, фінансових та економічних умов. Низький рейтинг означає, що існує висока ймовірність непогашення кредитної заборгованості, діяльність позичальників незадовільна і є збитковою або припинена.

На 31 грудня 2017 року	Примітки	Не прострочені і такі, що їх корисність не зменшилась на індивідуальній основі		Прострочені і такі, що їх корисність зменшилась на індивідуальній основі			Усього
		Високий рейтинг	Стандартний рейтинг	Нижче стандартного рейтингу	Стандартний та нижче стандартного рейтингу	Низький рейтинг	
Грошові кошти та їх еквіваленти, за виключенням грошових коштів в касі	7	18 136 626	843	300 102	—	—	18 437 571
Заборгованість іноземних кредитних установ	10	348 857	—	—	—	—	348 857
Заборгованість українських кредитних установ	10	20	—	269 280	—	956 033	1 225 333
Інвестиційні цінні папери:	12						
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки		28 072 289	—	—	—	—	28 072 289
- наявні для продажу		46 698 684	1 556 027	—	—	—	48 254 711
- утримувані до погашення		96 022	—	—	—	—	96 022
Кредити клієнтам:	11						
Комерційні кредити		30 626 937	11 234 768	4 333 012	28 142 357	40 778 977	115 116 051
Овердрафти		228 290	405 531	39 410	36 374	—	709 605
Дебіторська заборгованість за фінансовою операцією		—	—	—	—	62 654	62 654
Векселі		51 115	1 499	—	—	—	52 614
Усього		124 258 840	13 198 668	4 941 804	28 178 731	41 797 664	212 375 707

Політика Банківської групи передбачає підтримання чітких та послідовних кредитних рейтингів за кредитним портфелем. Система рейтингів підтримується фінансовими методами аналізу з урахуванням обробленої ринкової інформації для встановлення основних припущень для оцінки ризику сторони під час укладення угоди. Усі внутрішні категорії ризиків визначені згідно з політикою присвоєння рейтингу Банківської групи. Відповідні ризик-рейтинги регулярно аналізуються та переглядаються.

Аналіз за строками прострочених кредитів, корисність яких не зменшилась, є таким:

На 31 грудня 2017 року	До 30 днів	Від 31 до 60 днів	Від 61 до 90 днів	Усього
Кредити клієнтам				
Кредитування юридичних осіб	701 667	15 348	364	717 379
Кредитування фізичних осіб	25 260	9 776	15 330	50 366
Усього	726 927	25 124	15 694	767 745

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

26. Управління ризиками (продовження)

Аналіз забезпечення

Оцінка забезпечення

Для зниження кредитних ризиків за фінансовими активами Банківська група отримує забезпечення, де це є можливим. Забезпечення береться у вигляді грошових коштів, цінних паперів, нерухомості, запасів, тощо. Облікова політика по відношенню до забезпечення, отриманого в рамках кредитних договорів протягом звітного року не змінилась. Забезпечення, крім випадків, коли на нього було звернено стягнення, не відображається у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі) Банківської групи. Однак справедлива вартість забезпечення враховується при розрахунку ОКЗ. Справедлива вартість отриманого забезпечення оцінюється при укладанні угоди з наступною її переоцінкою: нерухоме майно, земельні ділянки, транспортні засоби, устаткування – не рідше одного разу на дванадцять місяців, інше майно – не рідше одного разу на шість місяців.

Для оцінки справедливої вартості фінансових активів, які утримуються як забезпечення, використовуються дані активного ринку. Інші фінансові активи, по відношенню до яких відсутня легко доступна ринкова вартість, оцінюються із використанням моделей. Нефінансові види забезпечення, наприклад, нерухомість, оцінюються на основі даних, наданих третіми сторонами, наприклад, брокерами, або на основі індексу цін на житло.

Звернення стягнення на забезпечення

Облікова політика щодо звернення стягнення на забезпечення протягом звітного року не змінилась. Політика полягає у визначенні того, чи можливо використовувати активи, на які було звернено стягнення, в поточній діяльності, або з метою отримання лізингових (орендних) платежів, або їх ліпше продати. Активи, відносно яких приймається рішення стосовно їх використання в поточній діяльності, оприбутковуються у категорію основних засобів, а активи, відносно яких приймається рішення стосовно їх утримання з метою отримання лізингових (орендних) платежів – у категорію інвестиційної нерухомості та визнаються за справедливою вартістю. Активи, відносно яких приймається рішення прийняти з метою продажу, оцінюються за справедливою вартістю (для фінансових активів), або за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж (для нефінансових активів).

Списання

Облікова політика Банківської групи щодо списання протягом звітного року не змінилась. Банківська група не застосовує часткове списання активів. Фінансові активи списуються в повній сумі, тільки коли Банківська група більше не очікує відшкодування їх вартості. Якщо сума, що належить до списання, вище ніж сума накопиченого оціночного резерву під збитки, то різниця спочатку враховується як збільшення оціночного резерву, який потім застосовується до валової балансової вартості. Будь-які наступні відновлення відносяться на витрати за кредитними збитками.

В таблиці нижче наведено аналіз ринкової вартості забезпечення для кредитно-знецінених активів (Етап 3), що приймається Банківською групою до врахування при оцінці зменшення корисності активів, в сумі що не перевищує балансову вартість кредиту.

На 31 грудня 2018 року	Ринкова вартість забезпечення										Відповідні ОКЗ
	Максимальна експозиція під ризиком	Грошові кошти/ депозити	Нерухоме майно	Земля	Транс- портні засоби	Обладнання	Товари / інше рухоме майно	Надлишок забезпечення	Усього забезпечення	Чиста експозиція під ризиком	
Комерційні кредити	79 699 702	2 147	14 766 351	660 341	789 873	5 156 885	310 437	(2 784 510)	18 901 524	60 798 178	63 441 606
Овердрафти	61 293	-	27 149	468	130	86 503	6 012	(59 291)	60 971	322	3 066
	79 760 995	2 147	14 793 500	660 809	790 003	5 243 388	316 449	(2 843 801)	18 962 495	60 798 500	63 444 672

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Реструктуризовані кредити

Банківська група намагається, у разі доцільності, реструктуризувати кредити, а не вступати у права володіння заставою. Банківська група вважає кредит реструктуризованим, якщо модифікації, які здійснюються в результаті наявних або очікуваних фінансових труднощів позичальника, є такими, на які Банківська група би не погодилася в разі фінансової спроможності позичальника. Реструктуризація може включати продовження строків погашення та погодження нових умов надання кредиту. Як тільки умови кредитування переглянуті, кредит більше не вважається простроченим. Керівництво постійно аналізує реструктуризовані кредити з тим, щоб переконатись у дотриманні всіх критеріїв та можливості здійснення майбутніх платежів.

Концентрація за географічною ознакою

Нижче наведена географічна концентрація фінансових активів та зобов'язань Банківської групи:

	31 грудня 2018 року			Усього
	Україна	Країни – члени ОЕСР	Країни США та інші країни – не члени ОЕСР	
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	4 132 482	14 288 606	124 770	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	182 771	334 641	52 478	569 890
Кредити клієнтам	72 496 358	—	—	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	26 653 561	—	—	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	35 789 095	—	—	35 789 095
- за амортизованою собівартістю	49 855	—	—	49 855
Інші фінансові активи	226 811	251	239	227 301
	139 530 933	14 623 498	177 487	154 331 918
Зобов'язання				
Заборгованість перед кредитними установами	1 698 941	22 706 497	475	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	81 137 025	304 900	721 813	82 163 738
Емітовані сврооблігації	—	42 541 905	—	42 541 905
Субординований борг	—	3 584 690	—	3 584 690
Інші фінансові зобов'язання	72 590	4 061	—	76 651
	82 908 556	69 142 053	722 288	152 772 897
	56 622 377	(54 518 555)	(544 801)	1 559 021
Чиста позиція				
Зобов'язання кредитного характеру (Примітка 23)	9 128 248	50 929	960	9 180 137

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Концентрація за географічною ознакою (продовження)

	31 грудня 2017 року			Усього
	Україна	Країни – члени ОЕСР	Країни СНД та інші країни – не члени ОЕСР	
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 394 326	10 222 931	248 960	19 866 217
Заборгованість кредитних установ	350 882	278 670	70 187	699 739
Кредити клієнтам	67 607 544	–	–	67 607 544
Інвестиційні цінні папери:				
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки	28 072 289	–	–	28 072 289
- наявні для продажу	48 254 711	–	–	48 254 711
- утримувані до погашення	96 022	–	–	96 022
Інші фінансові активи	398 307	2 357	94	400 758
	154 174 081	10 503 958	319 241	164 997 280
Зобов'язання				
Заборгованість перед кредитними установами	1 911 599	21 371 452	736	23 283 787
Заборгованість перед клієнтами	89 087 174	413 245	1 002 084	90 502 503
Емітовані єврооблігації	–	38 821 831	–	38 821 831
Субординований борг	–	3 615 792	–	3 615 792
Інші фінансові зобов'язання	45 082	4 242	19	49 343
	91 043 855	64 226 562	1 002 839	156 273 256
Чиста позиція	63 130 226	(53 722 604)	(683 598)	8 724 024
Зобов'язання кредитного характеру (Примітка 23)	6 321 513	3 394	–	6 324 907

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це ризик неможливості фінансувати збільшення активів Банківської групи та виконання його власних зобов'язань у встановлені строки.

Основна мета управління ризиком ліквідності полягає у забезпеченні безумовної спроможності Банківської групи виконати свої зобов'язання у встановлені строки шляхом підтримання прийнятних (якими можна управляти) розривів ліквідності.

Управління ризиком ліквідності здійснюється як на:

- ▶ довгостроковій основі, що спрямоване на забезпечення належного рівня ліквідності у коротко- та довгостроковій перспективі, так і на
- ▶ короткостроковій основі, що спрямоване на забезпечення належного рівня миттєвої та поточної ліквідності з урахуванням можливих та непередбачених змін у грошових потоках.

Управління ризиком ліквідності включає визначення прийнятних рівнів розривів строковості (за валютою), а також:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) рівня ключових значень ризику ліквідності;
- ▶ постійний моніторинг фактичних ключових показників ризику ліквідності;
- ▶ вжиття відповідних коригуючих дій, якщо ключові показники ризику ліквідності сягають їх критичного та/або граничного значення.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Ризик ліквідності (продовження)

Крім зазначеного вище, Банківська група оцінює ліквідність, спираючись на певні коефіцієнти ліквідності, встановлені НБУ.

	31 грудня 2018 року, %	31 грудня 2017 року, %
Н5 «Норматив поточної ліквідності» (кошти в касі, кошти на рахунках в інших банках, банківські метали, платіжні вимоги до Банківської групи з кінцевим строком погашення до 31 дня і необтяжені державні облігації / кошти на поточних рахунках клієнтів, строкові депозити, боргові зобов'язання та зобов'язання з надання кредитів з кінцевим строком погашення до 31 дня) (мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 40%)	127,15	139,08
Н6 «Норматив короткострокової ліквідності» (кошти в касі, кошти на рахунках в інших банках, банківські метали, платіжні вимоги до Банківської групи з кінцевим строком погашення до 1 року і необтяжені державні облігації / кошти на поточних рахунках клієнтів, строкові депозити, боргові зобов'язання та зобов'язання з надання кредитів з кінцевим строком погашення до 1 року) (мінімальний рівень, який вимагається НБУ – 60%)	122,25	146,07

Аналіз фінансових зобов'язань за контрактними строками до погашення

У наведеній нижче таблиці відображено види і строки погашення фінансових зобов'язань Банківської групи на основі договірних недисконтованих зобов'язань з виплати коштів. Зобов'язання, що підлягають погашенню до 3 місяців, вважаються такими, що підлягають виплаті на найбільш ранню дату. Однак Банківська група розраховує на те, що багато клієнтів не вимагатимуть виплат на найбільш ранню дату, коли Банківська група мала би здійснити відповідну виплату, і таблиця не відображає очікувані грошові потоки, розраховані Банківською групою на основі інформації стосовно вимог виплати вкладів за попередні періоди.

Фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2018 року	До 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Усього
Заборгованість перед кредитними установами	3 490 331	3 462 914	13 554 745	11 016 920	31 524 910
Заборгованість перед клієнтами	64 546 937	16 865 964	1 759 024	60 631	83 232 556
Емітовані єврооблігації	1 143 461	14 740 427	32 386 055	3 418 583	51 688 526
Субординований борг	164 786	165 469	3 916 244	—	4 246 499
Інші зобов'язання	76 651	—	—	—	76 651
Зобов'язання кредитного характеру	1 221 375	3 284 934	4 793 284	1 885 805	11 185 398
Усього недисконтовані фінансові зобов'язання	70 643 541	38 519 708	56 409 352	16 381 939	181 954 540
Фінансові зобов'язання станом на 31 грудня 2017 року	До 3 місяців	Від 3 до 12 місяців	Від 1 до 5 років	Понад 5 років	Усього
Заборгованість перед НБУ	2 424	—	—	—	2 424
Заборгованість перед кредитними установами	2 870 442	3 822 341	11 123 796	11 297 365	29 113 944
Заборгованість перед клієнтами	75 391 102	15 095 359	641 979	107 148	91 235 588
Емітовані єврооблігації	820 966	2 852 408	40 618 000	6 042 044	50 333 418
Субординований борг	148 269	149 055	3 911 103	304 723	4 513 150
Інші зобов'язання	49 343	—	—	—	49 343
Зобов'язання кредитного характеру	1 787 344	3 204 623	1 776 756	394 816	7 163 539
Усього недисконтовані фінансові зобов'язання	81 069 890	25 123 786	58 071 634	18 146 096	182 411 406

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Аналіз фінансових зобов'язань за контрактними строками до погашення (продовження)

У наведеній вище таблиці відображено строки закінчення договірних та умовних фінансових зобов'язань Банківської групи, які передбачені відповідними договорами. Банківська група не очікує на те, що йому доведеться виконати всі договірні та умовні зобов'язання до закінчення строку їх дії. З метою обмеження ризику ліквідності, що виникає через асиметричні платежі та дострокове погашення строкових активів і зобов'язань, Банківська група включає у стандартні договори з клієнтами такі положення, які мотивують клієнтів не застосовувати вищевказані можливості.

Ринковий ризик

Банківська група розглядає ринковий ризик як сукупність процентного та валютного ризиків, тобто неспроможність забезпечення перевищення доходів (включаючи процентні доходи) над витратами (включаючи процентні витрати) за валютами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи.

Процентний ризик

Банківська група розглядає процентний ризик як неспроможність забезпечення перевищення процентних доходів над процентними витратами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи з виплати процентів та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи. Банківська група вважає, що основним джерелом процентного ризику є невідповідність процентних надходжень та процентних платежів за сумами та датами.

Банківська група розглядає управління процентним ризиком як невід'ємну частину діяльності Банківської групи, включаючи негативний вплив внутрішніх та зовнішніх факторів.

Управління процентним ризиком спрямоване на забезпечення перевищення процентних доходів над процентними витратами у сумі, необхідній для виконання зобов'язань Банківської групи з виплати процентів та підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи, і здійснюється шляхом:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) ключових значень процентного ризику;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників процентного ризику;
- ▶ вжиття ефективних заходів, якщо показники процентного ризику сягають їх критичного та/або граничного значення.

Чутливість консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати) відображає вплив припустимих змін у процентних ставках на чистий процентний дохід Банківської групи за один рік, визначений на основі плаваючої процентної ставки за неторговими фінансовими активами та фінансовими зобов'язаннями, наявними станом на звітну дату.

Наведена нижче таблиця відображає чутливість до можливих змін у процентних ставках, при незмінному значенні всіх інших перемінних консолідованого звіту про прибутки та збитки (консолідованого звіту про фінансові результати) Банківської групи.

31 грудня 2018 року					
Валюта	Основа процентної ставки	Збільшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування	Зменшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня	НБУ	+100	—	-100	—
Дол. США	LIBOR	+75	(112 513)	-75	112 513
Євро	LIBOR	+75	—	-75	—
Євро	Euribor	+75	13 474	-75	(13 474)
Інше	LIBOR	+75	127	-75	(127)
Інше	Euribor	+25	—	-25	—
Усього			(98 912)		98 912

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Процентний ризик (продовження)

Валюта	31 грудня 2017 року				
	Основа процентної ставки	Збільшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування	Зменшення у базисних пунктах	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня	НБУ	+100	—	-100	—
Дол. США	LIBOR	+75	(113 265)	-75	113 265
Євро	LIBOR	+75	—	-75	—
Євро	Euribor	+25	(84)	-25	84
Інше	LIBOR	+75	137	-75	(137)
Інше	Euribor	+25	—	-25	—
Усього			(113 212)		113 212

Чутливість капіталу обчислюється шляхом переоцінки доступних для продажу фінансових активів з фіксованого ставкою станом на 31 грудня, з метою оцінки можливих наслідків від припустимих змін процентних ставок. Для цінних паперів, що віднесені до 1 та 2 рівнів ієрархії джерел справедливої вартості активу застосовується метод модифікованої дюрації, для цінних паперів, що віднесені до 3 рівня ієрархії – метод змін кривої дохідності, з наступними припущеннями: для корпоративних облігацій +/-400 б.п., для ОВДП номінованих в національній валюті +/-200 б.п., для ОВДП в доларах США – +/-100 б.п., для корпоративних облігацій 3 рівня ієрархії – зміна процентної ставки +/-20%. Загальний вплив змін станом на 31 грудня 2018 року на капітал Банківської групи складає: (1 269 953) тис. грн. / 1 269 953 тис. грн. (31 грудня 2017 року: (1 427 464) тис. грн. / 1 427 464 тис. грн.).

Чутливість чистого прибутку/(збитку) від інвестиційних цінних паперів, оцінюваних за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки, розраховується шляхом переоцінки фінансових інструментів, що мають фіксовану процентну ставку та переоцінюються через прибутки/(збитки), станом на 31 грудня 2018 року на предмет впливу припустимих змін у процентних ставках з застосуванням методу модифікованої дюрації. Ефект від змін процентної ставки +/-100 б.п. по ОВДП на прибуток Банківської групи становить (965 290) тис. грн. / 965 290 тис. грн. (31 грудня 2017 року: (1 090 306) тис. грн. / 1 090 306 тис. грн.).

Валютний ризик

Банківська група розглядає валютний ризик як неспроможність забезпечити перевищення притоку грошових коштів в іноземній валюті над відтоком грошових коштів в іноземній валюті (за валютою) у сумі, необхідній для підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи. Банківська група вважає, що основним джерелом валютного ризику є непослідовність коливань обмінних курсів іноземних валют.

Управління валютним ризиком спрямоване на забезпечення перевищення притоку грошових коштів в іноземній валюті над відтоком грошових коштів в іноземній валюті у сумі, прийнятній для Банківської групи та необхідній для підтримання ризиків ліквідності та достатності капіталу в межах, прийнятних для Банківської групи, і здійснюється шляхом:

- ▶ встановлення цільового (оптимального та прийнятного для Банківської групи), критичного (небажаного, але яким можна управляти) та граничного (що вимагає негайних дій) ключових значень валютного ризику;
- ▶ постійного моніторингу фактичних ключових показників валютного ризику;
- ▶ вжиття ефективних заходів, якщо показники валютного ризику сягають їх критичного та/або граничного значення.

У наведених нижче таблицях зазначені валюти, що наражають Банківську групу на значний ризик станом на 31 грудня 2018 року, з огляду на неторгові монетарні активи та зобов'язання та прогнозовані грошові потоки. Аналіз полягає у визначенні впливу можливих поміркованих змін в обмінних курсах іноземних валют до гривні, при незмінному значенні всіх інших змінних у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) Банківської групи (через наявність неторгових монетарних активів та зобов'язань, справедлива вартість яких є чутливою до змін обмінних курсів валют). Вплив на капітал не відрізняється від впливу на консолідований звіт про прибутки та збитки (консолідований звіт про фінансові результати).

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

26. Управління ризиками (продовження)

Валютний ризик (продовження)

Наведене у таблиці від'ємне значення відображає потенційне чисте зменшення у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консолідованому звіті про фінансові результати) або у складі капіталу, а позитивні значення відображають потенційне чисте збільшення.

Валюта	31 грудня 2018 року		31 грудня 2017 року	
	Зміна обмінного курсу, %	Вплив на прибуток до оподаткування	Зміна обмінного курсу, %	Вплив на прибуток до оподаткування
Гривня/дол. США	+7,00%	(165 460)	+16,00%	(586 391)
Гривня/євро	+10,00%	(18 841)	+21,00%	(67 813)
Усього		(184 301)		(654 204)
Гривня/дол. США	-7,00%	328 399	-16,00%	1 351 862
Гривня/євро	-10,00%	18 841	-21,00%	67 813
Усього		347 240		1 419 675

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань

Рівні ієрархії справедливої вартості

Для цілей розкриття інформації про справедливую вартість, Банківська група визначає класи активів та зобов'язань виходячи з природи, характеристик та ризиків активу чи зобов'язання та рівні ієрархії справедливої вартості як вказано нижче:

вказано нижче.

31 грудня 2018 року					
Використана оцінка справедливої вартості					
		Оцінка на основі припущень, підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 2)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 3)		Усього
Дата оцінки	Котирувальні ціни активного ринку (Рівень 1)				
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	31 грудня 2018 року	—	131 685	—	131 685
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки: ОВДП	31 грудня 2018 року	—	26 653 561	—	26 653 561
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід: ОВДП	31 грудня 2018 року	—	34 371 218	—	34 371 218
Облігації підприємств	31 грудня 2018 року	—	1 401 274	—	1 401 274
Акції підприємств	31 грудня 2018 року	—	—	16 603	16 603
Інвестиційна нерухомість	1 грудня 2018 року	—	—	1 153 243	1 153 243
Будівлі	1 грудня 2017 року	—	—	1 415 253	1 415 253
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Заборгованість перед клієнтами у банківських металах	31 грудня 2018 року	—	66 045	—	66 045
Активи, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2018 року	4 111 694	14 434 164	—	18 545 858
Кредити та депозити, інша заборгованість кредитних установ	31 грудня 2018 року	—	438 205	—	438 205
Кредити клієнтам	31 грудня 2018 року	—	—	69 630 486	69 630 486
Цінні папери за амортизованою собівартістю	31 грудня 2018 року	—	49 104	—	49 104
Інші активи	31 грудня 2018 року	—	227 301	—	227 301
Зобов'язання, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Кошти інших банків	31 грудня 2018 року	—	24 405 913	—	24 405 913
Заборгованість перед клієнтами	31 грудня 2018 року	—	82 082 402	—	82 082 402
Емітовані єврооблігації	31 грудня 2018 року	41 262 680	—	—	41 262 680
Субординований борг	31 грудня 2018 року	3 448 469	—	—	3 448 469
Інші зобов'язання	31 грудня 2018 року	—	76 651	—	76 651

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Рівні ієрархії справедливої вартості (продовження)

31 грудня 2017 року					
Використана оцінка справедливої вартості					
		Оцінка на основі припущень, Котирувальні ціни активного ринку (Рівень 1)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 2)	Оцінка на основі припущень не підтверджених спостережува- ними даними (Рівень 3)	Усього
Активи, що оцінюються за справедливою вартістю					
Поточні рахунки в інших кредитних установах у банківських металах	31 грудня 2017 року	—	72 891	—	72 891
Інвестиційні цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибутки або збитки:					
ОВАП	31 грудня 2017 року	—	28 072 289	—	28 072 289
Інвестиційні цінні папери, паявні для продажу:					
ОВАП	31 грудня 2017 року	—	46 698 684	—	46 698 684
Облігації підприємств	31 грудня 2017 року		1 540 930	—	1 540 930
Акції підприємств	31 грудня 2017 року	—	—	15 097	15 097
Інвестиційна нерухомість	1 грудня 2017 року	—	—	1 260 398	1 260 398
Будівлі	1 грудня 2017 року	—	—	1 435 699	1 435 699
Зобов'язання, що оцінюються за справедливою вартістю					
Заборгованість перед клієнтами у банківських металах	31 грудня 2017 року	—	118 311	—	118 311
Активи, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2017 року	6 811 780	13 054 437	—	19 866 217
Кредити та депозити, інша заборгованість кредитних установ	31 грудня 2017 року	—	626 848	—	626 848
Кредити клієнтам	31 грудня 2017 року	—	—	68 155 687	68 155 687
Цінні папери, утримувані до погашення	31 грудня 2017 року	—	93 598	—	93 598
Інші активи	31 грудня 2017 року	—	400 758	—	400 758
Зобов'язання, щодо яких розкривається справедлива вартість					
Кошти інших банків	31 грудня 2017 року	—	23 283 787	—	23 283 787
Заборгованість перед клієнтами	31 грудня 2017 року	—	90 387 168	—	90 387 168
Емітовані єврооблігації	31 грудня 2017 року	42 375 611	—	—	42 375 611
Субординований борг	31 грудня 2017 року	3 677 193	—	—	3 677 193
Інші зобов'язання	31 грудня 2017 року	—	49 343	—	49 343

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інакше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки та інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід

Справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (за винятком акцій), оцінюється по котируваннях на ринку за подібними фінансовим інструментами.

Справедлива вартість інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки, визначено з використанням оціночної моделі, вихідні дані до якої є спостережувальними на ринку (обмінний курс, волатильність курсу, процентні ставки).

Цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, вартість яких визначається за допомогою методики оцінки або моделей ціноутворення, представлені головним чином акціями. Вартість цих цінних паперів визначається за допомогою моделей, які включають виключно дані, що не спостерігаються на ринку. Вихідні дані моделей, що не спостерігаються на ринку, включають припущення щодо майбутніх фінансових результатів об'єкта інвестицій та характеру його ризиків.

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань не оцінених за справедливою вартістю

Нижче представлено порівняння фінансових інструментів Банківської групи, які не відображені за справедливою вартістю у консолідованому звіті про фінансовий стан (консолідованому балансі), за категоріями балансової вартості та справедливої вартості. Таблиця не відображає справедливої вартості нефінансових активів та нефінансових зобов'язань.

	31 грудня 2018 року			31 грудня 2017 року		
	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний прибуток/ (збиток)	Балансова вартість	Справедлива вартість	Невизнаний прибуток/ (збиток)
Фінансові активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	18 545 858	18 545 858	—	19 866 217	19 866 217	—
Кошти в інших банках	438 205	438 205	—	626 848	626 848	—
Кредити клієнтам	72 496 358	69 630 486	(2 865 872)	67 607 544	68 155 687	548 143
Інвестиційні цінні папери за амортизованого собівартістю	49 855	49 104	(751)	—	—	—
Цінні папери, утримувані до погашення	—	—	—	96 022	93 598	(2 424)
Інші активи	227 301	227 301	—	400 758	400 758	—
Фінансові зобов'язання						
Кошти інших банків	24 405 913	24 405 913	—	23 283 787	23 283 787	—
Заборгованість перед клієнтами	82 097 693	82 082 402	15 291	90 384 192	90 387 168	(2 976)
Емітовані єврооблігації	42 541 905	41 262 680	1 279 225	38 821 831	42 375 611	(3 553 780)
Субординований борг	3 584 690	3 448 469	136 221	3 615 792	3 677 193	(61 401)
Інші зобов'язання	76 651	76 651	—	49 343	49 343	—
Усього невизнані зміни в нереалізованій справедливій вартості			(1 435 886)			(3 072 438)

Нижче описані методики та припущення, що використовуються для визначення справедливої вартості фінансових інструментів, які не відображені за справедливою вартістю у річній консолідованій звітності.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Справедлива вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань не оцінених за справедливою вартістю (продовження)

Активи, справедлива вартість яких приблизно дорівнює балансовій вартості

Вважається, що балансова вартість ліквідних або короткострокових (до трьох місяців) фінансових активів та фінансових зобов'язань приблизно дорівнює справедливій вартості. Таке припущення застосовується також до депозитів за вимогою, ощадних депозитів без визначеного строку погашення та фінансових інструментів зі змінною процентною ставкою.

Фінансові інструменти з фіксованою ставкою

Справедлива вартість фінансових активів та зобов'язань з фіксованою ставкою, що відображаються за амортизованою вартістю, визначається шляхом порівняння ринкових процентних ставок на дату їх первісного визнання з поточними ринковими ставками, що пропонуються на аналогічні фінансові інструменти. Оціночна справедлива вартість процентних депозитів з фіксованою ставкою визначається на основі дисконтованих грошових потоків із застосуванням існуючих на грошовому ринку процентних ставок за борговими зобов'язаннями з аналогічними характеристиками кредитного ризику та строками погашення. Справедлива вартість випущених боргових інструментів, що котируються на біржі, визначається на основі встановлених ринкових цін. Якщо для випущених цінних паперів, що котируються, не існує ринкових цін, використовується модель дисконтованих грошових потоків на основі кривої доходності за поточною процентною ставкою з урахуванням залишкового періоду до погашення.

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю

У таблиці нижче представлено узгодження визнаних на початок і кінець звітного періоду сум за активами 3-го рівня, які обліковуються за справедливою вартістю:

	Збиток визнаний у консолідованому звіті про прибутки та збитки (консо- лідованому звіті про фінансові результати)		Прибуток визнаний у консолідованом звіті про сукупний дохід		Придбання	Розрахунки	Станом на 31 грудня 2018 року
	Станом на 1 січня 2018 року	прибутки та збитки (консо- лідованому звіті про фінансові результати)	прибуток визнаний у консолідованом звіті про сукупний дохід	прибуток визнаний у консолідованом звіті про сукупний дохід			
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	15 097	—	2 066	—	—	(560)	16 603
Інвестиційна нерухомість	1 260 398	(6 127) ^(a)	—	3 081 ^(a)	3 081 ^(a)	(104 109) ^(a)	1 153 243
Будівлі	1 435 699	(25 136) ^(b)	—	4 690 ^(a)	4 690 ^(a)	—	1 415 253
Усього активи	2 711 194	(31 263)	2 066	7 771	7 771	(104 669)	2 585 099

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

	<i>Збиток визнаний у консолідовано му звіті про прибутки та збитки (консо- лідованому звіті про фінансові результати)</i>		<i>(Збиток) визнаний у консолідовано му звіті про сукупний дохід</i>			<i>Станом на 31 грудня 2017 року</i>
	<i>Станом на 1 січня 2017 року</i>			<i>Придбання</i>	<i>Розрахунки</i>	
Інвестиційні цінні папери, паявці для продажу	11 690	—	3 519	—	(112)	15 097
Інвестиційна нерухомість	1 344 074	(38 121) ^(a)	—	8 199 ^(b)	(53 754) ^(b)	1 260 398
Будівлі	1 815 850	(105 660) ^(c)	(271 333)	3 400 ^(a)	(6 558) ^(c)	1 435 699
Усього активи	3 171 614	(143 781)	(267 814)	11 599	(60 424)	2 711 194

(a) Збиток в розмірі 6 127 тис. грн. включає: збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості у розмірі 30 359 тис. грн. та 27 тис. грн. списання вартості об'єктів інвестиційної нерухомості включені до статті «Інші операційні витрати», а прибуток від продажу інвестиційної нерухомості у розмірі 24 259 тис. грн. включений до статті «Інші доходи» (2017 рік: збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості у розмірі 39 274 тис. грн. включений до статті «Інші операційні витрати», а прибуток від продажу інвестиційної нерухомості у розмірі 1 153 тис. грн. включений до статті «Інші доходи»).

(b) Придбання інвестиційної нерухомості у розмірі 3 081 включають: 3 081 тис. грн. придбання інвестиційної нерухомості (2017 рік: придбання інвестиційної нерухомості у розмірі 8 199 включають: 1 620 тис. грн. придбання та 6 579 тис. грн. переведення основних засобів до складу інвестиційної нерухомості).

(b) Розрахунки у розмірі 104 109 тис. грн. включають: 104 109 тис. грн. продажів (2017 рік: розрахунки у розмірі 53 754 тис. грн. включають: 13 709 тис. грн. продажів та 40 045 тис. грн. переведення до категорії основних засобів).

(c) Збитки у розмірі 25 136 тис. грн. включені: 25 136 тис. грн. до статті «Знос та амортизація» (2017 рік: збиток у розмірі 105 660 тис. грн. включені: 30 902 тис. грн. до статті «Знос та амортизація» та 74 758 тис. грн. переоцінка основних засобів до статті «Інші операційні витрати»).

(a) Придбання у розмірі 4 690 тис. грн. включають: 4 690 тис. грн. переведення зі складу капітальних інвестицій до категорії основних засобів (2017 рік: придбання у розмірі 3 400 тис. грн. включають: 132 тис. грн. придбання та 3 268 тис. грн. переведення зі складу капітальних інвестицій до категорії основних засобів).

(c) Розрахунки включають: 14 тис. грн. списання вартості повністю амортизованих основних засобів та 14 тис. грн. списання амортизації (2017 рік: розрахунки у розмірі 6 558 тис. грн. включають: 6 558 тис. грн. переведення до складу інвестиційної нерухомості)

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

Прибутки або збитки за активами 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю, які включені до складу прибутків або збитків за звітний період, становлять:

	2018 рік		
	Реалізовані прибутки	Нереалізовані збитки	Усього
Інвестиційна нерухомість	24 259	(30 386)	(6 127)
Будівлі	—	(25 136)	(25 136)
Усього	24 259	(55 522)	(31 263)

	2017 рік		
	Реалізовані прибутки	Нереалізовані збитки	Усього
Інвестиційна нерухомість	1 153	(39 274)	(38 121)
Будівлі	—	(105 660)	(105 660)
Усього	1 153	(144 934)	(143 781)

У таблицях нижче представлено кількісну інформацію станом на 31 грудня 2018 та 2017 років про суттєві неспостережувані на ринку вхідні дані, що використовуються для визначення справедливої вартості активів, віднесених до рівня 3 ієрархії джерел справедливої вартості:

На 31 грудня 2018 року	Балансова вартість	Метод оцінки	Неспостережуваний параметр	Діапазон значень параметра
Інвестиційні цінні папери за справедливою через інший сукупний дохід	16 603	Дисконтованих грошових потоків	Коефіцієнт ризику	Корпоративні: 0-1,0
<i>Інвестиційна нерухомість:</i>				
- нерухомість	443 714	Порівняльний, комбінація порівняльного з витратним	кв. м	1 тис. грн. – 39 тис. грн.
- земельні ділянки	709 529	Порівняльний	сотка	1 тис. грн. – 2 388 тис. грн.
<i>Будівлі:</i>				
- нерухомість	1 411 913	Порівняльний, дохідний	кв. м	1 тис. грн. – 30 тис. грн.
- земельні ділянки	3 340	Порівняльний	сотка	110 тис. грн. – 286 тис. грн.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

27. Справедлива вартість активів та зобов'язань (продовження)

Зміни у категорії активів 3-го рівня, які оцінені за справедливою вартістю (продовження)

На 31 грудня 2017 року	Балансова вартість	Метод оцінки	Неспостережуваний параметр	Діапазон значень параметра
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	15 097	Дисконтованих грошових потоків	Очікувана дохідність Коефіцієнт ризику	— Корпоративні: 0-1,0
<i>Інвестиційна нерухомість</i>				
- нерухомість	520 298	Порівняльний, комбінація порівняльного з витратним	кв. м	1 тис. грн. — 39 тис. грн.
- земельні ділянки	740 100	Порівняльний	сотка	1 тис. грн. — 2 414 тис. грн.
<i>Будівлі</i>				
- нерухомість	1 432 359	Порівняльний, дохідний	кв. м	1 тис. грн. — 31 тис. грн.
- земельні ділянки	3 340	Порівняльний	сотка	110 тис. грн. — 286 тис. грн.

28. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення

У наведеній нижче таблиці представлено аналіз активів та зобов'язань за строками їх погашення або очікуваного відшкодування. Інформація про договірні недисконтовані зобов'язання Банківської групи стосовно погашення наведена у Примітці 26.

	31 грудня 2018 року			31 грудня 2017 року		
	До одного року	Понад один рік	Усього	До одного року	Понад один рік	Усього
Активи						
Грошові кошти та їх еквіваленти	18 545 858	—	18 545 858	19 866 217	—	19 866 217
Заборгованість кредитних установ	519 294	50 596	569 890	674 958	24 781	699 739
Кредити клієнтам	38 096 596	34 399 762	72 496 358	41 899 861	25 707 683	67 607 544
Інвестиційні цінні папери:						
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	26 653 561	26 653 561	416 294	27 655 995	28 072 289
- наявні для продажу	—	—	—	32 505 608	15 749 103	48 254 711
- утримувані до погашення	—	—	—	4 048	91 974	96 022
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	21 306 193	14 482 902	35 789 095	—	—	—
- за амортизованою собівартістю	49 855	—	49 855	—	—	—
Податкові активи	—	161 067	161 067	—	122 321	122 321
Інвестиційна нерухомість	—	1 153 243	1 153 243	—	1 260 398	1 260 398
Основні засоби	—	1 646 102	1 646 102	—	1 641 013	1 641 013
Іматеріальні активи	—	54 259	54 259	—	49 505	49 505
Відстрочені податкові активи	—	2 033 021	2 033 021	—	2 138 292	2 138 292
Поборотні активи, утримувані для продажу	39 614	—	39 614	42 005	—	42 005
Інші активи	2 451 225	—	2 451 225	767 708	—	767 708
Усього	81 008 635	80 634 513	161 643 148	96 176 699	74 441 065	170 617 764
Зобов'язання						
Заборгованість перед кредитними установами	3 059 773	21 346 140	24 405 913	3 011 021	20 272 766	23 283 787
Заборгованість перед клієнтами	81 454 485	709 253	82 163 738	89 952 022	550 481	90 502 503
Емітовані сврооблігації	1 252 106	41 289 799	42 541 905	1 132 329	37 689 502	38 821 831
Субординований борг	132 730	3 451 960	3 584 690	120 550	3 495 242	3 615 792
Резерв під зобов'язання кредитного характеру	72 625	—	72 625	6 168	—	6 168
Інші зобов'язання	423 294	—	423 294	324 620	—	324 620
Усього	86 395 013	66 797 152	153 192 165	94 546 710	62 007 991	156 554 701
Чиста сума	(5 386 378)	13 837 361	8 450 983	1 629 989	12 433 074	14 063 063

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

28. Аналіз активів та зобов'язань за строками погашення (продовження)

Аналіз за строками погашення не відображає історичної стабільності поточних рахунків. Закриття таких рахунків відбувається протягом більшого періоду часу, ніж зазначено у таблицях вище. Ці залишки включаються до сум, належних до сплати протягом одного року.

Заборгованість перед клієнтами включає строкові депозити фізичних осіб. Відповідно до українського законодавства Банківська група зобов'язана виплатити вклад із спливом строку, визначеного у договорі банківського вкладу. Повернення вкладникові банківського строкового вкладу на його вимогу до спливу строку або до настання інших обставин, визначених договором, можливе виключно у випадках, якщо це передбачено умовами договору банківського строкового вкладу. Банківська група очікує, що клієнти не будуть вимагати строкових вкладів раніше ніж вказано у договорах, таким чином, ці залишки включені в відповідно до їх контрактних умов погашення.

29. Подання фінансових інструментів за категоріями оцінки

Активи за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2018 року:

	Активи за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Активи за справедливою вартістю через прибутки або збитки	Активи за амортизованою собівартістю	Всього
Грошові кошти та їх еквіваленти	—	—	18 545 858	18 545 858
Заборгованість кредитних установ	—	131 685	438 205	569 890
Кредити клієнтам	—	—	72 496 358	72 496 358
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибутки або збитки	—	26 653 561	—	26 653 561
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	35 789 095	—	—	35 789 095
- за амортизованою собівартістю	—	—	49 855	49 855
Інші фінансові активи	—	—	227 301	227 301
Усього	35 789 095	26 785 246	91 757 577	154 331 918

Активи за категоріями оцінки станом на 31 грудня 2017 року:

	Кредити та дебіторська заборгованість	Активи наявні для продажу	Активи, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням змін через прибутки або збитки	Активи, які утримуються до погашення	Всього
Грошові кошти та їх еквіваленти	19 866 217	—	—	—	19 866 217
Заборгованість кредитних установ	626 848	—	72 891	—	699 739
Кредити клієнтам	67 607 544	—	—	—	67 607 544
Інвестиційні цінні папери:					
- які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки через прибутки або збитки	—	—	28 072 289	—	28 072 289
- наявні для продажу	—	48 254 711	—	—	48 254 711
- утримувані до погашення	—	—	—	96 022	96 022
Інші фінансові активи	400 758	—	—	—	400 758
Усього	88 501 367	48 254 711	28 145 180	96 022	164 997 280

На 31 грудня 2018 та 2017 років всі фінансові зобов'язання Банківської групи відображаються за амортизованою собівартістю, за виключенням залучених депозитів в золоті, які обліковуються за справедливою вартістю через прибутки або збитки.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

30. Операції зі зв'язаними сторонами

Згідно з МСБО 24 «Розкриття інформації щодо зв'язаних сторін», зв'язаними вважаються сторони, які знаходяться під спільним контролем, або одна з яких має можливість контролювати або у значній мірі впливати на операційні та фінансові рішення іншої сторони. При розгляді кожного можливого випадку відносин зі зв'язаними сторонами до уваги береться суть цих відносин, а не лише юридична форма.

Зв'язані сторони можуть здійснювати операції, які не здійснювалися б між незв'язаними сторонами. Умови таких операцій можуть відрізнятися від умов операцій між незв'язаними сторонами.

Обсяги операцій та залишки за операціями зі зв'язаними сторонами являють собою операції з підприємствами, які контролюються державою (прямо чи опосередковано, або такими, що зазнають суттєвого впливу з боку держави), та ключовим управлінським персоналом.

Залишки за розрахунками з ключовим управлінським персоналом станом на 31 грудня 2018 та 2017 років, а також відповідні доходи і витрати за 2018 та 2017 роки, є такими:

	<i>Ключовий управлінський персонал</i>	
	<i>31 грудня 2018 року</i>	<i>31 грудня 2017 року</i>
Кредити клієнтам, загальна сума	429	18
Мінус – резерв під зменшення корисності	(14)	(2)
Кредити клієнтам, чиста сума	415	16
Поточні рахунки	11 181	5 560
Строкові депозити	13 160	9 134
Заборгованість перед клієнтами	24 341	14 694
Інші зобов'язання	5	12
	<i>Ключовий управлінський персонал</i>	
	<i>2018 рік</i>	<i>2017 рік</i>
Процентний дохід за кредитами	25	27
Процентні витрати за депозитами клієнтів	(708)	(852)
Комісійні доходи	16	16
Курсові різниці	(187)	(241)

У 2018 році, сукупна сума винагороди та інших виплат ключовому управлінському персоналу склала 49 107 тис. грн. (платежі до недержавного пенсійного фонду – 424 тис. грн.) (2017 рік: 29 913 тис. грн. (платежі до недержавного пенсійного фонду – 301 тис. грн.)).

В ході звичайної діяльності Банківська група укладає договірні угоди з українським урядом та підприємствами, які контролюються державою прямо чи опосередковано, або такими, що зазнають суттєвого впливу з боку держави.

Банківська група надає таким підприємствам повний спектр банківських послуг, зокрема кредитування, розміщення депозитів, надання гарантій, операції з цінними паперами, розрахунково-касові операції.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

30. Операції зі зв'язаними сторонами (продовження)

Залишки за операціями з підприємствами, які контролюються державою, що є суттєвими з огляду на балансову вартість, станом на 31 грудня 2018 року були такими:

Клієнт	Галузь	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кредити клієнтам	Заборго- ваність перед клієнтами	Заборго- ваність перед кредитними установами	Видані гарантії
Клієнт 1	Державні підприємства	—	—	3 074 872	—	—
Клієнт 2	Державні підприємства	—	—	1 695 382	—	—
Клієнт 3	Сільське господарство та харчова промисловість	—	—	17 149 604	—	—
Клієнт 4	Сільське господарство та харчова промисловість	—	1 452 146	—	—	—
Клієнт 5	Видобувна галузь	—	14 301 076	790 050	—	—
Клієнт 6	Видобувна галузь	—	2 162 457	997 126	—	—
Клієнт 7	Енергетика	—	6 886 921	1 524 272	—	—
Клієнт 8	Фінансові послуги	2 952 279	—	—	—	—
Клієнт 9	Фінансові послуги	—	—	—	452 367	—
Клієнт 10	Машинобудування	—	2 453 169	—	—	469 462
Клієнт 11	Машинобудування	—	—	—	—	196 526
Клієнт 12	Торгівля	—	—	1 452 994	—	777 844
Клієнт 13	Торгівля	—	—	—	—	714 369
Клієнт 14	Торгівля	—	—	—	—	84 490
Клієнт 15	Транспорт та зв'язок	—	1 302 138	564 863	—	—
Інші	—	—	864 381	6 635 885	—	—

Залишки за операціями з підприємствами, які контролюються державою, що є суттєвими з огляду на балансову вартість, станом на 31 грудня 2017 року були такими:

Клієнт	Галузь	Грошові кошти та їх еквіваленти	Кредити клієнтам	Заборго- ваність перед клієнтами	Заборго- ваність перед кредитними установами	Видані гарантії
Клієнт 1	Державні підприємства	—	—	3 546 848	—	—
Клієнт 2	Державні підприємства	—	—	1 191 285	—	—
Клієнт 3	Сільське господарство та харчова промисловість	—	—	26 893 949	—	—
Клієнт 5	Видобувна галузь	—	16 863 172	—	—	—
Клієнт 6	Видобувна галузь	—	769 062	—	—	—
Клієнт 8	Фінансові послуги	7 936 394	—	—	—	—
Клієнт 9	Фінансові послуги	—	—	—	442 939	—
Клієнт 7	Енергетика	—	5 520 516	—	—	—
Клієнт 10	Машинобудування	—	2 531 403	—	—	210 247
Клієнт 12	Торгівля	—	—	1 328 284	—	650 402
Клієнт 13	Торгівля	—	—	—	—	724 156
Інші	—	—	—	8 766 298	—	—

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2018 року, за суттєвими операціями з підприємствами, які контролюються державою, Банківська група визнала 2 986 873 тис. грн. (2017 рік: 2 276 059 тис. грн.) процентних доходів, в тому числі за операціям з депозитними сертифікатами НБУ строком до 90 днів — 37 246 тис. грн. (2017 рік: 180 682 тис. грн.) процентних доходів, а також 1 418 932 тис. грн. (2017 рік: 1 778 625 тис. грн.) процентних витрат.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

30. Операції зі зв'язаними сторонами (продовження)

Станом на 31 грудня 2018 та 2017 років інвестиції Банківської групи в боргові цінні папери, випущені урядом або підприємствами, які контролюються державою, були такими:

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через прибутки або збитки	26 653 561	28 072 289
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	—	48 253 645
Інвестиційні цінні папери, утримувані до погашення	—	96 022
Інвестиційні цінні папери за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	35 784 441	—
Інвестиційні цінні папери за амортизованою собівартістю	49 855	—

Інформація щодо балансової вартості ОВДП, які включені до інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибутки або збитки та до інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, розкрита в Примітці 12.

Протягом дванадцяти місяців, що закінчилися 31 грудня 2018 року, по операціям з ОВДП Банківська група визнала 3 869 019 тис. грн. (2017 рік: 4 827 725 тис. грн.) процентних доходів, за операціями з іншими інвестиційними цінними паперами 263 582 тис. грн. (2017 рік: 313 358 тис. грн.) процентних доходів.

31. Достатність капіталу

Банківська група здійснює управління рівнем достатності капіталу для захисту від ризиків, притаманних її діяльності. Достатність капіталу Банківської групи контролюється з використанням нормативів, встановлених НБУ, відповідно до вимог Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20.06.2012 №254 (зі змінами).

Достатність регулятивного капіталу Банківської групи відображає здатність Банківської групи покрити збитки, причинені взятими ризиками, за рахунок регулятивного капіталу. Основним призначенням регулятивного капіталу Банківської групи є покриття негативних наслідків різних ризиків, на які наражаються учасники Банківської групи в процесі здійснення діяльності з надання фінансових послуг, уключаючи ризики, які виникають унаслідок участі в Банківській групі.

Контроль за дотриманням нормативу достатності капіталу, встановленого Національним банком України, здійснюється відповідальною особою Банківської групи цюкварталу на підставі проміжної консолідованої звітності Банківської групи та річної консолідованої звітності Банківської групи.

Вимоги щодо достатності регулятивного капіталу Банківської групи є дотриманими, якщо розмір регулятивного капіталу Банківської групи дорівнює або перевищує необхідний розмір регулятивного капіталу Банківської групи відповідно до вимог Національного банку України.

	31 грудня 2018 року	31 грудня 2017 року
Основний капітал	7 270 832	6 019 708
Додатковий капітал	4 080 122	3 851 400
Відвернення	(4 898)	(5 626)
Усього регулятивний капітал	11 346 056	9 865 482

Регулятивний капітал включає капітал першого рівня (основний капітал), що складається з оплаченого зареєстрованого статутного капіталу, резервних фондів за вирахуванням очікуваних збитків, та капітал другого рівня (додатковий капітал), що складається з резерву переоцінки активів, поточного прибутку, субординованого боргу та нерозподіленого прибутку. Для цілей розрахунку регулятивного капіталу капітал другого рівня обмежений сумою капіталу першого рівня у розмірі до 100%.